

การใช้อินเทอร์เน็ตของประชากรไทย พ.ศ. 2551

นางสาวอิสรา ดิยะสุขสวัสดิ์

ศูนย์วิทยพัทยาการ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาประชากรศาสตร์

วิทยาลัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2552

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

INTERNET USE OF THAI POPULATION IN 2008

Miss Issara Tiyasuksawat

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts Program in Demography

College of Population Studies
Chulalongkorn University

Academic Year 2009

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การใช้อินเทอร์เน็ตของประชากรไทย พ.ศ. 2551

โดย

นางสาวอสิรา ดิยะสุขสวัสดิ์

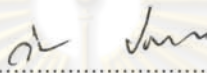
สาขาวิชา

ประชากรศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

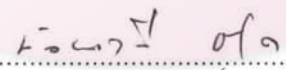
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พัฒนาวดี ชูโต

วิทยาลัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับ
นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ

.....คณบดีวิทยาลัยประชากรศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร. วิพรรณ ประจวบเหมาะ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. วิไล วงศ์สีบชาติ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พัฒนาวดี ชูโต)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อัจฉรา เอ็นท์)

.....กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ กิติมา สุรสนธิ)

อิศรา ดิยะสุขสวัสดิ์ : การใช้อินเทอร์เน็ตของประชากรไทย พ.ศ. 2551 (INTERNET USE OF THAI POPULATION IN 2008) อ. ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: ผศ. ดร. พัฒนาวดี ชูโต, 102 หน้า.

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้อินเทอร์เน็ตและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้อินเทอร์เน็ตของประชากรไทย โดยใช้ข้อมูลจาก "โครงการการสำรวจการมี การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน ปี พ.ศ. 2551" ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ โดยใช้ตัวอย่างประชากรที่มีอายุตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไป และเป็นผู้ตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง มีจำนวนทั้งสิ้น 93,023 คน

ผลการวิเคราะห์การใช้อินเทอร์เน็ตพบว่าประชากรตัวอย่างมีการใช้อินเทอร์เน็ตร้อยละ 12.1 และมีค่าเฉลี่ยในการใช้อินเทอร์เน็ตเท่ากับ 3 ชั่วโมง 43 นาทีต่อเดือน หรือประมาณ 7 นาทีต่อวัน ส่วนผลการวิเคราะห์การจำแนกหมู่ในระดับ 2 ตัวแปรพบว่า ตัวแปรอิสระทุกตัว (ยกเว้น สถานภาพการทำงาน) มีความสัมพันธ์กับจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตในทิศทางที่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในขณะที่ผลการวิเคราะห์ในระดับหลายตัวแปร พบว่าตัวแปรอิสระทุกตัว (ยกเว้น ระดับการศึกษา อาชีพ สถานภาพการทำงานและรายได้ ครัวเรือน) มีความสัมพันธ์กับจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตในทิศทางที่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

นอกจากนั้นปัจจัยด้านสังคมสามารถอธิบายการแปรผันของจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตได้ดีที่สุด คือร้อยละ 16.7 รองลงมาคือปัจจัยด้านการเข้าถึงอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยด้านประชากร โดยอธิบายได้ร้อยละ 16.3 ร้อยละ 15.2 และร้อยละ 3.6. ตามลำดับ ทั้งนี้ปัจจัยทั้ง 4 ด้านสามารถร่วมกันอธิบายการแปรผันของจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตได้ร้อยละ 26 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สาขาวิชา.....วิชาประชากรศาสตร์..... ลายมือชื่อนิสิต..... อิศรา ดิยะสุขสวัสดิ์
ปีการศึกษา 2552 ลายมือชื่ออ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก.....

##5186857251: MAJOR DEMOGRAPHY

KEYWORDS: INTERNET/ THAI POPULATION

ISSARA TIYASUKSAWAT: INTERNET USE OF THAI POPULATION IN 2008.

THESIS ADVISOR: ASST PROF. PATTANAWADEE XUTO, Ph.D., 102 pp.

This study examines the use of the Internet among Thai population aged 6 years and over and factors influencing their uses. Data are derived from "the 2008 Information and Communication Technology Survey on Household" conducted by the National Statistical Office. The samples include 93,023 persons who replied the questionnaires by themselves.

Findings indicate that about 12.1 percent of the samples use the Internet. The duration of Internet use per month is about 3 hours and 43 minutes. Based on the Multiple Classification Analyses (MCA), the results of bivariate analyses show that all of the independent variables (except for employment status) are related, as hypothesized, to the duration at the 0.05 statistically significant level. Whereas in multivariate analysis, all of the independent variables (except for educational level, occupation, employment status and household income) are related to the duration in the same direction as in the bivariate analyses at the level of 0.05 statistical significance.

In addition, the prime factor explaining the variation of the duration is social factors (16.7 percent), followed by household access to ICT factor (16.3 percent), economic factor (15.2 percent), and demographic factor (3.2 percent), respectively. Together, these four factors can explain the variation of the duration by 26 percent at 0.05 statistically significant level.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Filed of study Demography
Academic Year 2009

Student's signature...Issara Tiyasuk Sawat
Advisor's signature...P. Xuto

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลือจากบุคคลหลายท่าน ผู้วิจัยจึงขอแสดงความขอบคุณทุกท่านไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พัฒนาวดี ชูโต อาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ เป็นอย่างสูงที่ได้สละเวลาอันมีค่าให้คำปรึกษา ช่วยแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ตลอดจนสั่งสอนความรู้มากมายให้แก่ผู้วิจัยตั้งแต่เริ่มแรกที่เข้ามาเรียนที่นี้จนกระทั่งวิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จ สมบูรณ์

กราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร. วิไล วงศ์สืบชาติ ประธานกรรมการสอบ วิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อัจฉรา เอ็นท์ และรองศาสตราจารย์ กิติมา สุรสุนทร กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่ให้คำปรึกษา แนะนำ และชี้ข้อบกพร่องต่างๆในการปรับปรุงแก้ไข จนทำให้ วิทยานิพนธ์มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และกราบขอบพระคุณคณาจารย์วิทยาลัยประชากรศาสตร์ทุก ท่าน ที่ให้ความรู้และอบรมสั่งสอนผู้วิจัยจนกระทั่งสำเร็จการศึกษา

ขอขอบพระคุณสำนักงานสถิติแห่งชาติ ที่อนุเคราะห์ให้ใช้ข้อมูลจาก “โครงการการสำรวจ การมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน พ.ศ. 2551” และกราบขอบพระคุณ วิทยาลัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้มอบทุนการศึกษาแก่ผู้วิจัยในระหว่าง การศึกษาอยู่

ขอขอบคุณ เพื่อนนิสิต รุ่นพี่ รุ่นน้อง และเจ้าหน้าที่วิทยาลัยประชากรศาสตร์ทุกท่านที่คอย ให้ความช่วยเหลือในระหว่างการศึกษาและการทำวิทยานิพนธ์ โดยเฉพาะ ดร. นริศรา พึ่งโพธิ์สมก ที่เป็นรุ่นพี่ที่แสนดีคอยให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอในยามที่รู้สึกหมดหนทาง ขอบคุณ คุณรุ่งรัตน์ โกววรรณกุล ที่สละเวลาให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อมูลด้วย คอมพิวเตอร์ และความมีน้ำใจที่พยายามหาคนมาช่วยเหลือผู้วิจัย ขอบคุณ คุณพรทิพย์ โสภณ ที่ ประสานงานในการสอบวิทยานิพนธ์และคอยห่วงใยผู้วิจัยเสมอ ขอบคุณ ว่าที่ร้อยตรีประวีติ สาย โน เจ้าหน้าที่ศูนย์สารสนเทศทางประชากรศาสตร์เป็นอย่างมากที่คอยให้กำลังใจ และช่วยค้นหา ข้อมูลมาประกอบการทำวิทยานิพนธ์อย่างไม่ย่อท้อ และขอบคุณ คุณศิริศักดิ์ เอกพิศุทธิ์สุนทร ที่ คอยช่วยเหลือในการแปลภาษาต่างประเทศ ตลอดจนให้คำแนะนำในการดำเนินชีวิตด้วยดีตลอด มา

ท้ายสุดนี้ขอกราบขอบพระคุณมารดา พี่สาว และโดยเฉพาะอย่างยิ่งน้องสาวที่เป็นคนที่ทำ ให้ผู้วิจัยมีกำลังใจที่จะเป็นแบบอย่างที่ดีเพื่อเขา และก้าวต่อไปตามทางที่ไฝฝืน

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ซ
สารบัญแผนภาพ.....	ณ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	3
1.3 แนวคิดเชิงทฤษฎี.....	3
1.4 กรอบแนวคิดในการศึกษา.....	8
1.5 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
1.6 สมมติฐานการศึกษา.....	27
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	28
2 ระเบียบวิธีวิจัย.....	29
2.1 แหล่งข้อมูล.....	29
2.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	29
2.3 ขอบเขตของการศึกษา.....	32
2.4 ข้อจำกัดของการศึกษา.....	32
2.5 การนิยามคำศัพท์.....	32
2.6 การนิยายตัวแปร.....	33
2.7 การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอข้อมูล.....	40

3	ผลการศึกษา.....	41
3.1	ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง.....	41
3.2	การใช้อินเทอร์เน็ตของกลุ่มตัวอย่าง.....	48
3.3	ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้อินเทอร์เน็ตของกลุ่มตัวอย่าง.....	53
4	สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ.....	79
4.1	สรุปผลการศึกษา.....	79
4.2	ข้อเสนอแนะ.....	84
	รายการอ้างอิง.....	86
	ภาคผนวก.....	93
	ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	102

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	การกระจายความถี่ของจำนวนชุมรุมอาคาร/หมู่บ้านจำแนกตามภาคและเขตการปกครอง.....	30
2	การกระจายความถี่ของจำนวนครัวเรือนส่วนบุคคลตัวอย่างจำแนกตามภาคและเขตการปกครอง.....	31
3	การกระจายความถี่ของจำนวนกรณีตัวอย่างของการศึกษาจำแนกตามภาคและเขตการปกครอง.....	31
4	การกระจายอัตราร้อยละของลักษณะทั่วไปของประชากรตัวอย่าง.....	45
5	การกระจายอัตราร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุดและค่าสูงสุดของจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนของประชากรตัวอย่าง.....	49
6	อัตราร้อยละของพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้อินเทอร์เน็ตของประชากรตัวอย่าง.....	51
7	จำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนจำแนกตามปัจจัยด้านประชากร ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยด้านการเข้าถึงอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน.....	75
8	สรุปผลการวิเคราะห์การจำแนกพหุของจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตกับปัจจัยด้านประชากร ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยด้านการเข้าถึงอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน ก่อนและหลัง ควบคุมตัวแปรอิสระตัวอื่นๆ.....	83

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่		หน้า
1	กรอบแนวคิดของการใช้อินเทอร์เน็ตของประชากรไทย พ.ศ. 2551.....	9

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ดัชนีที่สำคัญตัวหนึ่งในดัชนีการพัฒนามนุษย์ของสหประชาชาติ(The UN Human Development Index - HDI) คือ ดัชนีทางการศึกษา (Education Index) ซึ่ง UNDP (2008) รายงานว่าดัชนีทางการศึกษาของไทยในปี พ.ศ. 2551 มีค่าเท่ากับ 0.886 ในอันดับที่ 70 หรืออยู่ในระดับของประเทศที่มีการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในระดับปานกลาง (Medium Human Development) แม้จะพิจารณาได้ว่าค่าดัชนีนี้อยู่ในเกณฑ์ดีกว่าค่าเฉลี่ย แต่ประเทศไทยก็ควรเร่งปรับปรุงการศึกษาทั้งในเชิงปริมาณ(คือให้ประชากรได้รับการศึกษาเต็มตามสถิติบัญญัติกันถ้วนหน้า) และในเชิงคุณภาพ(คือทำให้ผู้เข้าศึกษา รู้จัก รู้จริง และรู้แจ้งในเรื่องที่ศึกษา) ให้ดียิ่งขึ้น

เนื่องจากมิติด้านการศึกษาเป็นการลงทุนที่ต้องใช้ระยะเวลายาวนานจึงจะส่งผล และถึงแม้ประเทศไทยจะมีสัดส่วนของผู้เข้าศึกษาต่อในระดับชั้นมัธยมศึกษาและอุดมศึกษาเพิ่มขึ้น แต่คุณภาพของการศึกษาก็มิใช่จะสูงขึ้นตามไปด้วย และเพราะว่าระบบเศรษฐกิจในเวลานี้ต้องการทรัพยากรมนุษย์ที่มีการศึกษาทั้งในระดับสูงและมีคุณภาพดี มีทักษะเพียงพอต่อการแข่งขันในโลกได้ ดังนั้นการแก้ปัญหาด้านทรัพยากรมนุษย์ของประเทศไทย จึงมีอาจแก้ด้วยการยกระดับอัตราการเรียนต่อเพียงประการเดียว ในทางตรงข้ามทรัพยากรมนุษย์ยังขาดการเตรียมการเพื่อให้สามารถแข่งขันกับโลกที่กำลังพัฒนาไปสู่สังคมแห่งปัญญาและการเรียนรู้ ที่มีเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นตัวช่วยขับเคลื่อน การแก้ปัญหาจึงน่าจะต้องมีแนวทางต่างจากที่เคยดำเนินมา

นอกจากนั้นเนื่องจากความรู้ในยุคนี้ล้ำสมัยเร็วมาก การเรียนรู้จากชั้นเรียนเท่านั้นไม่น่าจะเพียงพอ แต่การรู้จักการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต(Life-Long Learning) ผ่านเครือข่ายสารสนเทศและการสื่อสารน่าจะเป็นประโยชน์ยิ่ง ดังนี้ข้อความตอนหนึ่งจากนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารแห่งชาติที่กล่าวไว้ว่า เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารคือ “กุญแจสำคัญที่นำไปสู่การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพตรงตามความต้องการของประเทศ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นตัวเสริมสร้างกระบวนการจัดการศึกษา... เป็นตัวช่วยให้รัฐบาลสามารถจัดการศึกษาของไทยให้มีคุณภาพสูงสุดด้วยงบประมาณที่ต่ำสุด และสามารถกระจายโอกาสทางการศึกษาแก่ประชาชนอย่างทั่วถึงโดยไม่คำนึงถึงเพศ วัย และฐานะ” (เอกสารประกอบการประชุมเชิงวิชาการอินเทอร์เน็ตกับการศึกษา, 2538)

จากข้อมูลข้างต้นแสดงถึงความสำคัญของการศึกษาและการเตรียมทรัพยากรมนุษย์ให้เป็นผู้ที่ใฝ่รู้ใฝ่เรียนตลอดชีวิตโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารนั้น ว่าน่าจะเป็นรากฐานที่สำคัญในการแก้ปัญหาต่างๆ ซึ่งเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่เข้ามาตอบสนองความต้องการดังกล่าวอย่างไม่มีข้อจำกัด ก็คือระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (Internet) ซึ่งเป็นแหล่งข้อมูลข่าวสารขนาดใหญ่ที่เชื่อมต่อเครื่องคอมพิวเตอร์จากที่ต่างๆทั่วโลกเข้าไว้ด้วยกัน เป็นเทคโนโลยีที่ทำให้การติดต่อสื่อสาร การแลกเปลี่ยนความรู้ แนวคิด ประสบการณ์ทั้งด้านธุรกิจ การค้า การเงิน อุตสาหกรรม และโดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษา สามารถดำเนินการไปได้อย่างรวดเร็ว (ณรงค์ ขำวิจิตร, 2541: 12) ในโลกปัจจุบันของนักเรียนสมัยใหม่ จะไม่มีเพียงแต่พูดถึงแหล่งข้อมูลห้องสมุดที่มีหนังสือวางอยู่ในโรงเรียนเท่านั้น เพราะห้องสมุดของนักเรียนโดยผ่านอินเทอร์เน็ตสามารถเป็นห้องสมุดของคนทั่วโลกได้ (เอกสารประกอบการประชุมวิชาการอินเทอร์เน็ตกับการศึกษา, 2538)

อย่างไรก็ดีแม้ความสำคัญของอินเทอร์เน็ตกับการพัฒนาการศึกษาจะมีมาก แต่จากรายงานการวิจัยของศูนย์วิจัยกสิกรไทย (2549) พบว่าถึงแม้จำนวนผู้ใช้อินเทอร์เน็ตภายในประเทศจะเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว แต่ปริมาณผู้ใช้อินเทอร์เน็ตโดยรวมของประเทศและความแพร่หลายยังคงค่อนข้างต่ำ เมื่อเทียบกับประเทศที่พัฒนาแล้วและประเทศในแถบทวีปเอเชียด้วยกัน อีกทั้งกลุ่มผู้ใช้ส่วนใหญ่ยังคงกระจุกตัวอยู่ในเขตเมือง โดยเฉพาะในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ซึ่งถือเป็นปัญหาด้านความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงสารสนเทศ (Digital Divide) ทำให้เกิดความไม่เท่าเทียมกันในการเข้าถึงและไม่สามารถใช้ประโยชน์จากอินเทอร์เน็ตได้อย่างเต็มที่ ก่อให้เกิดช่องว่างในการเข้าถึงสารสนเทศ เกิดความเสียเปรียบกับประเทศ ชุมชน หรือกลุ่มคนที่ขาดการเข้าถึงและมีข้อจำกัดในการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดังกล่าว ประกอบกับถึงแม้ตลอดระยะเวลาหลายปีที่ผ่านมา จะมีความพยายามทำให้เกิดความเท่าเทียมทางการศึกษาระหว่างโรงเรียนเล็กกับโรงเรียนใหญ่ หรือโรงเรียนในเมืองกับโรงเรียนต่างจังหวัด แต่ผลที่เกิดขึ้นก็ยังไม่อาจเห็นความเปลี่ยนแปลงที่ชัดเจนนัก ไม่ว่าจะก่อนหรือหลังการประกาศปฏิรูปการศึกษาเมื่อปี พ.ศ. 2542 ก็ตาม ความพร้อมของโรงเรียนใหญ่และโรงเรียนในเมืองมีมาอย่างไรก็ยังคงเป็นไปอย่างนั้น และมีแต่จะได้รับการพัฒนาเพิ่มขึ้น ในขณะที่โรงเรียนเล็กๆในแถบต่างจังหวัดก็ยังคงขาดแคลนอยู่เช่นเดิม ไม่ว่าจะ เป็นอุปกรณ์การเรียน หนังสือตำรา ทุนการศึกษา หรือแม้แต่จำนวนบุคลากรครูที่มีอยู่น้อย จนไม่สามารถเปิดสอนวิชาที่หลากหลายได้ตรงกับความต้องการของผู้เรียน จนบางครั้งอาจกลายเป็นการปิดกั้นโอกาสของเยาวชนในการศึกษาต่อ ซึ่งหากโครงสร้างด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเอื้ออำนวยมากขึ้น อินเทอร์เน็ตก็น่าจะเป็นอีกหนึ่งความหวังในการเปิดโลกแห่งการเรียนรู้ให้กับเยาวชนผู้อยู่ห่างไกลได้

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการใช้อินเทอร์เน็ต พฤติกรรมที่เกี่ยวข้อง และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้อินเทอร์เน็ตของประชากรไทย โดยใช้ข้อมูลจาก “โครงการการสำรวจการมีกาใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน พ.ศ. 2551” ที่สำนักงานสถิติแห่งชาติเป็นผู้จัดเก็บสำหรับการวิเคราะห์ ทั้งนี้ข้อค้นพบที่ได้อาจใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมการใช้อินเทอร์เน็ตให้เป็นประโยชน์เพื่อการปรับปรุงทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพอีกต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้อินเทอร์เน็ต และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้อินเทอร์เน็ตของประชากรไทย ในปี พ.ศ. 2551

1.3 แนวคิดเชิงทฤษฎี

เนื่องจากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ศึกษาการใช้อินเทอร์เน็ตของประชากรไทย ผู้วิจัยจึงเสนอแนวคิดที่พิจารณาว่าเกี่ยวข้องกับ 2 เรื่อง โดยเรื่องแรกเป็นแนวคิดเกี่ยวกับอินเทอร์เน็ตและเรื่องที่ 2 เป็นแนวคิดเชิงทฤษฎีการจำแนกแตกต่างทางสังคม (Social Differentiation Theory) ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมมนุษย์ เพื่อประยุกต์ใช้ในการสร้างกรอบแนวคิดของการวิจัย โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.3.1 แนวคิดเกี่ยวกับอินเทอร์เน็ต

แนวคิดเกี่ยวกับอินเทอร์เน็ตประกอบด้วย ความเป็นมาและความหมายของอินเทอร์เน็ต ประเภทของการให้บริการบนอินเทอร์เน็ต และการใช้ประโยชน์จากอินเทอร์เน็ต ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.3.1.1 ความเป็นมาและความหมายของอินเทอร์เน็ต

อินเทอร์เน็ตเป็นเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่ถือกำเนิดเมื่อประมาณ 40 ปีที่แล้ว โดยกำเนิดในประเทศสหรัฐอเมริกาเมื่อปี พ.ศ. 2512 โดยกระทรวงกลาโหมแห่งสหรัฐอเมริกา (U.S. Defence Department) เป็นผู้คิดค้นระบบขึ้นมา มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เป็นระบบเครือข่ายที่ไม่มีวันตายแม้จะมีสงคราม ระบบการสื่อสารถูกทำลายหรือตัดขาด แต่ระบบเครือข่ายแบบนี้ก็ยังทำงานได้ ระบบดังกล่าวจะใช้วิธีการส่งข้อมูลในรูปของคลื่นไมโครเวฟ เรียกว่า Arpanet (Advanced Research Projects Agency Network) ซึ่งประสบความสำเร็จอย่างมาก และได้รับความนิยมในหมู่ของหน่วยงานทหาร ภายหลังมีมหาวิทยาลัยหลายแห่งขอเข้าร่วมเครือข่าย โดยเชื่อมต่อระบบคอมพิวเตอร์ของมหาวิทยาลัยกับเครือข่ายดังกล่าวเพื่อใช้ประโยชน์ในการศึกษาและการวิจัย และต่อมาเมื่อมีการใช้เทคนิคการสื่อสารได้ต่อบทที่เป็นเกณฑ์วิธีแบบเฉพาะของอินเทอร์เน็ตที่เรียกว่า Transmission Control Protocol/ Internet Protocol (TCP/IP)

เครือข่ายนี้ก็ได้รับความนิยมอย่างต่อเนื่องและมีคอมพิวเตอร์มาเชื่อมโยงมากขึ้นจนกระทั่งกลายเป็นเครือข่ายระบบคอมพิวเตอร์ที่ใหญ่ที่สุดในโลก

สำหรับอินเทอร์เน็ตในประเทศไทยเริ่มขึ้นเมื่อปีพ.ศ. 2530 โดยการเชื่อมต่อนิคมินิคอมพิวเตอร์ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และสถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย (Asian Institute of Technology) ไปยังมหาวิทยาลัยเมลเบิร์น ประเทศออสเตรเลีย แต่ในครั้งนั้นยังเป็นการเชื่อมต่อโดยผ่านสายโทรศัพท์ ซึ่งสามารถส่งข้อมูลได้ช้าและไม่เป็นการถาวร จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2535 ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (National Electronics and Computer Technology Center) ได้ทำการเชื่อมต่อคอมพิวเตอร์กับองค์กร 6 แห่ง ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เข้าด้วยกันเรียกว่า "เครือข่ายไทยสาร" เครือข่ายไทยสารเติบโตอย่างต่อเนื่องโดยมีมหาวิทยาลัยและหน่วยงานราชการเข้ามาเชื่อมต่อกับเครือข่ายนี้เพิ่มขึ้นอีกจำนวนมาก แต่อินเทอร์เน็ตในขณะนั้นก็ยังจำกัดอยู่ในวงการศึกษาและการวิจัยเท่านั้น ไม่ได้เป็นเครือข่ายที่ให้บริการในรูปของธุรกิจ แต่ทางสถาบันนั้นๆจะเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายเอง ต่อมาเมื่อมีความต้องการในการใช้อินเทอร์เน็ตจากภาคเอกชนมากขึ้น ในปีพ.ศ. 2538 รัฐบาลไทยจึงได้เปิดบริการอินเทอร์เน็ตเชิงพาณิชย์แก่บุคคลที่สนใจทั่วไปให้สามารถสมัครเป็นสมาชิกได้ โดยบริษัทผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตรายแรกของประเทศไทย คือบริษัทอินเทอร์เน็ตแห่งประเทศไทย จำกัด อันเป็นบริษัทถือหุ้นระหว่างการค้าระหว่างประเทศไทย องค์กรโทรศัพย์แห่งประเทศไทย และสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) หลังจากนั้นก็ได้มีบริษัทจากภาคเอกชนเปิดขึ้นอีกมากมายจนถึงปัจจุบัน

สำหรับความหมายของอินเทอร์เน็ตนั้นหมายถึง เครือข่ายของคอมพิวเตอร์ขนาดใหญ่ที่เชื่อมโยงเครือข่ายคอมพิวเตอร์ทั่วโลกเข้าด้วยกัน โดยอาศัยเครือข่ายโทรคมนาคมเป็นตัวเชื่อมเครือข่าย ภายใต้มาตรฐานการเชื่อมโยงด้วยเกณฑ์วิธีเดียวกันคือ TCP/IP (Transmission Control Protocol / Internet Protocol) เพื่อให้คอมพิวเตอร์ทุกเครื่องในอินเทอร์เน็ตสามารถสื่อสารระหว่างกันได้ นับว่าเป็นเครือข่ายที่กว้างขวางที่สุดในปัจจุบัน อินเทอร์เน็ตจึงมีรูปแบบคล้ายกับเครือข่ายคอมพิวเตอร์ระบบเครือข่ายระยะไกล (Wide Area Network) แต่มีโครงสร้างการทำงานที่แตกต่างกันมากพอสมควร เนื่องจากระบบเครือข่ายระยะไกล เป็นเครือข่ายที่ถูกสร้างโดยองค์กรๆ เดียวหรือกลุ่มองค์กรเพื่อวัตถุประสงค์ด้านใดด้านหนึ่ง และมีผู้ดูแลระบบที่รับผิดชอบแน่นอน แต่อินเทอร์เน็ตจะเป็นการเชื่อมโยงกันระหว่างคอมพิวเตอร์นับล้านๆเครื่องแบบไม่ถาวรขึ้นอยู่กับว่าเวลานั้นมีใครต้องการเข้าสู่ระบบอินเทอร์เน็ต

บ้าง ใครจะติดต่อสื่อสารกับใครก็ได้ จึงทำให้ระบบอินเทอร์เน็ตไม่มีผู้ได้รับผิดชอบหรือดูแลทั้งระบบ (สุรศักดิ์ สงวนพงษ์, 2538: 2-3)

1.3.1.2 ประเภทของการให้บริการบนอินเทอร์เน็ต

สำหรับประเภทของการให้บริการบนอินเทอร์เน็ตนั้น จัดแบ่งได้เป็น 4 ประเภทด้วยกัน (ชาติวิธ การระเวก, 2544: 64-71, ไพศาล สุวรรณน้อย, 2541: 43-45 และเสกสรร สายสี สด, 2542: 33-36) มีรายละเอียดดังนี้

(1) บริการด้านการรับส่งข่าวสารและแสดงความคิดเห็น

เป็นบริการเพื่อการติดต่อสื่อสารแลกเปลี่ยนข่าวสารข้อมูล และความคิดเห็นโดยการส่งผ่านทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์หรือที่เรียกสั้นๆว่า อีเมล (e-mail หรือ electronic mail) ซึ่งเป็นการส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตโดยผู้ส่งจะต้องส่งข้อความไปยังที่อยู่ของผู้รับ ซึ่งเป็นที่อยู่ในรูปแบบของอีเมล เมื่อผู้ส่งเขียนจดหมาย 1 ฉบับแล้วส่งไปยังที่อยู่นั้น ผู้รับจะได้รับจดหมายภายในเวลาไม่กี่วินาที แม้จะอยู่ห่างกันคนละซีกโลกก็ตาม ประกอบกับอีเมลยังสามารถส่งแฟ้มข้อมูลหรือไฟล์แนบไปกับอีเมลได้ด้วย ซึ่งมีความสะดวก รวดเร็วและประหยัดค่าใช้จ่ายอย่างมาก นอกจากนี้แล้วผู้ใช้อินเทอร์เน็ตยังสามารถแสดงความคิดเห็นกับผู้ใช้อินเทอร์เน็ตที่มีความสนใจในเรื่องเดียวกัน เช่นผู้ใช้ที่สนใจเรื่องคอมพิวเตอร์หรือรถยนต์ สามารถแสดงความคิดเห็นได้ในลักษณะของกระดานข่าว (Bulletin Board) บนอินเทอร์เน็ต โดยการส่งข้อความไปยังกลุ่มที่สนใจในเรื่องเดียวกัน และผู้อ่านภายในกลุ่มจะมีการร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นและส่งข้อความกลับมายังผู้ส่งโดยตรงหรือส่งเข้าไปในกลุ่มเพื่อให้ผู้อื่นอ่านด้วยก็ได้

(2) บริการด้านการติดต่อสื่อสาร

เป็นบริการที่ผู้ใช้สามารถติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นได้ในขณะที่นั่งอยู่ที่หน้าจอคอมพิวเตอร์ของตนเอง โดยสามารถพูดคุยโต้ตอบกับผู้ใช้คนอื่นๆที่เชื่อมต่อเข้าระบบอินเทอร์เน็ตในเวลาเดียวกัน เสมือนการคุยโทรศัพท์กันอยู่เพียงแต่ใช้การพิมพ์ข้อความผ่านทางแป้นพิมพ์แทนเสียง ซึ่งปัจจุบันผู้ใช้สามารถพูดคุยผ่านทางคอมพิวเตอร์โดยมีการตอบโต้กันทันที และสามารถเห็นใบหน้า ท่าทางของคู่สนทนาได้

(3) บริการถ่ายโอนแฟ้มข้อมูล

การถ่ายโอนแฟ้มข้อมูล (File Transfer Protocol - FTP) เป็นบริการถ่ายโอนแฟ้มข้อมูลจากระบบหนึ่งมายังเครื่องคอมพิวเตอร์อีกระบบหนึ่งผ่านระบบอินเทอร์เน็ต เราสามารถค้นหาและเรียกข้อมูลจากแหล่งต่างๆมาเก็บไว้ในเครื่องของเราได้ ทั้งข้อมูลประเภท

ตัวหนังสือ รูปภาพและเสียงซึ่งการถ่ายโอนข้อมูลนั้นมีอยู่ 2 ลักษณะ คือการอัปโหลด (Upload) หรือการถ่ายโอนไฟล์ข้อมูลที่มีอยู่ในเครื่องของเราไปยังคอมพิวเตอร์เครื่องอื่นให้สามารถใช้งานข้อมูลของเราได้ และการดาวน์โหลด (Download) หรือการที่เราถ่ายโอนไฟล์ข้อมูลจากคอมพิวเตอร์เครื่องอื่นมายังคอมพิวเตอร์ของเรา ทำให้เราสามารถใช้อข้อมูลของคนอื่นได้

(4) บริการค้นหาข้อมูล

เนื่องจากอินเทอร์เน็ตเป็นระบบขนาดใหญ่ที่ครอบคลุมกว้างขวางทั่วโลก โดยที่มีเพิ่มข้อมูลต่างๆมากมายหลายพันล้านแฟ้มบรรจุอยู่ในระบบ เพื่อให้ผู้ใช้สามารถสืบค้นใช้งานได้ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีระบบหรือโปรแกรมเพื่อช่วยในการค้นหาเพิ่มได้อย่างสะดวกรวดเร็ว การสืบค้นข้อมูลต่างๆในเครือข่ายอินเทอร์เน็ตสามารถทำได้หลายวิธี แต่วิธีที่ได้รับความนิยมมากที่สุดในปัจจุบันคือการสืบค้นที่มีชื่อว่า เวิลด์ไวด์เว็บ (World Wide Web) หรือที่มักเรียกกันว่าเครือข่ายใยแมงมุม เป็นบริการทางอินเทอร์เน็ตที่มีผู้คนนิยมใช้กันมาก เพราะนอกจากการค้นหาข้อมูลข่าวสารต่างๆ ได้แล้ว ยังสามารถหาความบันเทิงได้หลากหลายรูปแบบบนอินเทอร์เน็ต ไม่ว่าจะเป็นภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว แฟ้มภาพ วิดิทัศน์หรือแม้กระทั่งการรับชมภาพยนตร์ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

1.3.1.3 การใช้ประโยชน์จากอินเทอร์เน็ต

การใช้ประโยชน์จากอินเทอร์เน็ต คือการใช้ประโยชน์จากการเชื่อมต่อผ่านระบบอินเทอร์เน็ตในด้านต่างๆซึ่งมี 3 ด้าน ได้แก่ด้านการศึกษา (Education) ด้านความบันเทิง (Entertainment) และด้านพาณิชย์ (Commerce) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

(1) การใช้อินเทอร์เน็ตด้านการศึกษา

อินเทอร์เน็ตเป็นเครื่องมือที่สำคัญต่อการศึกษา ด้วยความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลได้อย่างกว้างขวางโดยไม่จำกัดเพศและวัย ผู้ใช้สามารถศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองได้มากที่สุด ประกอบกับอินเทอร์เน็ตยังเป็นช่องทางทำให้เราสามารถเข้าถึงข้อมูลที่ต้องการได้อย่างรวดเร็ว เป็นแหล่งข้อมูลที่สำคัญในทุกสาขาอาชีพและกิจกรรมเกือบทุกด้าน ถือได้ว่าอินเทอร์เน็ตได้สร้างสังคมแห่งการเรียนรู้แบบใหม่ขึ้น โดยการใช้ประโยชน์จากอินเทอร์เน็ตด้านการศึกษาแบ่งออกเป็น 3 รูปแบบ ดังนี้

1.1 การใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการติดต่อสื่อสาร อภิปรายถกเถียง

แลกเปลี่ยนและสอบถามข้อมูลข่าวสารความคิดเห็นกับผู้สนใจศึกษา ในเรื่องเดียวกันหรือกับผู้เชี่ยวชาญในสาขาต่างๆ เนื่องจากการใช้เวลาในห้องเรียนมักเป็นการบรรยายเนื้อหาวิชา ประกอบกับเวลาสอนที่ค่อนข้างน้อย หากผู้สอนนำเอาอินเทอร์เน็ตเข้ามาใช้ร่วมด้วย จะช่วยทำให้ปัญหาในการสื่อสารระหว่างผู้สอนและผู้เรียน การสอบถามข้อมูล การแสดงความคิดเห็นต่างๆ

ระหว่างผู้สอนกับผู้สอน ผู้สอนกับผู้เรียน และระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียนลดน้อยลง โดยผู้สอนสามารถให้คำปรึกษาเพิ่มเติมแก่ผู้เรียนจากเรื่องที่เรียน การมอบหมายงาน และผู้เรียนก็สามารถรับส่งงานที่ได้รับมอบหมาย โดยการแนบไฟล์และเมื่อผู้สอนได้รับข้อมูลจากผู้เรียน ก็สามารถตรวจและส่งคืนพร้อมข้อเสนอแนะได้ ซึ่งเป็นการช่วยลดเวลาในการเรียนการสอน และทำให้ผู้สอนสามารถมีเวลาในการเตรียมการสอนได้ดีกว่าเดิม และมีเวลาในการแนะนำ หรือเสริมความรู้แก่ผู้เรียนเป็นรายบุคคลได้

1.2 การใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการค้นคว้าหาข้อมูลในการเรียนรู้ด้วยตนเอง

อินเทอร์เน็ตเป็นเครือข่ายคอมพิวเตอร์ ซึ่งรวบรวมสารสนเทศจากทั่วโลก ทำให้เราสามารถค้นข้อมูลแทนห้องสมุด เป็นแหล่งความรู้ การค้นคว้าวิจัย การเรียนการสอนและอีกมากมาย ซึ่งจะมีประโยชน์มากเพราะข้อมูลที่เรากำลังจะส่งถึงบนจอคอมพิวเตอร์ที่บ้านหรือที่ทำงานของเราภายในเวลาไม่กี่วินาทีจากแหล่งข้อมูลทั่วโลก ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลด้านวิทยาศาสตร์ วิศวกรรม ศิลปกรรม สังคมศาสตร์ กฎหมายและอื่นๆ

1.3 การใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการเรียนการสอนทางไกลผ่านอินเทอร์เน็ต

การเรียนการสอนรูปแบบใหม่ซึ่งผู้สอนและผู้เรียนไม่จำเป็นต้องอยู่สถานที่เดียวกัน การเรียนการสอนทางไกลผ่านอินเทอร์เน็ตจะช่วยขจัดปัญหาทางการขาดแคลนผู้เชี่ยวชาญ และข้อจำกัดในด้านเวลาและสถานที่ของผู้เรียนและผู้สอน โดยครูผู้สอนไม่จำเป็นต้องเดินทางไปยังห้องเรียนจริง ผู้เรียนจะสามารถเรียนได้จากทุกๆที่ สามารถเข้าใช้เครือข่ายเวลาใดก็ได้ และหากผู้เรียนมีข้อสงสัยใดๆก็สามารถส่งไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ไปสอบถามผู้สอนได้

(2) การใช้อินเทอร์เน็ตด้านความบันเทิง

การใช้อินเทอร์เน็ตด้านความบันเทิง คือการใช้เพื่อความบันเทิง การพักผ่อนหย่อนใจหรือสันทนาการ เช่นการเลือกอ่านวารสารต่างๆผ่านอินเทอร์เน็ต การดูหนัง ฟังเพลง เล่นเกมส์ผ่านอินเทอร์เน็ต ท่องเว็บไซต์ตามข้อมูลที่สนใจ การส่งโปสการ์ดอิเล็กทรอนิกส์ (E-Card) เพื่อใช้แสดงความรู้สึกในโอกาสต่างๆ ซึ่งโปสการ์ดนี้จะมีทั้งเสียงและภาพเคลื่อนไหว ตลอดจนรูปแบบหลากหลายให้เลือก เป็นต้น

(3) การใช้อินเทอร์เน็ตด้านพาณิชย์

การพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-commerce) ได้แก่ การซื้อขายสินค้าและบริการ การลงโฆษณา การชำระค่าบริการต่างๆผ่านอินเทอร์เน็ต ซึ่งในการซื้อขายสินค้าและบริการ เราสามารถเลือกดูสินค้าพร้อมคุณสมบัติผ่านจอคอมพิวเตอร์ของเรา และสั่งซื้อพร้อมทั้งจ่ายเงินโดยการตัดผ่านบัตรเครดิตได้ทันที ซึ่งนับว่าเป็นความสะดวกสบายและรวดเร็วมาก สินค้ามีจำหน่ายทุกประเภทเช่นเดียวกับที่ขายในห้างสรรพสินค้า

1.3.2 แนวคิดเชิงทฤษฎีการจำแนกแตกต่างทางสังคม

แนวคิดเชิงทฤษฎีการจำแนกแตกต่างทางสังคม เสนอโดย DeFleur และBall-Rokeach (1989: 181-190) เป็นแนวคิดที่อธิบายเกี่ยวกับปัจจัยกำหนดพฤติกรรมมนุษย์ในด้านการสื่อสาร ซึ่งอธิบายว่าพฤติกรรมของบุคคลมีอิทธิพลมาจากลักษณะทางร่างกายหรือลักษณะทางชีววิทยาซึ่งถือเป็นเรื่องของพันธุกรรม และมีอิทธิพลมาจากลักษณะทางสังคมซึ่งถือเป็นภูมิหลังทางวัฒนธรรมและสังคมของบุคคลนั้นๆ โดยบุคคลที่มีลักษณะทางร่างกายหรือลักษณะทางชีววิทยา และลักษณะทางสังคมคล้ายกันจะแสดงพฤติกรรมทางการสื่อสารที่คล้ายคลึงกัน เนื่องจากมีลักษณะเฉพาะต่างๆที่เหมือนกัน ในทางตรงกันข้ามบุคคลที่มีลักษณะทางร่างกายหรือลักษณะทางชีววิทยา และลักษณะทางสังคมที่แตกต่างกัน หรือเรียกว่ามีลักษณะเฉพาะต่างๆที่แตกต่างกันก็มักจะมีความสนใจหรือมีพฤติกรรมที่แตกต่างกันออกไป ดังนั้นลักษณะทางร่างกายหรือลักษณะทางชีววิทยาที่สำคัญที่แตกต่างกันของบุคคล เช่น เพศ เชื้อชาติ สายโลหิต และภูมิหลังครอบครัว เป็นต้น และลักษณะทางสังคมที่สำคัญที่แตกต่างกันของบุคคล เช่น ภาวะที่อยู่อาศัย เขตที่อยู่อาศัย และระดับการศึกษา เป็นต้น จึงมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลที่แตกต่างกันไป

ดังนั้นแนวคิดเชิงทฤษฎีการจำแนกแตกต่างทางสังคมดังกล่าว จึงสามารถนำมาปรับใช้เป็นกรอบแนวคิดของการศึกษาการใช้อินเทอร์เน็ตของประชากรไทยในครั้งนี้ได้

1.4 กรอบแนวคิดของการศึกษา

จากแนวคิดเชิงทฤษฎีที่ได้กล่าวมาแล้ว และการทบทวนผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่จะกล่าวถึงอีกต่อไป รวมทั้งการมีข้อจำกัดด้านตัวแปรอันเกิดมาจากแหล่งที่มาของข้อมูลที่ได้จัดเก็บไว้แล้วนั้น จึงอาจวางกรอบแนวคิดของการศึกษานี้ได้ตามที่ปรากฏในแผนภาพที่ 1 ทั้งนี้โครงสร้างหลักของกรอบแนวคิดคือแนวคิดเชิงทฤษฎีการจำแนกแตกต่างทางสังคม ด้วยเหตุที่ว่าบุคคลที่มีลักษณะทางร่างกายหรือลักษณะทางชีววิทยา และลักษณะทางสังคมที่คล้ายกันจะแสดงพฤติกรรมซึ่งในงานวิจัยนี้คือการใช้อินเทอร์เน็ตที่คล้ายคลึงกัน และบุคคลที่มีลักษณะทางร่างกายหรือลักษณะทางชีววิทยา และลักษณะทางสังคมที่แตกต่างกัน ก็จะมี ความสนใจหรือมีพฤติกรรมที่แตกต่างกันออกไป ผู้วิจัยจึงปรับกรอบแนวคิดการศึกษาให้จำแนกแตกต่างบุคคลออกเป็น 4 ปัจจัยย่อย มีรายละเอียดและเหตุผลประกอบดังนี้

1) **ปัจจัยด้านประชากร** ในการศึกษาครั้งนี้ ปัจจัยด้านประชากรหมายถึงเพศ อายุ และสถานภาพสมรส โดยถือเป็นองค์ประกอบ (composition) ใน 3 ด้านของประชากร และจำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่บ่งบอกถึงขนาดของประชากรในแต่ละครัวเรือนที่อาศัยอยู่

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการศึกษาการใช้อินเทอร์เน็ตของประชากรไทย พ.ศ. 2551

2) **ปัจจัยด้านสังคม** เป็นภูมิหลังทางสังคมใน 3 ด้าน ได้แก่เขตที่อยู่อาศัย ภาคที่อยู่อาศัย และระดับการศึกษา

3) **ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ** สถานภาพทางเศรษฐกิจของบุคคลในสังคม เช่นสถานภาพการทำงาน อาชีพ และรายได้ของครัวเรือน ถือเป็นส่วนหนึ่งในการกำหนดชั้นชนในสังคม อันถือเป็นกลุ่มทางสังคมที่สำคัญยิ่ง ซึ่งทุกคนที่มีลักษณะเหล่านี้ร่วมกันมักจะแสดงพฤติกรรมที่คล้ายคลึงกัน

4) **ปัจจัยด้านการเข้าถึงอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน** เป็นลักษณะทางสังคมของบุคคลที่แสดงถึงสถานภาพการครอบครองอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่เกี่ยวข้องที่แตกต่างกัน ซึ่งกระทบต่อการใช้อินเทอร์เน็ตได้โดยตรง ผู้วิจัยพิจารณาว่าสื่ออินเทอร์เน็ตนั้นเป็นนวัตกรรมที่เมื่อแพร่กระจายเข้ามาแล้วจะเพิ่มความสะดวกในแง่การหน้าที่เชิงการสื่อสารให้กับคอมพิวเตอร์ โทรศัพท์พื้นฐาน และโทรศัพท์เคลื่อนที่

ดังนั้นการเป็นเจ้าของอุปกรณ์พื้นฐานที่รองรับนวัตกรรมจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องรวมไว้ในกรอบแนวคิดของการวิจัยด้วย เพราะการมีอุปกรณ์สื่อสารดังกล่าว หมายถึงการมีความสามารถที่จะยอมรับเอานวัตกรรมที่เป็นองค์ประกอบได้อย่างรวดเร็วมากยิ่งขึ้น หรือมีโอกาสในการเข้าถึงการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตที่สูงมากขึ้นด้วย ตัวแปรภายใต้ปัจจัยนี้จึงประกอบด้วย 3 ตัวแปร ได้แก่ การเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตในครัวเรือน จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ และจำนวนเครื่องโทรศัพท์ ตัวแปรทั้ง 3 ตัวนี้น่าจะส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคคลใช้อินเทอร์เน็ตได้

1.5 ผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการทบทวนงานวิจัยพบผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรอิสระและพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตดังนี้

1) เพศ

เพศเป็นลักษณะพื้นฐานทางประชากรศาสตร์และเป็นสถานภาพที่ติดตัวมาแต่กำเนิด ทั้งนี้โดยธรรมชาติแล้วเพศที่แตกต่างกันจะส่งผลให้เกิดความแตกต่างทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ ตลอดจนพฤติกรรมที่แสดงออก เช่นเพศชายมักจะมีมากขึ้นชอบในเทคโนโลยี และจะยอมรับนวัตกรรมใหม่ๆเร็วกว่าเพศหญิง ซึ่งประเด็นเหล่านี้น่าจะมีอิทธิพลต่อการใช้อินเทอร์เน็ตของประชากรไทย

จากการทบทวนงานวิจัยที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอินเทอร์เน็ตกับเพศ เช่นจากการสำรวจการให้บริการของร้านอินเทอร์เน็ต พ.ศ. 2551 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2551) พบว่าลูกค้า

ที่มาใช้บริการเป็นเพศชาย ร้อยละ 89.9 เพศหญิง ร้อยละ 10.1 สอดคล้องกับการศึกษาของ สอนง ฉำซิ่น (2541: 72-73) เรื่องการศึกษาพฤติกรรมผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตในเชิงพาณิชย์และปัจจัยที่มีผลต่อการใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทย พบว่าเพศชายมีส่วนของผู้ที่ใช้อินเทอร์เน็ตเชิงพาณิชย์ สูงกว่าเพศหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เช่นเดียวกับการศึกษาของ เกศรา ชิงชวลิต (2544: 59) ที่ทำการศึกษารื่องการแสวงหาข่าวสาร การรับรู้ประโยชน์ และความพึงพอใจในการสื่อสารเกี่ยวกับการเรียนการสอนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อการเรียนรู้ในเขตกรุงเทพมหานคร และบริเวณชานเมือง พบว่าผู้ที่มีเพศต่างกันมีการแสวงหาข่าวสารกับการเรียนการสอนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตแตกต่างกัน โดยเพศชายมีการแสวงหาข่าวสารมากกว่าเพศหญิงอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 ในทำนองเดียวกับการศึกษาของ องอาจ ฤทธิ์ทองพิทักษ์ (2539: 63) เรื่องพฤติกรรมการสื่อสารผ่านระบบเว็ลด์ไวด์เว็บของนักศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าเพศชายมีพฤติกรรมการสื่อสารผ่านระบบเว็ลด์ไวด์เว็บมากกว่าเพศหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ การศึกษาของ คมกริช ทักษิณี (2540: บทคัดย่อ) เรื่องพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการเครือข่ายคอมพิวเตอร์เพื่อโรงเรียนไทย พบว่านักเรียนชายใช้อินเทอร์เน็ตมากกว่านักเรียนหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ เช่นเดียวกับการศึกษาของ Young and Rodgers (1998: 25-28) พบว่าเพศชายมีแนวโน้มต่อการติดอินเทอร์เน็ตมากกว่าเพศหญิง และการศึกษาของ สุจินดา กิจการเจริญสิน (2543: 121) เรื่อง การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้ระบบสื่อสารไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ของผู้ใช้บริการระบบสื่อสารไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ในกรุงเทพมหานคร พบว่าเพศชายมีพฤติกรรมการใช้ระบบสื่อสารไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์แตกต่างจากเพศหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยเพศชายมีการใช้ระบบสื่อสารไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์มากกว่าเพศหญิง สอดคล้องกับการศึกษาของ อนุชา วาสีการ (2544: 42) เรื่องพฤติกรรมและความพึงพอใจของพนักงานเครือข่ายอินเทอร์เน็ตไทย จำกัด(มหาชน) ในการใช้บริการอินเทอร์เน็ตบนเครือข่ายภายใน พบว่าพนักงานที่เพศแตกต่างกันจะมีความถี่ในการใช้บริการอินเทอร์เน็ตบนเครือข่ายภายในแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยเพศชายจะมีความถี่ในการใช้บริการอินเทอร์เน็ตบนเครือข่ายภายในมากกว่าเพศหญิง

ในทางตรงกันข้ามจากการสำรวจการอ่านหนังสือของประชากรไทย พ.ศ. 2548 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2548) พบว่าเพศหญิงมีส่วนของผู้ที่อ่านหนังสือจากอินเทอร์เน็ตสูงกว่าเพศชาย (ร้อยละ 12.6 เปรียบเทียบกับร้อยละ 11.1) และจากการสำรวจกลุ่มผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทย พ.ศ. 2548 (ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ, 2548) พบว่าเพศหญิงมีส่วนของการใช้อินเทอร์เน็ตสูงกว่าเพศชาย สอดคล้องกับการศึกษาของ ก่อพงศ์ วนา

พันธุพรกุล (2549: 42) ทำการศึกษาเรื่องปัจจัยทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงในกรุงเทพมหานคร พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีความแตกต่างกันในเรื่องเพศ จะให้ความสำคัญต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงในกรุงเทพมหานครแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยเพศหญิงจะมีการตัดสินใจเลือกใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงมากกว่าเพศชาย

การทบทวนวรรณกรรมข้างต้นสรุปได้ว่า ส่วนใหญ่แล้วเพศชายมีการใช้อินเทอร์เน็ตสูงกว่าเพศหญิง สำหรับการศึกษารั้งนี้ ผู้วิจัยเห็นว่าเพศชายจะมีอิทธิพลต่อการใช้อินเทอร์เน็ต โดยเพศชายน่าจะมีการใช้อินเทอร์เน็ตสูงกว่าเพศหญิง เนื่องจากเพศชายจะสามารถรับนวัตกรรมได้ดี และเร็วกว่าเพศหญิง มีความกล้าทดลองในสิ่งแปลกใหม่มากกว่า ประกอบกับเป็นเพศที่ให้ความสนใจในเรื่องของเทคโนโลยีมากกว่า ดังนั้นผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานเพื่อการวิจัยว่า “ประชากรชายน่าจะมีจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนโดยเฉลี่ยสูงกว่าประชากรหญิง”

2) อายุ

อายุเป็นตัวแปรตัวหนึ่งทางประชากรศาสตร์ที่น่าจะมีอิทธิพลต่อการใช้อินเทอร์เน็ต กล่าวคืออายุที่แตกต่างกันย่อมส่งผลต่อประสบการณ์ชีวิต แนวความคิด และพฤติกรรมที่ต่างกันอย่างเห็นได้ชัด เช่นผู้ที่มีอายุน้อยกว่าจะสามารถเรียนรู้เทคโนโลยีใหม่ได้รวดเร็วกว่าผู้ที่มีอายุมากกว่า หรือผู้ที่มีอายุมากกว่าจะสามารถสะสมประสบการณ์และมีความเชี่ยวชาญในการใช้อินเทอร์เน็ตมากกว่า ดังนั้นอายุที่แตกต่างกันย่อมส่งผลต่อการใช้อินเทอร์เน็ตที่ต่างกันอย่างเห็นได้ชัด

การทบทวนงานวิจัยที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อินเทอร์เน็ตกับอายุ เช่น การศึกษาของเกศรา ชั่งชวลิต (2544: 60) ที่ทำการศึกษาเรื่องการแสวงหาข่าวสาร การรับรู้ประโยชน์ และความพึงพอใจในการสื่อสารเกี่ยวกับการเรียนการสอนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เพื่อการเรียนรู้ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบว่าผู้ที่มีอายุที่แตกต่างกันจะมีการแสวงหาข่าวสารกับการเรียนการสอนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยกลุ่มที่มีอายุ 31-40 ปี มีการแสวงหาข่าวสารมากกว่ากลุ่มที่มีอายุ 21-30 ปี และ การศึกษาของก่องพงศ์ วนาพันธุพรกุล (2549: 43-44) เรื่องปัจจัยทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงในกรุงเทพมหานคร พบว่าอายุที่แตกต่างกันจะมีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงในกรุงเทพมหานครแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยกลุ่มอายุ 36 ปีขึ้นไปจะตัดสินใจเลือกใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีกลุ่มอายุต่ำกว่า สอดคล้องกับการศึกษาของอรุณญา ม้าลายทอง (2539: 48) ได้ทำการศึกษาเรื่องการเปิดรับข่าวสารและการใช้การสื่อสารผ่านระบบเครือข่าย

อินเทอร์เน็ตของพนักงานในกลุ่มบริษัทล็อกซเลย์ จำกัด(มหาชน) พบว่าอายุที่แตกต่างกันมีการยอมรับการสื่อสารผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 เช่นเดียวกับการศึกษาของสุปราณี จริยะพร (2542: 93) เรื่องความคิดเห็นและการยอมรับพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์(electronic commerce)ศึกษาเฉพาะกรณีผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบว่าอายุที่แตกต่างกันของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตมีผลต่อการยอมรับพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และการศึกษาของธราทิพย์ อุดลประเสริฐสุข (2548: 184-185) เรื่องรูปแบบการดำเนินชีวิตของผู้บริโภค พฤติกรรมการใช้บริการอินเทอร์เน็ตและพฤติกรรมการซื้อสินค้าผ่านสื่ออินเทอร์เน็ต พบว่าอายุที่แตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการใช้บริการอินเทอร์เน็ตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อย่างไรก็ตามในการศึกษาขององอาจ ฤทธิทองพิทักษ์ (2539: 64) เรื่องพฤติกรรมการสื่อสารผ่านระบบเวปไซด์ไวด์เว็บของนักศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่านักศึกษาที่มีอายุน้อยกว่ามีพฤติกรรมการสื่อสารผ่านระบบเวปไซด์ไวด์เว็บมากกว่าผู้ที่มีอายุมากกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และการศึกษาของอรพิน จิรวัฒนศิริ (2541: 51) เรื่องการใช้ประโยชน์จากสื่ออินเทอร์เน็ตของนักศึกษาปริญญาโท โดยศึกษาเปรียบเทียบระหว่างมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าผู้ที่มีอายุน้อยกว่ามีแนวโน้มการใช้ประโยชน์จากสื่ออินเทอร์เน็ตมากกว่าผู้ที่มีอายุมากกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสอดคล้องกับการสำรวจกลุ่มผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทย พ.ศ. 2548 (ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ, 2548: 51) พบว่าประชากรกลุ่มอายุ 15-24 ปี เป็นกลุ่มที่มีอัตราการใช้อินเทอร์เน็ตสูงสุดคือ ร้อยละ 31.3 รองลงมาคือกลุ่มอายุ 25-34 ปี ร้อยละ 12.4 กล่าวคือประชากรที่มีอายุน้อยกว่ามีการใช้อินเทอร์เน็ตสูงกว่าประชากรที่มีอายุมากกว่า เช่นเดียวกับการศึกษาของอนุชา วาสีการ (2544: 43) เรื่องพฤติกรรมและความพึงพอใจของพนักงานเครือข่ายนิคมอุตสาหกรรมไทย จำกัด(มหาชน) ในการใช้บริการอินเทอร์เน็ตบนเครือข่ายภายใน พบว่าพนักงานที่มีระดับอายุที่แตกต่างกันมีความถี่ในการใช้บริการอินเทอร์เน็ตบนเครือข่ายภายในแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยพนักงานที่อายุต่ำกว่า 25 ปี จะใช้มากกว่าพนักงานที่มีอายุระหว่าง 25-29 ปี และพนักงานที่มีอายุระหว่าง 30-34 ปี และการศึกษาของปราโมทย์ ลีอนาม (2541: 41) เรื่องการศึกษาทัศนคติและพฤติกรรมของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในการซื้อสินค้าและบริการทางอินเทอร์เน็ต พบว่าผู้ใช้อินเทอร์เน็ตที่มีช่วงอายุที่แตกต่างกันจะมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในด้านระยะเวลาโดยเฉลี่ยที่เข้าใช้อินเทอร์เน็ตต่อสัปดาห์ โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีช่วงอายุน้อยกว่าจะมีระยะเวลาโดยเฉลี่ยที่เข้าใช้อินเทอร์เน็ตต่อสัปดาห์มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีช่วงอายุมากกว่า

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของปรากฏผลการศึกษาในทิศทางที่แตกต่างกันออกไป แต่ผู้วิจัยเห็นว่าผู้ที่มีอายุน้อยกว่าน่าจะมีการใช้อินเทอร์เน็ตมากกว่าผู้ที่มีอายุมากกว่า กล่าวคือผู้ที่มีอายุน้อยกว่าจะมีการเรียนรู้รวมถึงการรับสิ่งใหม่ๆ ได้เร็วกว่า ประกอบกับมีช่วงเวลาที่ว่างไม่มีภาระด้านหน้าที่การงานต้องรับผิดชอบ การใช้อินเทอร์เน็ตจึงน่าจะมากกว่าผู้ที่มีอายุมากกว่า ดังนั้นสำหรับการวิจัยในครั้งนี้จึงตั้งสมมติฐานว่า “ประชากรที่มีอายุน้อยกว่าน่าจะมีจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนโดยเฉลี่ยสูงกว่าประชากรที่มีอายุมากกว่า”

3) สถานภาพสมรส

สถานภาพสมรสมีส่วนสำคัญต่อพฤติกรรมของบุคคล เหตุผลหนึ่งก็เพราะผู้ที่มีสถานภาพสมรสหรือแต่งงานแล้วจะต้องมีหน้าที่ในการรับผิดชอบมากขึ้นมากกว่าคนโสด จากที่เคยอยู่ตัวคนเดียวกลับต้องมีการหาหน้าที่ที่ต้องดูแลครอบครัว จึงส่งผลให้เกิดการทำงานหนักมากขึ้นเพื่อหารายได้เข้าครอบครัว ทำให้มีเวลาส่วนตัวน้อยลง ในขณะที่ผู้ที่เป็นโสดจะสามารถใช้เวลาเพื่อกิจกรรมส่วนตัวได้มากกว่า มีหน้าที่รับผิดชอบน้อยกว่าผู้ที่สมรสแล้ว

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องระหว่างการใช้อินเทอร์เน็ตกับสถานภาพสมรส เช่นการสำรวจกลุ่มผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทย พ.ศ.2548 (ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ, 2548: 48) พบว่าทั้งเพศหญิงและเพศชายที่เป็นโสดเป็นกลุ่มที่มีการใช้อินเทอร์เน็ตมากที่สุด รองลงมาคือกลุ่มที่สมรสและมีบุตรแล้ว สอดคล้องกับการศึกษาของ สิริวิภา พันธุ์รุ่งลักษณะ (2543: 67) เรื่องการเปิดรับทัศนคติและความต้องการของนักลงทุนในเขตกรุงเทพมหานครต่อข้อมูลข่าวสารทางอินเทอร์เน็ตเพื่อการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบว่าสถานภาพสมรสมีความสัมพันธ์กับการเปิดรับข้อมูลข่าวสารจากอินเทอร์เน็ตเพื่อการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยพบว่าผู้ที่เป็นโสดจะมีการเปิดรับข้อมูลข่าวสารจากอินเทอร์เน็ตมากกว่าสถานภาพสมรสอื่นๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสอดคล้องกับการศึกษาของสนอง คำชื่น (2541: 78) เรื่องการศึกษาพฤติกรรมผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในเชิงพาณิชย์และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้อินเทอร์เน็ตในเชิงพาณิชย์พบว่าสถานภาพสมรสมีความสัมพันธ์กับการใช้อินเทอร์เน็ตในเชิงพาณิชย์โดยพบว่าผู้ที่เป็นโสดจะมีการใช้อินเทอร์เน็ตในเชิงพาณิชย์มากกว่าสถานภาพสมรส หย่า หม้ายและแยกกันอยู่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เช่นเดียวกับการศึกษาของก่องพงศ์ วนาพันธพรกุล (2549: 53-54) เรื่องปัจจัยทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงในกรุงเทพมหานคร พบว่าสถานภาพที่แตกต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงแตกต่างกันอย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยผู้ที่มีสถานภาพโสดจะตัดสินใจเลือกใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงมากกว่าผู้ที่มีสถานภาพสมรสหรือหย่าร้าง

การประมวลผลการวิจัยข้างต้นส่วนใหญ่เป็นไปในทิศทางเดียวกันคือผู้ที่มีสถานภาพโสดน่าจะมีการใช้อินเทอร์เน็ตสูงกว่าผู้ที่มีสถานภาพอื่นๆ เนื่องจากผู้ที่มีสถานภาพโสดไม่มีภาระที่จะต้องดูแลครอบครัว จึงน่าจะมีเวลาในการประกอบกิจกรรมส่วนตัวหรือใช้สื่ออินเทอร์เน็ตได้มากกว่า ดังนั้นผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานในการวิจัยครั้งนี้ว่า “ประชากรโสดน่าจะมีจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนโดยเฉลี่ยสูงกว่าประชากรที่มีสถานภาพสมรสอื่นๆ”

4) จำนวนสมาชิกในครัวเรือน

จำนวนสมาชิกในครัวเรือนถือเป็นตัวแปรที่สำคัญอีกตัวหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการใช้อินเทอร์เน็ต เพราะการที่ครัวเรือนมีจำนวนสมาชิกอาศัยอยู่มากนอกจากจะหมายถึงจำนวนคนที่ใช้อินเทอร์เน็ตเพิ่มขึ้นได้แล้ว ยังหมายรวมถึงจำนวนคนที่ให้คำปรึกษาหรือคำแนะนำ และการปฏิบัติที่เป็นต้นแบบให้กับสมาชิกคนอื่นๆ อีก แต่ในทางกลับกันก็อาจจะบ่งบอกถึงสภาวะทางเศรษฐกิจของครัวเรือนเพราะยิ่งครัวเรือนมีจำนวนสมาชิกที่อาศัยอยู่มากเท่าไรก็ย่อมหมายถึงภาระที่เพิ่มมากขึ้นเท่านั้น เพราะฉะนั้นการเข้าถึงกิจกรรมอื่นๆ ที่นอกเหนือจากปัจจัยพื้นฐานแล้วจึงเป็นสิ่งที่ถูกลดความสำคัญลงไปได้

ผลจากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า มีน้อยมากที่ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนสมาชิกในครัวเรือนกับการใช้อินเทอร์เน็ต เช่นการสำรวจกลุ่มผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทย ปี 2548 (ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ, 2548) พบว่าเมื่อเปรียบเทียบขนาดของสมาชิกในครัวเรือนกับสัดส่วนของสมาชิกในแต่ละครัวเรือนที่ใช้อินเทอร์เน็ตแล้ว ปรากฏว่ามีแนวโน้มที่ขนาดครัวเรือนที่ใหญ่ขึ้นจะมีสัดส่วนผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในครัวเรือนลดลง

ในทางตรงกันข้าม การศึกษาของปราณี เขียมละอองภักดี (2547: 67) เรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย พบว่าจำนวนสมาชิกในครอบครัวที่แตกต่างกันมีผลต่อความถี่ในการใช้งานอินเทอร์เน็ตแตกต่างกัน โดยครอบครัวที่มีจำนวนสมาชิกมากกว่าจะมีความถี่ในการใช้อินเทอร์เน็ตสูงกว่าครอบครัวที่มีจำนวนสมาชิกน้อยกว่า

จากงานวิจัยข้างต้นมีทิศทางที่แตกต่างกันไปและค่อนข้างมีการศึกษาน้อยในตัวแปรนี้ แต่ผู้วิจัยคิดว่าจำนวนสมาชิกในครัวเรือนน่าจะจะมีอิทธิพลต่อการใช้อินเทอร์เน็ต โดยผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีจำนวนสมาชิกน้อยกว่าน่าจะมีการใช้อินเทอร์เน็ตที่สูงกว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีจำนวนสมาชิกมากกว่า เพราะครัวเรือนที่มีจำนวนสมาชิกน้อยน่าจะมีโอกาสในการเข้าถึง

ทรัพยากร ประกอบกับการส่งเสริมจากครอบครัวได้ดีกว่าครัวเรือนที่มีจำนวนสมาชิกมาก ดังนั้น ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานว่า “ประชากรที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีจำนวนสมาชิกน้อยกว่าน่าจะมีจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนโดยเฉลี่ยสูงกว่าประชากรที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีจำนวนสมาชิกมากกว่า”

5) เขตที่อยู่อาศัย

เขตที่อยู่อาศัยที่แตกต่างกันระหว่างเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาล ส่งผลถึงความแตกต่างในระดับเศรษฐกิจ สังคม สิ่งอำนวยความสะดวก ดังนั้นบุคคลที่อาศัยอยู่ในเขตที่อยู่อาศัยต่างกันน่าจะได้รับอิทธิพลจากสภาพแวดล้อม และสามารถเข้าถึงแหล่งทรัพยากรได้แตกต่างกัน โดยเขตเทศบาลเป็นเขตที่มีพื้นที่ที่มีระดับความเจริญสูงกว่าพื้นที่นอกเขตเทศบาล และผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลมีโอกาสเข้าถึงสาธารณูปโภคประกอบกับการเข้าถึงข่าวสารเกี่ยวกับอินเทอร์เน็ตได้มากกว่าผู้ที่อาศัยอยู่นอกเขตเทศบาล ซึ่งเหตุนี้ น่าจะเอื้อให้ผู้ที่อยู่ในเขตเทศบาลมีการใช้อินเทอร์เน็ตที่สูงกว่า

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องระหว่างการใช้อินเทอร์เน็ตกับเขตที่อยู่อาศัย เช่น การสำรวจกลุ่มผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทย ปี 2548 (ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ, 2548: 35) พบว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองและในอำเภอเมืองจะมีสัดส่วนการใช้อินเทอร์เน็ตมากกว่าผู้ที่อาศัยอยู่นอกเขตเมืองและนอกอำเภอเมือง และการสำรวจการอ่านหนังสือของประชากร พ.ศ. 2548 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2548) พบว่า ประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลมีสัดส่วนการอ่านหนังสือจากอินเทอร์เน็ตสูงกว่าประชากรที่อาศัยอยู่นอกเขตเทศบาลกว่า 2 เท่า (ร้อยละ 19.8 เปรียบเทียบกับร้อยละ 7.9)

จากการประมวลเอกสารข้างต้น จะพบว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลจะมีสัดส่วนการใช้อินเทอร์เน็ตมากกว่าผู้ที่อาศัยอยู่นอกเขตเทศบาล กล่าวคือผู้ที่อยู่ในใกล้เมืองมักจะมีโอกาสได้เห็นและรับรู้สิ่งใหม่ๆมากกว่าผู้ที่อยู่ในท้องถิ่นห่างไกลเสมอ ประกอบกับการคมนาคมที่สะดวก การโฆษณา ประชาสัมพันธ์ที่แพร่หลายและหลายช่องทาง ในขณะที่ผู้ที่อาศัยอยู่นอกเขตเทศบาลบางครั้งอุปสรรคอำนวยความสะดวกและความจำเป็นพื้นฐานบางอย่างยังไม่ถึง เนื่องจากประเทศไทยเรายังมีความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงสารสนเทศระหว่างประชากรในเมืองใหญ่กับประชากรในชนบทอยู่ เพราะฉะนั้นจึงทำให้โอกาสในการเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารประกอบกับความรู้ต่างๆแตกต่างกันออกไป การเข้าถึงสื่ออินเทอร์เน็ตที่ต้องมีลักษณะเมืองที่ค่อนข้างจะทันสมัยจึงเป็นสิ่งที่ถูกจำกัดลงไป ดังนั้นในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานว่า

“ประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลน่าจะมีจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนโดยเฉลี่ยสูงกว่าประชากรที่อาศัยอยู่นอกเขตเทศบาล”

6) ภาคที่อยู่อาศัย

ความแตกต่างของภาคที่อยู่อาศัย นอกจากจะสามารถบอกถึงลักษณะภูมิประเทศ ภูมิอากาศ ความเชื่อ ขนบธรรมเนียม แต่ยังมีหมายรวมถึงสภาพเศรษฐกิจและทางสังคมที่ต่างกัันกล่าวคือกรุงเทพมหานครเป็นเมืองหลวงและเป็นศูนย์รวมความเจริญในทุกๆด้าน ทำให้ผู้ที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครมีโอกาสเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีใหม่ๆ และสิ่งอำนวยความสะดวกมากกว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในภาคอื่นๆ

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง เช่นการสำรวจกลุ่มผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทย ปี 2548(ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ, 2548) พบว่ากรุงเทพมหานครมีครัวเรือนที่เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตสูงถึง ร้อยละ 67.8 รองลงมาคือภาคใต้ และภาคกลางใกล้เคียงกันคือ ร้อยละ 40.6 และ 40.1 ตามลำดับ ส่วนภาคเหนือมีครัวเรือนที่เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต ร้อยละ 37.2 และภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีครัวเรือนที่เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตน้อยที่สุดคือร้อยละ 25.9 สอดคล้องกับการสำรวจการอ่านหนังสือของประชากร พ.ศ. 2548 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่าประชากรในกรุงเทพมหานคร มีสัดส่วนการอ่านหนังสือจากอินเทอร์เน็ตสูงที่สุด ร้อยละ 28.9 รองลงมาคือ ภาคเหนือ (ร้อยละ 17.7) ภาคกลาง (ร้อยละ 11.0) ภาคใต้ (ร้อยละ 8.1) และภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีสัดส่วนของการอ่านหนังสือต่ำที่สุดคือร้อยละ 4.7 เช่นเดียวกับ โครงการสำรวจพฤติกรรมการใช้บริการและประเมินการให้บริการของโทรศัพท์พื้นฐาน โทรศัพท์เคลื่อนที่ และอินเทอร์เน็ตในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล(สำนักวิจัยเอแบคโพลล์, 2551) พบว่ากรุงเทพมหานครและปริมณฑลมีผู้ใช้อินเทอร์เน็ตเป็นสัดส่วนสูงที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับภาคอื่นๆ

จากการทบทวนงานวิจัยที่ผ่านมาพบว่ามีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องระหว่างภาคที่อยู่อาศัยกับการใช้อินเทอร์เน็ตน้อยมาก แต่ผู้วิจัยเห็นว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครน่าจะมีสัดส่วนการใช้อินเทอร์เน็ตมากกว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในภาคที่อยู่อาศัยอื่นๆ ซึ่งก็สอดคล้องกับความเป็นจริงที่ว่ากรุงเทพมหานครเป็นเมืองหลวงที่รวมความเจริญทุกๆด้าน และมีโครงสร้างพื้นฐานทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่มีความพร้อมก่อให้เกิดโอกาสในการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตได้อย่างทั่วถึง ดังนั้นในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานว่า “ประชากรที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครน่าจะมีจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนโดยเฉลี่ยสูงกว่าประชากรที่อาศัยอยู่ในภาคที่อยู่อาศัยอื่นๆ”

7) ระดับการศึกษา

ระดับการศึกษาเป็นตัวแปรที่สำคัญที่ส่งผลต่อการใช้อินเทอร์เน็ต เนื่องจากระดับการศึกษาเป็นสิ่งที่แสดงความรู้ ความสามารถ รวมถึงหน้าที่และความรับผิดชอบต่างๆที่แตกต่างกัน กล่าวคือ ผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงมักจะเป็นคนมองโลกกว้าง ประกอบกับเปิดกว้างยอมรับสิ่งใหม่ๆได้ง่ายกว่า เพราะการได้รับข้อมูลหรือข่าวสารที่หลากหลาย อีกทั้งผู้ที่มีการศึกษาสูงย่อมมีเจตคติที่ดีต่อเรื่องราวทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ตลอดจนชอบทดลองสิ่งใหม่ๆบ่อยครั้งกว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่า

ผลจากการทบทวนงานวิจัย เช่นจากการศึกษาของเกศรา ชั่งชวลิต(2544: 62) ที่ทำการศึกษาเรื่องการแสวงหาข่าวสาร การรับรู้ประโยชน์ และความพึงพอใจในการสื่อสารเกี่ยวกับการเรียนการสอนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อการเรียนรู้ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบว่าผู้ที่มีการศึกษาแตกต่างกันมีการแสวงหาข่าวสารเกี่ยวกับการเรียนการสอนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยกลุ่มที่มีการศึกษาในระดับปริญญาโทมีการแสวงหาข่าวสารมากกว่ากลุ่มที่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี และการศึกษาของอรุณญา ม้าลายทอง (2539: 48) ได้ทำการศึกษาเรื่องการเปิดรับข่าวสารและการใช้การสื่อสารผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตของพนักงานในกลุ่มบริษัทลิกซ์เลย์ จำกัด(มหาชน) พบว่าระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีผลต่อการยอมรับการสื่อสารผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยพบว่าพนักงานที่มีศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไปมีแนวโน้มในการยอมรับอินเทอร์เน็ตสูงกว่าพนักงานที่จบในระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า สอดคล้องกับการศึกษาของธราทิพย์ อุดลประเสริฐสุข (2548: 187) เรื่องรูปแบบการดำเนินชีวิตของผู้บริโภค พฤติกรรมการใช้บริการอินเทอร์เน็ตและพฤติกรรมการซื้อสินค้าผ่านสื่ออินเทอร์เน็ต พบว่าระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการใช้บริการอินเทอร์เน็ตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และการศึกษาของปราโมทย์ ลีอนาม (2541: 50-52) เรื่องการศึกษาทัศนคติและพฤติกรรมของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในการซื้อสินค้าและบริการทางอินเทอร์เน็ต พบว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกันจะมีระยะเวลาโดยเฉลี่ยที่ใช้อินเทอร์เน็ตต่อสัปดาห์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เช่นเดียวกับการศึกษาของรุ่งอรุณ ฆาสุกสกุล (2542: 194) เรื่องการใช้บริการอินเทอร์เน็ตของนิสิตในห้องสมุดจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่าระดับการศึกษาที่แตกต่างกันส่งผลต่อความถี่ในการใช้อินเทอร์เน็ตแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับการศึกษาของอนุชา วาสิการ(2544: 44) เรื่องพฤติกรรมและความพึงพอใจของพนักงานเครือข่ายอินเทอร์เน็ตไทย จำกัด (มหาชน) ในการใช้บริการอินเทอร์เน็ตบนเครือข่ายภายใน พบว่าพนักงานที่มีระดับการศึกษาต่างกันจะมีความพึงพอใจในการใช้บริการ

อินเทอร์เน็ตบนเครือข่ายภายในแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 สอดคล้องกับการศึกษาของก่องพงศ์ วนาพันธพรกุล (2549: 50-51) เรื่องปัจจัยทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงในกรุงเทพมหานคร พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีวุฒิการศึกษาที่จบแตกต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีวุฒิมัธยมศึกษาขึ้นไปจะตัดสินใจเลือกใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีวุฒิมัธยมศึกษาอื่นๆ เช่นเดียวกับการศึกษาของคมกริช ทักษิณี (2540: 140) เรื่องพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตของนักเรียนมัธยมศึกษาในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการเครือข่ายคอมพิวเตอร์เพื่อโรงเรียนไทย พบว่าระดับการศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตในด้านระยะเวลาที่ใช้อินเทอร์เน็ต กล่าวคือยิ่งกลุ่มตัวอย่างมีการศึกษาสูงเท่าไรก็จะมีระยะเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตมากขึ้นเท่านั้น

จากการประมวลผลการวิจัยข้างต้นพบว่ามีทิศทางไปในทางเดียวกัน คือระดับการศึกษามีอิทธิพลต่อการใช้อินเทอร์เน็ต โดยผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าจะมีสัดส่วนในการใช้อินเทอร์เน็ตสูงกว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาที่ต่ำกว่า กล่าวคืออินเทอร์เน็ตโดยธรรมชาติของสื่อแล้วจะเป็นตัวกำหนดระดับการศึกษาของผู้ใช้สื่อ เนื่องจากอินเทอร์เน็ตเป็นสื่อสมัยใหม่ การเข้าใช้อินเทอร์เน็ตจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้ใช้สื่อจะต้องมีความรู้และความเข้าใจอย่างดีพอสมควร เนื่องจากผู้ที่ใช้อินเทอร์เน็ตจะต้องมีความรู้ในการเชื่อมต่อเข้าสู่เครือข่ายอินเทอร์เน็ตผ่านทางโมเด็ม การเลือกใช้อุปกรณ์ต่างๆ นอกจากนั้นยังต้องมีทักษะทางด้านภาษาอังกฤษอยู่พอสมควร เพราะฉะนั้นระดับการศึกษาที่สูงจึงเป็นตัวแปรที่สำคัญในการเข้าถึงสื่ออินเทอร์เน็ตนี้ ดังนั้นในการศึกษานี้ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานว่า “ประชากรที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าน่าจะมีจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนโดยเฉลี่ยสูงกว่าประชากรที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่า”

8) สถานภาพการทำงาน

สถานภาพการทำงานน่าจะเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการใช้อินเทอร์เน็ต เพราะสถานภาพการทำงานเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงความสามารถ ความรับผิดชอบในหน้าที่การทำงานหรือตามตำแหน่งของตน รวมถึงทางเลือกสำหรับค่าเสียโอกาสที่จะเลือกใช้เวลาทำงานหรือเลือกใช้เวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตที่แตกต่างกัน

ผลจากการทบทวนวรรณกรรม เช่นการศึกษาของอนุชา วาสีการ (2544: 61) เรื่องพฤติกรรมและความพึงพอใจของพนักงานเครือข่ายปณิชนันท์ไทย จำกัด(มหาชน)ในการใช้บริการอินเทอร์เน็ตบนเครือข่ายภายใน พบว่าพนักงานที่มีระดับพนักงานแตกต่างกันจะมีความพึงพอใจ

ในการใช้บริการอินเทอร์เน็ตบนเครือข่ายภายในแตกต่างกัน กล่าวคือค่าเฉลี่ยของพนักงานทั้งสามกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 0.01 โดยพนักงานที่เป็นระดับจัดการมีความพึงพอใจมากกว่าพนักงานที่เป็นระดับปฏิบัติการและระดับบังคับบัญชาการ ในส่วนของความเร็วในการรับส่ง ในส่วนของความสะดวกในการรับส่ง และในส่วนของความสะดวกในการเข้าดูเว็บไซต์ และระดับพนักงานที่แตกต่างกันมีความถี่ในการใช้บริการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยพนักงานที่เป็นระดับบังคับบัญชามีสัดส่วนการใช้บริการมากกว่าพนักงานที่เป็นระดับปฏิบัติการและระดับจัดการ

ในทางตรงข้ามการศึกษาของปราโมทย์ ลีอนาม (2541: 48-49) เรื่องการศึกษาทัศนคติและพฤติกรรมของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในการซื้อสินค้าและบริการทางอินเทอร์เน็ต พบว่าผู้ใช้ที่มีสถานภาพการทำงานที่แตกต่างกันจะมีระยะเวลาโดยเฉลี่ยที่เข้าใช้อินเทอร์เน็ตต่อสัปดาห์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยผู้ที่ไม่ได้ทำงานซึ่งส่วนใหญ่เป็นนักเรียนนักศึกษาจะมีสัดส่วนการใช้อินเทอร์เน็ตสูงที่สุด ทำนองเดียวกับการศึกษาของสมเกียรติ น้อยคำมูล (2551: 99) เรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการร้านอินเทอร์เน็ตของลูกค้าในจังหวัดสิงห์บุรี พบว่าลูกค้าที่มีสถานภาพการทำงานแตกต่างกันจะมีระดับการตัดสินใจเลือกใช้บริการของร้านอินเทอร์เน็ต ในปัจจัยด้านอุปกรณ์ที่ให้บริการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยพบว่าลูกค้าที่มีสถานภาพเป็นนักเรียน นิสิต นักศึกษา มีระดับการตัดสินใจเลือกใช้บริการมากกว่าลูกค้าที่มีสถานภาพการทำงานอื่นๆ เช่นเดียวกับการศึกษาของ ก่อพงษ์ วนาพันธ์พรกุล (2549: 55-56) เรื่องปัจจัยทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงในกรุงเทพมหานคร พบว่าสถานภาพการทำงานที่แตกต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยกลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีงานทำหรือเป็นนักเรียน/นักศึกษาจะตัดสินใจเลือกใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพการทำงานอื่นๆ

การประมวลผลการวิจัยข้างต้นพบเป็น 2 แนวทางคือผู้ที่ไม่ได้ทำงานจะมีการใช้อินเทอร์เน็ตมากกว่าผู้ที่ทำงานในสถานภาพอื่นๆ กับผู้ที่มีสถานภาพการทำงานในระดับสูงกว่าจะมีการใช้อินเทอร์เน็ตมากกว่าผู้ที่มีสถานภาพการทำงานในระดับต่ำกว่า สำหรับการศึกษาคั้งนี้ผู้วิจัยเห็นว่าผู้ที่ไม่ได้ทำงานน่าจะมีการใช้อินเทอร์เน็ตมากกว่าเนื่องจากผู้ที่ไม่ได้ทำงานส่วนใหญ่อยังอยู่ในระบบโรงเรียน ซึ่งในระบบโรงเรียนจะมีหลักสูตรการเรียนการสอนเกี่ยวกับอินเทอร์เน็ต รวมถึงมีความจำเป็นที่ต้องใช้ในการศึกษาค้นคว้าอยู่เป็นประจำอยู่แล้ว อีกทั้งยังมีเวลาว่างมากกว่าเนื่องจากไม่ต้องมีภาระหน้าที่รับผิดชอบในการทำงาน ในขณะที่ผู้ที่ทำงานในสถานภาพต่างๆจะต้องมีหน้าที่ ความสำเร็จ และความจำเป็นทางด้านเศรษฐกิจมากกว่า เหตุนี้จึงน่าจะ

ทำให้มีเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตได้น้อยกว่า ดังนั้นในการศึกษาคั้งนี้ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานว่า “ประชากรที่ไม่ได้ทำงานน่าจะมีจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนโดยเฉลี่ยสูงกว่าประชากรที่มีสถานภาพการทำงานกลุ่มอื่นๆ”

9) อาชีพ

บุคคลที่มีการประกอบอาชีพที่แตกต่างกัน ย่อมมองโลก มีแนวคิด อุดมการณ์และค่านิยมต่อสิ่งต่างๆแตกต่างกัน ซึ่งส่งผลถึงพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตที่แตกต่างกันด้วย กล่าวคืออาชีพที่แตกต่างกันจะแสดงถึงลักษณะงานที่ทำให้มีความสำคัญหรือมีความเกี่ยวข้องกับอินเทอร์เน็ตมากน้อยต่างกันแค่ไหน เช่นผู้ที่ทำงานด้านวิชาชีพ ย่อมต้องมีการใช้อินเทอร์เน็ตเป็นสื่อในการค้นหาข้อมูลหรือเกี่ยวเนื่องในการทำงานตลอดจนสืบค้นองค์ความรู้ใหม่ๆอยู่เสมอ ซึ่งต่างจากลักษณะของงานที่ต้องใช้แรงงานในการหาเลี้ยงชีพ เป็นต้น

ผลจากการทบทวนวรรณกรรม เช่นการศึกษาของ กัลป์หา ทรองพาณิชย์(2541: 62) เรื่องพฤติกรรมผู้บริโภคและปัจจัยที่มีอิทธิพลในการเลือกซื้อเครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคล พบว่าอาชีพของกลุ่มผู้บริโภคกับพฤติกรรมการซื้อเครื่องคอมพิวเตอร์มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยข้าราชการและพนักงานบริษัทนิยมใช้คอมพิวเตอร์มากกว่าผู้ที่ประกอบอาชีพอื่นๆ และสอดคล้องกับการสำรวจกลุ่มผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทย ปี 2548 (ศุภนัย เทคนิโกลีอีเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ, 2548) พบว่าเมื่อสอบถามผู้ที่อายุ 15 ปีขึ้นไปที่มีงานทำในแต่ละอาชีพถึงการใช้อินเทอร์เน็ตและอินเทอร์เน็ตในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมา พบว่าผู้ทำงานด้านวิชาชีพด้านต่างๆ มีอัตราการใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตเป็นสัดส่วนสูงสุดคือ ร้อยละ 88.2 และใช้อินเทอร์เน็ต ร้อยละ 59.9 รองลงมาคืออาชีพเสมียนใช้คอมพิวเตอร์ ร้อยละ 70.3 ใช้อินเทอร์เน็ต ร้อยละ 38.9 และงานด้านวิชาชีพทางเทคนิคสาขาต่างๆใช้คอมพิวเตอร์ ร้อยละ 65.5 ใช้อินเทอร์เน็ต ร้อยละ 39.9 และการศึกษาของ ปิยศักดิ์ สุขกาย (2550: 113) ทำการศึกษาเรื่องการบริหารจัดการที่มีผลต่อพฤติกรรมและความพึงพอใจของนักศึกษาที่ใช้บริการระบบอินเทอร์เน็ตเพื่อการสื่อสารในมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยาและมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ (ในพระบรมราชูปถัมภ์) พบว่าอาชีพของผู้ปกครองที่แตกต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการระบบอินเทอร์เน็ตของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยาด้านการจัดองค์การและการควบคุมคุณภาพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทำนองเดียวกับการศึกษาของอรพิน จิรวัดมนตรี (2541: 51) ได้ทำการศึกษาเรื่องการใช้ประโยชน์จากสื่ออินเทอร์เน็ตของนักศึกษาระดับปริญญาโท โดยศึกษาเปรียบเทียบระหว่างมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าอาชีพมีความสัมพันธ์กับการใช้ประโยชน์จากสื่ออินเทอร์เน็ต

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสอดคล้องกับการศึกษาของเกศรา ชั่งชวลิต (2544: 72-74) ที่ทำการศึกษาเรื่องการแสวงหาข่าวสาร การรับรู้ประโยชน์ และความพึงพอใจในการสื่อสารเกี่ยวกับการเรียนการสอนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อการเรียนรู้ในเขตกรุงเทพมหานคร และบริเวณพล โดยพบว่าอาชีพที่แตกต่างกันจะมีการแสวงหาข่าวสารเกี่ยวกับระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อการเรียนรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และการศึกษาของ นันทวัน กิจธนาเจริญ (2541: 54) เรื่องการแสวงหาข่าวสารการใช้ประโยชน์ความพึงพอใจจากข่าวสารและการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกรรมกรบริโภคในชีวิตประจำวันของประชาชนกรุงเทพมหานคร ในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ พบว่าอาชีพที่แตกต่างกันส่งผลต่อการแสวงหาข่าวสารของประชากรใน กรุงเทพมหานครแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับการศึกษาของ ปิยศักดิ์ สุขกาย (2550: 165) เรื่องการบริหารจัดการที่มีผลต่อพฤติกรรมและความพึงพอใจของ นักศึกษาที่ใช้บริการระบบอินเทอร์เน็ตเพื่อการสื่อสารของมหาวิทยาลัยราชภัฏ: กรณีศึกษา เปรียบเทียบมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา กับมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ (ใน พระบรมราชูปถัมภ์) พบว่าอาชีพของผู้ปกครองของนักศึกษา มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในด้าน ปริมาณการใช้บริการอินเทอร์เน็ตต่อวันแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากการวิจัยข้างต้นส่วนใหญ่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน คือผู้ที่ประกอบอาชีพที่แตกต่าง กันจะมีการใช้อินเทอร์เน็ตแตกต่างกัน โดยผู้วิจัยเห็นว่าผู้ที่ประกอบอาชีพทางด้านวิชาชีพ วิชาการ น่าจะมีสัดส่วนในการใช้อินเทอร์เน็ตสูงกว่าผู้ที่ประกอบอาชีพในกลุ่มอื่นๆ เพราะผู้ที่ประกอบอาชีพ วิชาชีพ/วิชาการต้องใช้ความรู้ ความสามารถ และความชำนาญเฉพาะด้านในวิชาชีพของตนและ ต้องมีความเกี่ยวข้องกับอินเทอร์เน็ตอยู่เป็นประจำมากกว่าผู้ที่อยู่ในสายอาชีพอื่นๆ ดังนั้นใน การศึกษาคั้งนี้ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานว่า “ประชากรที่ประกอบอาชีพในด้านวิชาชีพ วิชาการน่าจะมีจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนโดยเฉลี่ยสูงกว่าประชากรที่ประกอบอาชีพในด้าน อื่นๆ”

10) รายได้ของครัวเรือน

รายได้ของครัวเรือนเป็นดัชนีวัดฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวเมื่อครอบครัวมีรายได้ มาก ความเป็นอยู่ของครอบครัวรวมถึงการมีทุนทรัพย์ในการที่จะเข้าถึงทรัพยากรที่นอกเหนือจาก ปัจจัยสี่ในชีวิตประจำวันก็จะมีมากขึ้น รายได้จึงเป็นสิ่งที่นักการตลาดและนักโฆษณาจะตระหนัก ถึงเสมอในการวางแผนโฆษณา ให้ราคามีความสัมพันธ์กับรายได้ของผู้บริโภคด้วย การใช้ อินเทอร์เน็ตที่จำเป็นจะต้องมีค่าใช้จ่ายพอสมควร การที่มีรายได้สูงก็ย่อมหมายถึงโอกาสในการที่ จะได้เป็นเจ้าของและใช้ทรัพยากรที่เพิ่มขึ้นเช่นกัน

ผลจากการทบทวนงานวิจัย เช่นการศึกษาของเกศรา ชั่งชวลิต (2544: 63) ที่ทำการศึกษาเรื่องการแสวงหาข่าวสาร การรับรู้ประโยชน์ และความพึงพอใจในการสื่อสารผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อการเรียนรู้ของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบว่าผู้ที่มีรายได้แตกต่างกันมีการแสวงหาข่าวสารกับการเรียนการสอนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยกลุ่มที่มีรายได้ 20,001-25,000 บาท มีการแสวงหาข่าวสารมากกว่ากลุ่มที่มีรายได้ 5,001-10,000 บาท สอดคล้องกับการศึกษาของสุปราณี จริยะพร(2542: 93) เรื่องความคิดเห็นและการยอมรับพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์(Electronic Commerce) ศึกษาเฉพาะกรณีผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบว่ารายได้ที่แตกต่างกันของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตมีผลต่อการยอมรับพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยผู้ที่มีรายได้สูงกว่าจะมีการยอมรับพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ได้ดีกว่าผู้ที่มีรายได้ต่ำกว่า และการศึกษาของธราทิพย์ อุดลประเสริฐสุข(2548: 184-197) เรื่องรูปแบบการดำเนินชีวิตของผู้บริโภค พฤติกรรมการใช้บริการอินเทอร์เน็ตและพฤติกรรมการซื้อสินค้าผ่านสื่ออินเทอร์เน็ต พบว่าระดับรายได้ที่แตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการใช้บริการอินเทอร์เน็ตแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยผู้ที่มีรายได้สูงกว่าจะมีพฤติกรรมการซื้อสินค้าผ่านสื่ออินเทอร์เน็ตสูงกว่าผู้ที่มีรายได้ต่ำกว่า ทำนองเดียวกับการศึกษาของปิยศักดิ์ สุขกาย (2550: 115) ที่ทำการศึกษาเรื่องการบริหารจัดการที่มีผลต่อพฤติกรรมและความพึงพอใจของนักศึกษา ที่ใช้บริการระบบอินเทอร์เน็ตเพื่อการสื่อสารในมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยาและมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ (ในพระบรมราชูปถัมภ์) พบว่ารายได้ของผู้ปกครองที่แตกต่างกันส่งผลต่อระดับความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการระบบอินเทอร์เน็ตของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยาด้านการจูงใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยผู้ที่มีรายได้สูงกว่าจะมีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการระบบอินเทอร์เน็ตสูงกว่าผู้ที่มีรายได้ต่ำกว่า ทำนองเดียวกับการศึกษาของโสธรา พนานุสรณ์ศิลป์ (2547: 81) เรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการใช้บริการธนาคารทางอินเทอร์เน็ต ธนาคารเอเชีย จำกัด (มหาชน) พบว่าบุคคลที่มีรายได้แตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมความถี่ในการใช้บริการธนาคารทางอินเทอร์เน็ตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยบุคคลที่มีรายได้สูงกว่าจะมีความถี่ในการใช้บริการธนาคารทางอินเทอร์เน็ตมากกว่าบุคคลที่มีรายได้น้อยกว่า ทำนองเดียวกับการศึกษาของ ปราโมทย์ ลือนาม (2541: 44-45) เรื่องการศึกษาทัศนคติและพฤติกรรมของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในการซื้อสินค้าและบริการทางอินเทอร์เน็ต พบว่าผู้ใช้อินเทอร์เน็ตที่มีรายได้ที่แตกต่างกันจะมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในด้านระยะเวลาโดยเฉลี่ยที่เข้าใช้อินเทอร์เน็ตต่อสัปดาห์

โดยผู้ที่มีรายได้มากกว่าจะมีระยะเวลาโดยเฉลี่ยที่เข้าใช้อินเทอร์เน็ตต่อสัปดาห์มากกว่าผู้ที่มีรายได้น้อยกว่า

จากการทบทวนวรรณกรรมเป็นไปในทิศทางเดียวกัน คือผู้ที่มีรายได้มากกว่าจะมีการใช้หรือการยอมรับที่ดีกว่าในเรื่องอินเทอร์เน็ต ดังนั้นในการศึกษาคั้งนี้ ผู้วิจัยเห็นว่ารายได้ของครัวเรือนน่าจะมีอิทธิพลต่อการใช้อินเทอร์เน็ต เนื่องจากความแตกต่างของรายได้เป็นบ่อเกิดสำคัญที่ทำให้เกิดความไม่เสมอภาคของการเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร รวมถึงความสามารถที่จะมีกำลังทรัพย์ที่จะซื้ออุปกรณ์การสื่อสาร กล่าวคืออินเทอร์เน็ตเป็นสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่ประกอบด้วยอุปกรณ์ในการทำการเชื่อมต่อเพื่อเข้าสู่อินเทอร์เน็ต ได้แก่ เครื่องคอมพิวเตอร์ โมเด็ม ฯลฯ ซึ่งอุปกรณ์เหล่านี้ล้วนมีราคาค่อนข้างสูง ในขณะที่ผู้ที่มีรายได้น้อยสามารถซื้ออุปกรณ์สื่อสารเท่าที่จำเป็นตามกำลังทรัพย์ที่มี รวมทั้งใช้เวลาส่วนใหญ่หมดไปกับประกอบอาชีพซึ่งมีความสำคัญและจำเป็นต่อการดำรงชีวิตอยู่มากกว่า ดังนั้นผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานในการวิจัยครั้งนี้ว่า “ประชากรที่มีรายได้ของครัวเรือนมากกว่าน่าจะมีจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนโดยเฉลี่ยสูงกว่าประชากรที่มีรายได้ของครัวเรือนน้อยกว่า”

11) การเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตในครัวเรือน

การเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตในครัวเรือนน่าจะเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการใช้อินเทอร์เน็ต การที่บุคคลมีการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตในครัวเรือน ย่อมมีความสะดวกในการเข้าถึงมากกว่าผู้ที่ไม่มีการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตในครัวเรือน เนื่องจากการใช้อินเทอร์เน็ตนอกสถานที่ก็มีข้อจำกัดในเรื่องของช่วงเวลาในการใช้ กล่าวคือไม่สามารถใช้งานได้ตลอดเวลา ตลอดจนความสะดวกที่มีน้อยกว่าและผู้ที่มีสื่ออินเทอร์เน็ตอยู่ใกล้ตัวย่อมหมายถึงโอกาสในการใช้อินเทอร์เน็ตที่มากกว่าด้วย

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง เช่นการศึกษาของ อรพิน จิรวัดมนตรี(2541: 114) เรื่องการใช้ประโยชน์จากสื่ออินเทอร์เน็ตของนักศึกษาปริญญาโท ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างมหาวิทยาลัยรัฐและเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ติดตั้งอินเทอร์เน็ตจะใช้ประโยชน์จากสื่ออินเทอร์เน็ตมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ติดตั้งอินเทอร์เน็ตแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 สอดคล้องกับการศึกษาของ องอาจ ฤทธิ์ทองพิทักษ์ (2539: 57) เรื่องพฤติกรรมสื่อสารผ่านระบบเวปไซต์ไวด์เว็บของนักศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่านักศึกษาที่มีเครื่องคอมพิวเตอร์ที่สามารถเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตได้จะมีพฤติกรรมสื่อสารผ่านระบบเวปไซต์ไวด์เว็บแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 กล่าวคือนักศึกษาที่มีเครื่องคอมพิวเตอร์ที่สามารถเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตจะมีพฤติกรรมการ

สื่อสารผ่านระบบเว็ลด์ไวด์เว็บมากกว่านักศึกษาที่ไม่มีเครื่องคอมพิวเตอร์ที่สามารถเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต

จากผลงานวิจัยข้างต้นส่วนใหญ่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน คือผู้ที่มีคอมพิวเตอร์ที่เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตจะมีการใช้อินเทอร์เน็ตสูงกว่าผู้ที่ไม่มีคอมพิวเตอร์และไม่ได้เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต เพราะฉะนั้นผู้วิจัยเห็นว่าการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต จึงน่าจะมีอิทธิพลต่อการใช้อินเทอร์เน็ต จึงตั้งสมมติฐานในการวิจัยครั้งนี้ว่า “ประชากรที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตน่าจะมีการใช้อินเทอร์เน็ตโดยเฉลี่ยสูงกว่าประชากรที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่ไม่มีการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต”

12) จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์

จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ถือเป็นตัวแปรที่สำคัญ เนื่องจากผู้ที่มีเครื่องคอมพิวเตอร์เป็นของตนเองย่อมมีแนวโน้มในการใช้ประโยชน์จากสื่ออินเทอร์เน็ตมากกว่า เพราะสามารถใช้งานได้อย่างเต็มที่มีความสะดวกในการใช้งานได้ทุกเวลา ดังนั้นการที่มีเครื่องคอมพิวเตอร์หรือไม่มีเครื่องคอมพิวเตอร์ก็น่าจะมีผลทำให้มีการใช้อินเทอร์เน็ตที่แตกต่างกันด้วย

จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ (2540: 92) ได้ทำการประเมินโครงการเครือข่ายคอมพิวเตอร์เพื่อโรงเรียนไทย พบว่าปัญหาและอุปสรรคของการเข้าถึงอินเทอร์เน็ต คือมีเครื่องคอมพิวเตอร์และคู่สายโทรศัพท์ไม่เพียงพอ ประกอบกับการขาดประสิทธิภาพด้านงบประมาณในการสนับสนุนการดำเนินการต่าง ๆ ในการใช้ระบบอินเทอร์เน็ต และสอดคล้องกับการศึกษาของพจนารถ ทองคำเจริญ (2544: 32) ได้ศึกษาเรื่อง สภาพ ความต้องการ และปัญหาในการใช้อินเทอร์เน็ตในการเรียนการสอน ในสถาบันอุดมศึกษาสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย พบว่า ปัญหาในการใช้บริการอินเทอร์เน็ตในการเรียนการสอนของนิสิตนักศึกษาที่พบมากที่สุดคือ ผู้เรียนบางคนไม่มีเครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนตัวทำให้ใช้งานไม่ได้เต็มที่และการสนับสนุนจากสถาบันยังมีไม่พอทั้งในส่วนของการจัดสถานที่ วัสดุอุปกรณ์และบุคลากรที่จะให้คำแนะนำ และเช่นเดียวกับการศึกษาของ เรวดี คงสุภาพกุล (2538: 325-326) พบว่า คอมพิวเตอร์ส่วนตัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความบ่อยในการใช้ระบบ การใช้งาน การค้นคว้าเพิ่มเติมที่ห้องเรียน การค้นคว้าข้อมูลที่บ้าน และปริมาณการใช้ข้อมูลของนิสิต/นักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ทำนองเดียวกับการศึกษาของ กรรณิการ์ พิมพ์พรส (2551: บทคัดย่อ) เรื่องการศึกษาสภาพและปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ในการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เข้าร่วมโครงการเครือข่ายคอมพิวเตอร์เพื่อโรงเรียนไทย สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 10 พบว่าปัญหาจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์

ไม่เพียงพอกับความต้องการของครูและนักเรียน และการศึกษาของสุดาพร ปัญญาพุกษ์ (2546: 96) เรื่องสภาพและปัญหาในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ในการเรียนการสอนของครูสังคมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ที่เข้าร่วมโครงการเครือข่ายคอมพิวเตอร์เพื่อโรงเรียนไทย สังกัดกรมสามัญศึกษากรุงเทพมหานคร พบว่าปัญหาที่สำคัญคือปัญหาเกี่ยวกับความไม่เพียงพอของเครื่องคอมพิวเตอร์ซึ่งเป็นอุปสรรคในการให้นักเรียนค้นคว้าหาข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต และสอดคล้องกับการศึกษาของ หรรษา วงศ์ธรรมกุล (2541: 69) เรื่องการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจต่อเทคโนโลยีสารสนเทศระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตของนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พบว่าปัญหาและอุปสรรคต่อการใช้บริการระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่มหาวิทยาลัยจัดให้บริการแก่นักศึกษา คือปัญหาไม่เพียงพอของเครื่องคอมพิวเตอร์และความสามารถที่จำกัดของคอมพิวเตอร์

จากการทบทวนวรรณกรรมเป็นไปในทิศทางเดียวกัน คือผู้ที่มีเครื่องคอมพิวเตอร์จะมีการใช้อินเทอร์เน็ตสูงกว่าผู้ที่ไม่เครื่องคอมพิวเตอร์ และอุปสรรคที่สำคัญในการใช้อินเทอร์เน็ตคือเครื่องคอมพิวเตอร์มีไม่เพียงพอต่อความต้องการ เหตุนี้จึงตั้งสมมติฐานของการศึกษาคั้งนี้ว่า “ประชากรที่มีจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์มากกว่าน่าจะมีจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือน โดยเฉลี่ยสูงกว่าประชากรที่มีจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์น้อยกว่า”

13) จำนวนเครื่องโทรศัพท์

จำนวนเครื่องโทรศัพท์ถือเป็นอีกตัวแปรหนึ่งที่มีความสำคัญ โดยจำนวนเครื่องโทรศัพท์นี้ ประกอบด้วยโทรศัพท์พื้นฐาน และโทรศัพท์เคลื่อนที่ ซึ่งจากการทบทวนงานวิจัยไม่พบว่ามีงานวิจัยใดที่เกี่ยวข้องระหว่างจำนวนเครื่องโทรศัพท์กับอินเทอร์เน็ต แต่ผู้วิจัยพิจารณาแล้วว่าการที่ประชากรมีจำนวนเครื่องโทรศัพท์ที่แตกต่างกันน่าจะทำให้ประชากรมีการใช้อินเทอร์เน็ตที่แตกต่างกันด้วย เพราะอินเทอร์เน็ตถือเป็นนวัตกรรมที่แพร่กระจายเข้ามาในยุคปัจจุบันหลังจากที่มีโทรศัพท์พื้นฐาน โทรศัพท์เคลื่อนที่ ตามลำดับแล้ว จนถึงปัจจุบันที่มีการผนวกเอาระบบอินเทอร์เน็ตเข้ากับโทรศัพท์เคลื่อนที่ ดังนั้นการที่ประชากรมีจำนวนเครื่องโทรศัพท์ย่อมหมายถึงกระบวนการในการวิวัฒนาการที่จะยอมรับเอาสิ่งใหม่ๆ ที่ถูกนำมาใช้ในสังคมได้อย่างรวดเร็วมากยิ่งขึ้น อีกทั้งจำนวนเครื่องโทรศัพท์ยังบ่งบอกถึงโอกาสในการเข้าถึงการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตที่สูงมากขึ้นด้วย เช่นการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่เป็นโมเดลต่อเข้ากับคอมพิวเตอร์ในการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต หรือการใช้สายของโทรศัพท์พื้นฐานในการเชื่อมต่อระบบอินเทอร์เน็ต เป็นต้น ดังนั้นผู้วิจัยเห็นว่าการที่บุคคลมีจำนวนเครื่องโทรศัพท์น่าจะมีอิทธิพลต่อการใช้อินเทอร์เน็ตแตกต่างกันได้ จึงตั้งสมมติฐานในการวิจัย

ครั้งนี้คือ “ประชากรที่มีจำนวนเครื่องโทรศัพท์มากกว่าน่าจะมีจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนโดยเฉลี่ยสูงกว่าประชากรที่มีจำนวนเครื่องโทรศัพท์น้อยกว่า”

1.6 สมมติฐานของการวิจัย

จากแนวคิดเชิงทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ทบทวนไว้แล้วนั้น สามารถสรุปเป็นสมมติฐานหลักและสมมติฐานรองของการศึกษากาใช้อินเทอร์เน็ตของประชากรไทย พ.ศ. 2551 ดังนี้

สมมติฐานหลัก

ปัจจัยด้านประชากร ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยด้านการเข้าถึงอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน มีอิทธิพลต่อกาใช้อินเทอร์เน็ตแตกต่างกัน

สมมติฐานย่อย

1. ประชากรชายน่าจะมีจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนโดยเฉลี่ยสูงกว่าประชากรหญิง
2. ประชากรที่มีอายุน้อยกว่าน่าจะมีจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนโดยเฉลี่ยสูงกว่าประชากรที่มีอายุมากกว่า
3. ประชากรโสดน่าจะมีจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนโดยเฉลี่ยสูงกว่าประชากรที่มีสถานภาพสมรสอื่นๆ
4. ประชากรที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีจำนวนสมาชิกน้อยกว่าน่าจะมีจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนโดยเฉลี่ยสูงกว่าประชากรที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีจำนวนสมาชิกมากกว่า
5. ประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลน่าจะมีจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนโดยเฉลี่ยสูงกว่าประชากรที่อาศัยอยู่นอกเขตเทศบาล
6. ประชากรที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครน่าจะมีจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนโดยเฉลี่ยสูงกว่าประชากรที่อาศัยอยู่ในภาคที่อยู่อาศัยอื่นๆ
7. ประชากรที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าน่าจะมีจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนโดยเฉลี่ยสูงกว่าประชากรที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่า
8. ประชากรที่ไม่ได้ทำงานน่าจะมีจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนโดยเฉลี่ยสูงกว่าประชากรที่มีสถานภาพการทำงานกลุ่มอื่นๆ
9. ประชากรที่ประกอบอาชีพในด้านวิชาชีพหรือวิชาการน่าจะมีจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนโดยเฉลี่ยสูงกว่าประชากรที่ประกอบอาชีพในด้านอื่นๆ

10. ประชากรที่มีรายได้ของครัวเรือนมากกว่าน่าจะจะมีจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนโดยเฉลี่ยสูงกว่าประชากรที่มีรายได้ของครัวเรือนน้อยกว่า

11. ประชากรที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตน่าจะจะมีจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตโดยเฉลี่ยสูงกว่าประชากรที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่ไม่มีการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต

12. ประชากรที่มีจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์มากกว่าน่าจะจะมีจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตโดยเฉลี่ยสูงกว่าประชากรที่มีจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์น้อยกว่า

13. ประชากรที่มีจำนวนเครื่องโทรศัพท์มากกว่าน่าจะจะมีจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนโดยเฉลี่ยสูงกว่าประชากรที่มีจำนวนเครื่องโทรศัพท์น้อยกว่า

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ภาครัฐและภาคเอกชนสามารถนำข้อค้นพบจากการศึกษาการใช้อินเทอร์เน็ตของประชากรไทย ไปใช้ประกอบการวางแผนและจัดทำนโยบายด้านการมีกรใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของประชากร เพื่อส่งเสริมการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์โดยเฉพาะในด้านการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้กับประชากร นอกจากนี้งานวิจัยยังเป็นประโยชน์สำหรับผู้สนใจศึกษาค้นคว้าในเรื่องที่เกี่ยวข้องในโอกาสต่อไป รวมทั้งสามารถยืนยันแนวคิดเชิงทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ด้วย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 2

ระเบียบวิธีการวิจัย

ในบทนี้จะเป็นการเสนอระเบียบวิธีการวิจัย ประกอบด้วย แหล่งที่มาของข้อมูล ประชากรและการเลือกตัวอย่าง ขอบเขตของการศึกษา ข้อจำกัดของการศึกษา การนิยามศัพท์ การนิยามตัวแปร และการวิเคราะห์ข้อมูล ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 แหล่งที่มาของข้อมูล

การศึกษานี้ใช้ข้อมูลจาก “โครงการการสำรวจการมี การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน ปี พ.ศ. 2551” ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ซึ่งสำรวจการมี การใช้เครื่องมืออุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารตามคำแนะนำของศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544 เป็นต้นมา การสำรวจในครั้งนี้ได้ดำเนินการสำรวจในไตรมาส 2 (เมษายน-มิถุนายน) พ.ศ. 2551

2.2 ประชากรและการเลือกตัวอย่าง

1) ประชากรที่ศึกษา

ประชากรเป้าหมายในการศึกษา คือประชากรไทยที่มีอายุตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไป

2) การเลือกตัวอย่าง

โครงการการสำรวจการมี การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน ปีพ.ศ. 2551 นี้ได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากครัวเรือนทั่วประเทศ โดยใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบสองขั้นตอน (Stratified Two-Stage Sampling) โดยมีจังหวัดเป็นสตราตัม ซึ่งมีทั้งสิ้น 76 สตราตัม และในแต่ละสตราตัมยังแบ่งออกเป็น 2 สตราตัมย่อย ตามลักษณะการปกครองของกรมการปกครองคือในเขตเทศบาล และนอกเขตเทศบาล โดยมีชุมชุมอาคาร (ในเขตเทศบาล) และหมู่บ้าน (นอกเขตเทศบาล) เป็นหน่วยตัวอย่างขั้นที่หนึ่ง ครัวเรือนส่วนบุคคลเป็นหน่วยขั้นที่สอง

การเลือกตัวอย่างขั้นที่ 1

จากแต่ละสตราตัมย่อยหรือแต่ละเขตการปกครอง ได้เลือกชุมชุมอาคาร/หมู่บ้านตัวอย่างอย่างอิสระต่อกัน โดยให้ความน่าจะเป็นในการเลือกเป็นปฏิภาคกับจำนวนครัวเรือนของชุมชุมอาคาร/หมู่บ้านนั้นๆ ได้จำนวนตัวอย่างทั้งสิ้น 5,796 ชุมชุมอาคาร/หมู่บ้าน จากทั้งสิ้นจำนวน 109,966 ชุมชุมอาคาร/หมู่บ้าน ซึ่งกระจายไปตามภาค และเขตการปกครอง ดังนี้

ตารางที่ 1 การกระจายความถี่ของจำนวนชมรมอาคาร/หมู่บ้าน จำแนกตามภาคและเขตการปกครอง

ภาค	รวม	ในเขตเทศบาล	นอกเขตเทศบาล
กรุงเทพมหานคร	312	312	-
ภาคกลาง(ไม่รวมกทม.)	1,968	1,080	888
ภาคเหนือ	1,236	696	540
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	1,296	720	576
ภาคใต้	984	528	456
ทั่วประเทศ	5,796	3,336	2,460

ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2549: 5

การเลือกตัวอย่างขั้นที่ 2

ในขั้นนี้การเลือกครัวเรือนตัวอย่างจากครัวเรือนส่วนบุคคลจะเลือกจากบัญชีรายชื่อครัวเรือนซึ่งได้จากการนับจุดในแต่ละชมรมอาคาร/หมู่บ้านตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบมีระบบ โดยกำหนดขนาดตัวอย่างเป็นดังนี้ คือ

1. ในเขตเทศบาล เลือก 15 ครัวเรือนตัวอย่างต่อชมรมอาคาร
2. นอกเขตเทศบาล เลือก 12 ครัวเรือนตัวอย่างต่อหมู่บ้าน

ดังนั้นจำนวนครัวเรือนส่วนบุคคลที่ตกเป็นตัวอย่างทั้งสิ้นที่ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล จำแนกตามภาคและเขตการปกครองได้ดังนี้ คือ

ตารางที่ 2 การกระจายความถี่ของจำนวนครัวเรือนส่วนบุคคลตัวอย่าง จำแนกตามภาคและเขตการปกครอง

ภาค	รวม	ในเขตเทศบาล	นอกเขตเทศบาล
กรุงเทพมหานคร	4,680	4,680	-
ภาคกลาง(ไม่รวมกทม.)	26,856	16,200	10,656
ภาคเหนือ	16,920	10,440	6,480
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	17,712	10,800	6,912
ภาคใต้	13,392	7,920	5,472
รวมทั้งราชอาณาจักร	79,560	50,040	29,520

ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2549: 6

ผู้วิจัยได้นำกรณีตัวอย่างมาถ่วงน้ำหนักแบบปกติ เพื่อให้มีการกระจายเป็นตัวแทนของประชากร และเลือกศึกษาเฉพาะกรณีตัวอย่างที่อายุตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไป ที่ตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง ได้กรณีตัวอย่างทั้งสิ้น 93,023 ราย ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 3 การกระจายความถี่ของจำนวนกรณีตัวอย่างของการศึกษา จำแนกตามภาคและเขตการปกครอง

ภาค	รวม	ในเขตเทศบาล	นอกเขตเทศบาล
กรุงเทพมหานคร	9,252	9,252	-
ภาคกลาง(ไม่รวมกทม.)	23,697	7,564	16,133
ภาคเหนือ	17,718	3,500	14,218
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	29,699	4,745	24,654
ภาคใต้	12,657	2,904	9,752
รวมทั้งราชอาณาจักร	93,023	27,965	65,057

2.3 ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษาเรื่อง “การใช้อินเทอร์เน็ตของประชากรไทย พ.ศ. 2551” มีขอบเขตการศึกษาเฉพาะปัจจัยด้านประชากร ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยด้านการเข้าถึงอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือนที่มีอิทธิพลต่อการใช้อินเทอร์เน็ตของประชากรไทย มีอายุตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไป และตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง สำหรับข้อมูลใช้จากโครงการสำรวจการมี การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน ปีพ.ศ. 2551 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ

2.4 ข้อจำกัดของการศึกษา

เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้ใช้ข้อมูลจากโครงการสำรวจการมี การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน ปีพ.ศ. 2551 ซึ่งดำเนินการโดยสำนักงานสถิติแห่งชาติดังกล่าวแล้วนั้น ดังนั้นในการคัดเลือกตัวแปรจึงคัดเลือกจากข้อมูลที่มีอยู่แล้วเท่านั้น ประกอบกับตัวแปรตามหรือจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนได้มาจากการคูณกันระหว่างความถี่ในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อสัปดาห์ในรอบหนึ่งปี กับจำนวนชั่วโมงในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อวันในรอบหนึ่งสัปดาห์ ดังนั้นถ้าในระหว่างเจ็ดวันที่ผ่านมาผู้ตอบแบบสอบถามไม่ได้ใช้อินเทอร์เน็ต แม้ว่าจะเคยใช้อินเทอร์เน็ตมาก่อนหรือยังใช้อยู่ก็ตาม จำนวนชั่วโมงในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อวันในรอบหนึ่งสัปดาห์จะได้เท่ากับ 0 ชั่วโมง และเมื่อนำมาคูณกับความถี่ในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อสัปดาห์ในรอบหนึ่งปี จำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนก็จะได้เท่ากับ 0 ชั่วโมง นอกจากนี้หากครัวเรือนมีจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามอายุตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไป ที่ตอบแบบสอบถามด้วยตนเองมากกว่า 1 คน บุคคลดังกล่าวก็อาจมีข้อมูลบางประการร่วมกัน เช่นจำนวนสมาชิกในครัวเรือน และรายได้ของครัวเรือน เป็นต้น

2.5 นิยามศัพท์

การศึกษาครั้งนี้ นิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้องได้ดังนี้

อินเทอร์เน็ต หมายถึง เครือข่ายคอมพิวเตอร์ขนาดใหญ่ที่เชื่อมต่อกันทั่วโลกโดยมีมาตรฐานการรับส่งข้อมูลระหว่างกันเป็นหนึ่งเดียว ซึ่งคอมพิวเตอร์แต่ละเครื่องสามารถรับส่งข้อมูลในรูปแบบต่างๆได้หลายรูปแบบ เช่นตัวอักษร ภาพกราฟิก และเสียงได้

คอมพิวเตอร์ หมายถึง เครื่องมือหรืออุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ที่มีความสามารถในการคำนวณอัตโนมัติตามคำสั่ง รูปแบบของคอมพิวเตอร์ที่เห็นอยู่ในปัจจุบัน คือ คอมพิวเตอร์แบบตั้ง

โต๊ะ (Personal Computer) คอมพิวเตอร์แบบกระเป๋าหิ้ว (Notebook) และแบบเครื่องช่วยงานส่วนบุคคลแบบดิจิทัล (Personal Digital Assistants)

อุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน หมายถึง อุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารต่างๆที่มีอยู่ในครัวเรือน ซึ่งได้แก่โทรศัพท์พื้นฐาน โทรศัพท์เคลื่อนที่ เครื่องคอมพิวเตอร์ และการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต

การเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต หมายถึง การเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตกับคอมพิวเตอร์(แบบตั้งโต๊ะแบบกระเป๋าหิ้ว และแบบเครื่องช่วยงานส่วนบุคคลแบบดิจิทัล) ที่มีไว้ครอบครองในครัวเรือนนั้นๆ โดยไม่คำนึงถึงสิทธิการใช้อินเทอร์เน็ตด้วยวิธีใด เช่น เสียเงินสมัคร เป็นสมาชิกกับผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตหรือได้รับสิทธิ ต่อเข้าใช้อินเทอร์เน็ตผ่านระบบของสถาบันการศึกษา หรือที่ทำงาน เป็นต้น

การใช้อินเทอร์เน็ต หมายถึง การกระทำหรือพฤติกรรมใดๆที่เกี่ยวข้องกับอินเทอร์เน็ต ซึ่งแบ่งได้เป็น 7 ด้าน ได้แก่ การเคยใช้อินเทอร์เน็ต สถานที่ในการใช้อินเทอร์เน็ต ช่วงเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ต ค่าใช้จ่ายต่อเดือนในการใช้อินเทอร์เน็ต จำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือน กิจกรรมในการใช้อินเทอร์เน็ต และเหตุผลที่ไม่เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตในครัวเรือน

2.6 นิยามตัวแปรและการวัด

การใช้อินเทอร์เน็ตของประชากรไทย ผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรตาม 1 ตัว และตัวแปรอิสระ 13 ตัว โดยให้คำนิยามตัวแปรตามและตัวแปรอิสระ ดังนี้ (โปรดดูรายละเอียดของข้อคำถามของแต่ละตัวแปรที่ปรากฏในแบบสอบถาม หน้า 95-102 ประกอบ)

2.6.1 ตัวแปรตาม

ตัวแปรตามในการศึกษาครั้งนี้ คือ **“จำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือน”** หมายถึงจำนวนชั่วโมงในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือน มีระดับการวัดแบบอัตราส่วนซึ่งคำนวณจากข้อคำถามรายการ T24 คุณด้วยข้อคำถามรหัสรายการ T25 โดยผู้วิจัยได้กำหนดคะแนนที่ใช้เพื่อคุณให้กับกลุ่มรายการเดิมของทั้ง 2 ข้อคำถามดังนี้

T24 “ในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมา ท่านใช้อินเทอร์เน็ตโดยเฉลี่ยมากน้อยเพียงใด”

5-7 วันใน 1 สัปดาห์	กำหนดให้เท่ากับ 6x4	หรือเท่ากับ	24	วัน/เดือน
1-4 วันใน 1 สัปดาห์	กำหนดให้เท่ากับ 2.5x4	หรือเท่ากับ	10	วัน/เดือน
1-3 วันใน 1 เดือน	กำหนดให้เท่ากับ 2x1	หรือเท่ากับ	2	วัน/เดือน
1-11 วันใน 1 ปี	กำหนดให้เท่ากับ 6/12	หรือเท่ากับ	0.5	วัน/เดือน

T25 “ในรอบ 7 วันที่ผ่านมา ท่านใช้เวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อวันมากน้อยเพียงใด”

ไม่ได้ใช้	กำหนดให้เท่ากับ	0	ชั่วโมง
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 1 ชั่วโมง	กำหนดให้เท่ากับ	0.5	ชั่วโมง
มากกว่า 1-2 ชั่วโมง	กำหนดให้เท่ากับ	1.5	ชั่วโมง
มากกว่า 2-3 ชั่วโมง	กำหนดให้เท่ากับ	2.5	ชั่วโมง
มากกว่า 3-4 ชั่วโมง	กำหนดให้เท่ากับ	3.5	ชั่วโมง
มากกว่า 4-5 ชั่วโมง	กำหนดให้เท่ากับ	4.5	ชั่วโมง
มากกว่า 5-6 ชั่วโมง	กำหนดให้เท่ากับ	5.5	ชั่วโมง
มากกว่า 6 ชั่วโมงขึ้นไป	กำหนดให้เท่ากับ	6.5	ชั่วโมง

ดังนั้นหากผู้ตอบแบบสอบถามใช้อินเทอร์เน็ต 5-7 วันใน 1 สัปดาห์ และใช้น้อยกว่าหรือเท่ากับ 1 ชั่วโมงต่อวัน จะได้คะแนนตัวแปรนี้เท่ากับ 24×0.5 หรือเท่ากับ 12 ชั่วโมงต่อเดือน เป็นต้น

หนึ่ง สำหรับการตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 คือการศึกษาการใช้อินเทอร์เน็ตของประชากรไทย นอกจากผู้วิจัยจะวิเคราะห์จำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนแล้วนั้น ผู้วิจัยจะนำเสนอข้อมูลพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้อินเทอร์เน็ตอีกบางประการ ได้แก่การเคยใช้อินเทอร์เน็ต สถานที่ในการใช้อินเทอร์เน็ต ช่วงเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ต ค่าใช้จ่ายต่อเดือนในการใช้อินเทอร์เน็ต กิจกรรมในการใช้อินเทอร์เน็ต และเหตุผลที่ไม่เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตในครัวเรือน ที่ปรากฏในแบบสอบถามของการศึกษาดังกล่าวด้วย โดยรายละเอียดของตัวแปร ดังนี้

- **การเคยใช้อินเทอร์เน็ต** มาจากรหัสรายการ T 20 ว่า“... (ชื่อ)...เคยใช้อินเทอร์เน็ตหรือไม่” ซึ่งมีระดับการวัดแบบนามมาตรา แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

- ใช้
- ไม่ใช่

- **สถานที่ในการใช้อินเทอร์เน็ต** มาจากรหัสรายการ T 21 ว่า“... (ชื่อ)...ส่วนใหญ่ใช้อินเทอร์เน็ตจากแหล่งใด” ซึ่งมีระดับการวัดแบบนามมาตรา แบ่งออกเป็น 8 กลุ่ม คือ

- บ้านตนเอง
- ที่ทำงาน
- สถานศึกษา

- ร้านอินเทอร์เน็ต
- ศูนย์บริการสารสนเทศเพื่อประชาชน
- บ้านคนอื่น
- โทรศัพท์มือถือ
- อื่นๆ

- **ช่วงเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ต** มาจากกรหัตถสารรายการ T 22 ว่า “... (ชื่อ)...ช่วงเวลาใดที่ใช้อินเทอร์เน็ต” ซึ่งมีระดับการวัดแบบนามมาตรา แบ่งออกเป็น 7 กลุ่ม คือ

- เวลา 08.01-12.00 น.
- เวลา 12.01-16.00 น.
- เวลา 16.01-20.00 น.
- เวลา 20.01-24.00 น.
- เวลา 24.01-04.00 น.
- เวลา 04.01-08.00 น.
- ใช้ทั้งวัน

- **ค่าใช้จ่ายต่อเดือนในการใช้อินเทอร์เน็ต** มาจากกรหัตถสารรายการ T 23 ว่า “... (ชื่อ)...เสียค่าใช้จ่ายในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนเท่าใด” ซึ่งมีระดับการวัดแบบอันดับมาตรา แบ่งออกเป็น 5 กลุ่ม คือ

- ไม่เสียค่าใช้จ่าย
- ต่ำกว่า 100 บาท
- 100-199 บาท
- 200-299 บาท
- 300 บาทขึ้นไป

- **กิจกรรมในการใช้อินเทอร์เน็ต** มาจากกรหัตถสารรายการ T 26 ว่า “.... (ชื่อ).....ส่วนใหญ่ใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อกิจกรรมใด” ซึ่งมีระดับการวัดแบบนามมาตรา แบ่งออกเป็น 8 กลุ่ม คือ

- เล่นเกมส์
- ค้นหาข้อมูล ติดตามข่าวสาร
- ดาวน์โหลดต่างๆ

- ห้องสนทนาอ่าน/แสดงความคิดเห็น
- การศึกษาผ่านทางเน็ต
- การติดต่อสื่อสารผ่านทางเน็ต
- ชุมชนทางเน็ต
- อื่นๆ

- **เหตุผลที่ไม่เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตในครัวเรือน** มาจากกรห้สรายการ T 51 ว่า “เหตุผลที่ครัวเรือนของท่านไม่เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต” ซึ่งมีระดับการวัดแบบนามมาตรา แบ่งออกเป็น 8 กลุ่ม คือ

- ไม่มีควมจำเป็นต้งอ้งใช้
- ค่าบริการแพง
- สามารถใช้จากที่อื่นได้
- ใช้ไม่เป็น
- ไม่มีเวลาที่จะใช้
- ควบคุมการใช้ของบุตรหลานไม่ได้
- ไม่มีสายโทรศัพท์
- อื่นๆ

2.6.2 ตัวแปรอิสระ

การศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วยตัวแปรอิสระ 13 ตัวแปร ภายใต้ปัจจัย 4 ด้าน คือ ปัจจัยด้านประชากร ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยด้านการเข้าถึงอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน รายละเอียดของตัวแปรในแต่ละปัจจัยมีดังนี้

1. ปัจจัยด้านประชากร

ปัจจัยด้านประชากร ประกอบด้วย 4 ตัวแปร คือตัวแปรเพศ อายุ สถานภาพสมรส และจำนวนสมาชิกในครัวเรือน มีรายละเอียดดังนี้

- **เพศ** หมายถึง รูปที่แสดงให้รู้ว่าหญิงหรือชายของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นตัวแปรที่ได้จากกรห้สรายการ T4 ในแบบสอบถาม ซึ่งมีระดับการวัดแบบนามมาตรา แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

- ชาย
- หญิง

- **อายุ** หมายถึง อายุเต็ม (นับจนถึงวันคล้ายวันเกิดครั้งสุดท้ายก่อนวันตอบแบบสอบถาม) ของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นตัวแปรที่ได้จากรหัสรายการ T5 ในแบบสอบถาม ซึ่งมีระดับการวัดแบบอัตราส่วน

- **สถานภาพสมรส** หมายถึง สถานภาพของการใช้ชีวิตคู่ของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นตัวแปรที่ได้จากรหัสรายการ T6 ในแบบสอบถาม ซึ่งมีระดับการวัดแบบนามมาตรา แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

- โสด
- กำลังสมรส
- เคยสมรส (หย่า/หย่า/แยก)

- **จำนวนสมาชิกในครัวเรือน** หมายถึง จำนวนสมาชิกทั้งหมดที่อาศัยอยู่ประจำในครัวเรือนเดียวกับผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นตัวแปรที่ได้จากรหัสรายการ ID 28 ซึ่งมีระดับการวัดแบบอัตราส่วน

2. ปัจจัยด้านสังคม

ปัจจัยด้านสังคม ประกอบด้วย 3 ตัวแปร คือตัวแปรเขตที่อยู่อาศัย ภาคที่อยู่อาศัย และระดับการศึกษา มีรายละเอียดดังนี้

- **เขตที่อยู่อาศัย** หมายถึง เขตทางการปกครองอันเป็นสถานที่ที่อยู่อาศัยของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นตัวแปรที่ได้จากรหัสรายการ ID 12 ถึง ID 13 ซึ่งมีระดับการวัดแบบนามมาตรา แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

- ในเขตเทศบาล
- นอกเขตเทศบาล

- **ภาคที่อยู่อาศัย** หมายถึง ภาคพื้นที่ตามภูมิศาสตร์ที่ผู้ตอบแบบสอบถามอยู่อาศัยในบริเวณเขตภาคใดของประเทศไทย เป็นตัวแปรที่ได้จากรหัสรายการ ID 1 ถึง ID 3 ซึ่งมีระดับการวัดแบบนามมาตรา แบ่งออกเป็น 5 กลุ่ม คือ

- กรุงเทพมหานคร
- ภาคกลาง (ยกเว้นกรุงเทพมหานคร)
- ภาคเหนือ

- ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
- ภาคใต้

- **ระดับการศึกษา** หมายถึง ระดับการศึกษาที่ผู้ตอบแบบสอบถามจบสูงสุด ในระดับการศึกษาต่างๆตามระบบการศึกษาที่กำหนดในกฎกระทรวง เป็นตัวแปรที่ได้จากรหัสรายการ T8 ซึ่งมีระดับการวัดแบบอันดับมาตรา แบ่งออกเป็น 6 กลุ่ม คือ

- ไม่มีการศึกษา
- ระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า
- ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
- ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
- ระดับอนุปริญญาตรี
- ระดับปริญญาตรีขึ้นไป

3. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ

ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ประกอบด้วย 3 ตัวแปร คือตัวแปรสถานภาพการทำงาน อาชีพ และรายได้ของครัวเรือน มีรายละเอียดดังนี้

- **สถานภาพการทำงาน** หมายถึง สถานะของบุคคลที่ทำงานในสถานที่ที่ทำงานหรือธุรกิจของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นตัวแปรที่ได้จากรหัสรายการ T12 ในแบบสอบถาม ซึ่งมีระดับการวัดแบบนามมาตรา แบ่งออกเป็น 5 กลุ่ม คือ

- ไม่ได้ทำงาน
- นายจ้างหรือผู้ประกอบการส่วนตัว
- ช่วยธุรกิจโดยไม่ได้รับค่าจ้าง
- ลูกจ้างรัฐบาลและรัฐวิสาหกิจ
- ลูกจ้างเอกชน

- **อาชีพ** หมายถึง ประเภทหรือชนิดของงานที่ผู้ตอบแบบสอบถามนั้นทำอยู่ โดยนับอาชีพที่มีชั่วโมงทำงานมากที่สุด ถ้าชั่วโมงทำงานแต่ละอาชีพเท่ากันให้นับอาชีพที่มีรายได้มากกว่า ถ้าชั่วโมงทำงานและรายได้ที่ได้รับจากแต่ละอาชีพเท่ากันให้นับอาชีพที่ผู้ตอบแบบสอบถามพอใจมากที่สุด เป็นตัวแปรที่ได้จากรหัสรายการ T10 ในแบบสอบถาม ซึ่งมีระดับการวัดแบบนามมาตรา แบ่งออกเป็น 7 กลุ่ม คือ

- ไม่ได้ประกอบอาชีพ
- นักเรียน/นักศึกษา
- วิชาชีพ/วิชาการ
- ช่างเทคนิค
- พนักงานด้านการบริการ/ด้านการขาย
- พนักงานด้านบริหาร/ธุรการ/เสมียน
- ผู้ปฏิบัติงานในกระบวนการผลิต

- **รายได้ของครัวเรือน** หมายถึงรายได้โดยเฉลี่ยของครัวเรือนของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นตัวแปรที่ได้จากรหัสรายการ T64 ในแบบสอบถาม ซึ่งมีระดับการวัดแบบอันดับมาตรา และผู้วิจัยได้จัดกลุ่มให้ใหม่โดยแบ่งเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

- ต่ำกว่า 10,000 บาท
- 10,000-19,999 บาท
- 20,000 บาทขึ้นไป

4. ปัจจัยด้านการเข้าถึงอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน

ปัจจัยด้านการเข้าถึงอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือนประกอบด้วย 3 ตัวแปร คือตัวแปรการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตในครัวเรือน การมีเครื่องคอมพิวเตอร์ในครอบครองและการมีเครื่องสื่อสารประเภทโทรศัพท์ มีรายละเอียดดังนี้

- **การเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตในครัวเรือน** หมายถึงการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตกับคอมพิวเตอร์ ทั้งแบบตั้งโต๊ะ แบบกระเป๋าหิ้ว และแบบเครื่องช่วยงานส่วนบุคคลแบบดิจิทัล ที่มีไว้ในครอบครอง เป็นตัวแปรที่ได้จากรหัสรายการ T54 ในแบบสอบถาม จัดเป็นตัวแปรระดับนามมาตรา โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

- เชื่อมต่อ
- ไม่ได้เชื่อมต่อ

- **จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์** หมายถึงจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ได้จากการรวมเครื่องคอมพิวเตอร์ทั้ง 3 ประเภทคือ เครื่องคอมพิวเตอร์แบบตั้งโต๊ะ เครื่องคอมพิวเตอร์

แบบกระเป๋าทัวร์ และแบบเครื่องช่วยงานส่วนบุคคลแบบดิจิทัล เป็นตัวแปรที่ได้จากรหัสรายการ T45 T46 และ T47 ในแบบสอบถาม ซึ่งมีระดับการวัดแบบอัตราส่วน

จำนวนเครื่องโทรศัพท์ หมายถึงจำนวนเครื่องโทรศัพท์ที่ได้จากการรวมเครื่องโทรศัพท์ 2 ประเภทคือ โทรศัพท์พื้นฐาน และโทรศัพท์เคลื่อนที่ ซึ่งเป็นตัวแปรที่ได้จากรหัสรายการ T35 และ T41 ในแบบสอบถาม โดยมีระดับการวัดแบบอัตราส่วน

2.7 การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษานี้ได้ดำเนินการดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์ลักษณะทั่วไปของกรณีตัวอย่างและการตอบวัตถุประสงค์ข้อแรกของการใช้อินเทอร์เน็ต ซึ่งประกอบด้วยการใช้อินเทอร์เน็ต สถานที่ในการใช้อินเทอร์เน็ต ช่วงเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ต ค่าใช้จ่ายต่อเดือนในการใช้อินเทอร์เน็ต จำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือน กิจกรรมในการใช้อินเทอร์เน็ต และเหตุผลที่ไม่เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตในครัวเรือน ใช้สถิติเชิงพรรณนา กล่าวคือในกรณีที่เป็นข้อมูลเชิงกลุ่ม (Categorical Data) จะวิเคราะห์โดยใช้การแจกแจงอัตราร้อยละ และในกรณีที่เป็นข้อมูลเชิงตัวเลข (Numerical Data) จะวิเคราะห์โดยใช้การแจกแจงอัตราร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุด และค่าสูงสุด

2. การทดสอบอิทธิพลของตัวแปรอิสระต่อตัวแปรตาม ใช้การวิเคราะห์จำแนกหมู่ (Multiple Classification Analysis, MCA) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 เป็นการตรวจสอบกลุ่มย่อยของตัวแปรอิสระแต่ละตัวว่ามีผลอย่างไรต่อตัวแปรตาม และตรวจสอบลักษณะผสมของตัวแปรอิสระหลายๆตัว ว่ามีผลอย่างไรต่อตัวแปรตาม โดยจะเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่มย่อยกับค่าเฉลี่ยรวม ซึ่งจะแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระแต่ละตัวกับตัวแปรตาม ทั้งก่อนและหลังการควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระตัวอื่นๆ ทั้งนี้มีค่าสถิติ Eta และ Beta (ค่าความสัมพันธ์หลังจากที่มีการควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระตัวอื่นๆ) เป็นค่าสถิติที่แสดงถึงขนาดของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม มีค่าอยู่ระหว่าง 0 กับ 1 Eta และ Beta จึงเหมาะสำหรับเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม ก่อนและหลังจากที่มีการควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระตัวอื่นๆตามลำดับ

บทที่ 3

ผลการวิจัย

การเสนอผลการวิจัย จะแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนแรกเป็นผลการวิเคราะห์ลักษณะทั่วไปของประชากรตัวอย่าง ส่วนที่ 2 เป็นผลการวิเคราะห์การใช้อินเทอร์เน็ตและพฤติกรรมที่เกี่ยวข้อง และส่วนสุดท้ายเป็นผลการวิเคราะห์การจำแนกเพศ หาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้อินเทอร์เน็ตของประชากรไทย โดยมีรายละเอียดของผลการวิจัยในแต่ละส่วน ดังนี้

3.1 ลักษณะทั่วไปของประชากรตัวอย่าง

การนำเสนอลักษณะทั่วไปของประชากรตัวอย่าง จะนำเสนอแตกต่างกันไปตามระดับของตัวแปร กล่าวคือหากเป็นตัวแปรระดับจัดกลุ่ม หรือจัดอันดับ ได้แก่ เพศ สถานภาพสมรส เขตที่อยู่อาศัย ภาคที่อยู่อาศัย ระดับการศึกษา สถานภาพการทำงาน อาชีพ รายได้ของครัวเรือนและการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต จะนำเสนอด้วยการกระจายอัตราร้อยละ แต่หากเป็นตัวแปรระดับช่วงหรืออัตราส่วน ได้แก่ อายุ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน การมีเครื่องคอมพิวเตอร์ในครอบครอง และการมีเครื่องสื่อสารประเภทโทรศัพท์ จะนำเสนอด้วยการกระจายอัตราร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุด และค่าสูงสุด ดังปรากฏในตารางที่ 4 โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1.1 ปัจจัยด้านประชากร

ปัจจัยด้านประชากรประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพสมรส และจำนวนสมาชิกในครัวเรือนมีผลการวิเคราะห์ ดังนี้

1) เพศ

ประชากรตัวอย่างในการศึกษาคั้งนี้มีจำนวนทั้งสิ้น 93,023 คน พบว่าเป็นเพศหญิงในสัดส่วนที่สูงกว่าเพศชาย (ร้อยละ 57.7 เปรียบเทียบกับร้อยละ 42.3)

2) อายุ

ประชากรตัวอย่างมีอายุโดยเฉลี่ย 40.6 ปี มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 17.74 ปี โดยผู้ที่มีอายุน้อยที่สุดคือ 6 ปี และอายุมากที่สุดคือ 98 ปี และเมื่อพิจารณาตามลักษณะอายุ 5 กลุ่ม พบว่าส่วนใหญ่อยู่ในวัยแรงงานตอนต้นหรือมีอายุตั้งแต่ 15-39 ปี (ร้อยละ 42.5) รองลงมาคือประชากรตัวอย่างที่อยู่ในวัยแรงงานตอนปลายหรือมีอายุตั้งแต่ 40-59 ปี (ร้อยละ 35.8) วัยสูงอายุหรือมีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 15.4) และประชากรตัวอย่างที่อยู่ในวัยเด็กอายุระหว่าง 6-14 ปี (ร้อยละ 6.3) ตามลำดับ

3) สถานภาพสมรส

ประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่มีสัดส่วนของผู้ที่สมรสแล้วมากที่สุด โดยสูงกว่าประชากรตัวอย่างที่มีสถานภาพโสดและเคยสมรส(หม้าย/หย่า/แยก) ค่อนข้างมาก (ร้อยละ 63.3 เปรียบเทียบกับร้อยละ 25 และร้อยละ 11.7) ตามลำดับ

4) จำนวนสมาชิกในครัวเรือน

ประชากรตัวอย่างอาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีจำนวนสมาชิกโดยเฉลี่ย 3.74 คน มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.75 คน โดยประชากรตัวอย่างอาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีจำนวนสมาชิกต่ำสุดเท่ากับ 1 คน (อยู่คนเดียว) และสูงสุดถึง 19 คน และเมื่อแบ่งจำนวนสมาชิกในครัวเรือนออกเป็น 3 กลุ่ม พบว่าประชากรตัวอย่างอาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีสมาชิก 3-4 คน เป็นสัดส่วนสูงสุด (ร้อยละ 45.7) รองลงมาคือประชากรตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีจำนวนสมาชิก 5 คนขึ้นไป (ร้อยละ 23.9) และประชากรตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีจำนวนสมาชิก 1-2 คน (ร้อยละ 25.5) ตามลำดับ

3.1.2 ปัจจัยด้านสังคม

ปัจจัยด้านสังคมประกอบด้วย เขตที่อยู่อาศัย ภาคที่อยู่อาศัย และระดับการศึกษา ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับปัจจัยด้านสังคมของประชากรตัวอย่าง มีรายละเอียดดังนี้

1) เขตที่อยู่อาศัย

ประชากรตัวอย่างมากกว่าครึ่งหนึ่งเป็นผู้ที่อาศัยอยู่นอกเขตเทศบาล โดยมีสัดส่วนสูงกว่าประชากรตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลอย่างมาก (ร้อยละ 69.9 เปรียบเทียบกับร้อยละ 30.1)

2) ภาคที่อยู่อาศัย

ประชากรตัวอย่างอาศัยอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นสัดส่วนสูงสุด คือ ร้อยละ 31.9 รองลงมาคือประชากรตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในภาคกลาง (ยกเว้นกรุงเทพมหานคร) (ร้อยละ 25.5) ประชากรตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในภาคเหนือ (ร้อยละ 19.0) ประชากรตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในภาคใต้ (ร้อยละ 13.6) และประชากรตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร (ร้อยละ 9.9) ตามลำดับ

3) ระดับการศึกษา

ประชากรตัวอย่างมีการศึกษาระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่าเป็นสัดส่วนสูงสุด (ร้อยละ 57.6) รองลงมาคือประชากรตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ร้อยละ 14.7) ประชากรตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ร้อยละ 12) ประชากรตัวอย่าง

ที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป (ร้อยละ 7.6) ประชากรตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับอนุปริญญาตรี (ร้อยละ 3.3) และประชากรตัวอย่างที่ไม่มีการศึกษา (ไม่ได้เรียนหนังสือ) (ร้อยละ 4.6) นอกจากนี้ยังพบประชากรตัวอย่างที่ไม่ระบุว่าศึกษาอยู่ในระดับชั้นใดจำนวน 99 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 0.2

3.1.3 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ

ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ประกอบด้วย สถานภาพการทำงาน อาชีพ และรายได้ของครัวเรือน มีรายละเอียดดังนี้

1) สถานภาพการทำงาน

ประชากรตัวอย่างที่ไม่ได้ทำงานมีสัดส่วนสูงสุดคือร้อยละ 33.2 รองลงมาคือนายจ้างหรือผู้ประกอบการธุรกิจส่วนตัว (ร้อยละ 26.6) ลูกจ้างเอกชน (ร้อยละ 21.6) ผู้ที่ช่วยธุรกิจโดยไม่ได้รับค่าจ้าง (ร้อยละ 12.7) และลูกจ้างรัฐบาลหรือรัฐวิสาหกิจ (ร้อยละ 5.9) ตามลำดับ

2) อาชีพ

ประชากรตัวอย่างเกือบครึ่งหนึ่งประกอบอาชีพผู้ปฏิบัติงานในกระบวนการผลิต (ร้อยละ 46.4) รองลงมาเป็นประชากรตัวอย่างที่ไม่ได้ประกอบอาชีพ (ร้อยละ 21.3) ประชากรตัวอย่างที่เป็นนักเรียน/นักศึกษา (ร้อยละ 13.3) และประชากรตัวอย่างที่เป็นพนักงานด้านการบริการ/การขาย (ร้อยละ 12.4) ส่วนประชากรตัวอย่างที่ประกอบอาชีพวิชาชีพ/วิชาการ อาชีพช่างเทคนิค และอาชีพด้านบริหาร/ธุรการ/เสมียนมีสัดส่วน ร้อยละ 4.6 ร้อยละ 2.7 และร้อยละ 2.3 ตามลำดับ อย่างไรก็ตามมีประชากรตัวอย่าง 3 ราย ที่ไม่ตอบว่าประกอบอาชีพใด

3) รายได้ของครัวเรือน

ประชากรตัวอย่างมีรายได้ของครัวเรือนต่ำกว่า 10,000 บาทต่อเดือน เป็นสัดส่วนสูงสุด คือร้อยละ 50.7 รองลงมาคือประชากรตัวอย่างที่มีรายได้ของครัวเรือน 20,000 บาทขึ้นไปต่อเดือน (ร้อยละ 20.6) และรายได้ของครัวเรือนระหว่าง 10,000-19,999 บาทต่อเดือน (ร้อยละ 28.7) ตามลำดับ

3.1.4 ปัจจัยด้านการเข้าถึงอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน

ปัจจัยด้านการเข้าถึงอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน ประกอบด้วย การเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตในครัวเรือน จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ และจำนวนเครื่องโทรศัพท์ ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับปัจจัยด้านการเข้าถึงอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือนของประชากรตัวอย่าง มีรายละเอียดดังนี้

1) การเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตในครัวเรือน

ประชากรตัวอย่างที่ไม่มีการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตในครัวเรือนมีสัดส่วนสูงกว่าประชากรตัวอย่างที่มีการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตในครัวเรือนค่อนข้างมาก (ร้อยละ 91.1 เปรียบเทียบกับ ร้อยละ 8.9)

2) จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์

จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์เป็นการรวมกันระหว่างเครื่องคอมพิวเตอร์ทั้ง 3 ประเภท คือเครื่องคอมพิวเตอร์แบบตั้งโต๊ะ เครื่องคอมพิวเตอร์แบบกระเป๋าหิ้ว และแบบเครื่องช่วยงานส่วนบุคคลแบบดิจิทัล ผลการวิเคราะห์พบว่าประชากรตัวอย่างมีจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์โดยเฉลี่ย 0.27 เครื่อง มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.70 เครื่อง โดยค่าต่ำสุดอยู่ที่ 0 เครื่องและสูงสุดอยู่ที่ 35 เครื่อง เมื่อแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม พบว่าประชากรตัวอย่างที่ไม่มีเครื่องคอมพิวเตอร์มีสัดส่วนสูงสุด คือมีร้อยละ 78.9 รองลงมาคือประชากรตัวอย่างที่มีเครื่องคอมพิวเตอร์จำนวน 1 เครื่อง มีร้อยละ 17.9 และประชากรตัวอย่างที่มีเครื่องคอมพิวเตอร์จำนวน 2 เครื่องขึ้นไปมีเพียงร้อยละ 3.2 เท่านั้น

3) จำนวนเครื่องโทรศัพท์

จำนวนเครื่องโทรศัพท์ ประกอบด้วยโทรศัพท์พื้นฐาน และโทรศัพท์เคลื่อนที่ โดยมาจากข้อคำถาม 2 ข้อคำถามรวมเข้าด้วยกัน จากการวิเคราะห์พบว่าประชากรตัวอย่างมีจำนวนเครื่องโทรศัพท์โดยเฉลี่ย 0.83 เครื่อง มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.74 เครื่อง โดยค่าต่ำสุดอยู่ที่ 0 เครื่องและสูงสุดอยู่ที่ 9 เครื่อง เมื่อแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม พบว่าประชากรตัวอย่างเกือบครึ่งหนึ่งมีเครื่องโทรศัพท์จำนวน 1 เครื่อง คิดเป็นร้อยละ 48.8 รองลงมาคือประชากรตัวอย่างที่ไม่มีเครื่องโทรศัพท์ (ร้อยละ 32.7) และประชากรตัวอย่างที่มีเครื่องโทรศัพท์จำนวน 2 เครื่องขึ้นไป (ร้อยละ 16.3) อย่างไรก็ตามมีผู้ที่ไม่ระบุว่าไม่มีโทรศัพท์เคลื่อนที่จำนวนก็เครื่องจำนวน 7 ราย

ตารางที่ 4 การกระจายอัตราร้อยละของลักษณะทั่วไปของประชากรตัวอย่าง (n = 93,023)

ลักษณะทั่วไป	ร้อยละ
ปัจจัยด้านประชากร	
เพศ	
ชาย	42.3
หญิง	57.7
อายุ	
6-14 ปี	6.3
15-39 ปี	42.5
40-59 ปี	35.8
60 ปีขึ้นไป	15.4
ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 40.60 ปี	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 17.74 ปี
ค่าต่ำสุดเท่ากับ 6 ปี	ค่าสูงสุดเท่ากับ 98 ปี
สถานภาพสมรส	
โสด	25.0
กำลังสมรส	63.3
เคยสมรส (หย่า/หย่า/แยก)	11.7
จำนวนสมาชิกในครัวเรือน	
1-2 คน	25.5
3-4 คน	45.2
5 คนขึ้นไป	28.9
ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.74 คน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.75 คน
ค่าต่ำสุดเท่ากับ 1 คน	ค่าสูงสุดเท่ากับ 19 คน
ปัจจัยด้านสังคม	
เขตที่อยู่อาศัย	
ในเขตเทศบาล	30.1
นอกเขตเทศบาล	69.9

(ยังมีต่อ)

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ลักษณะทั่วไป	ร้อยละ
ภาคที่อยู่อาศัย	
กรุงเทพมหานคร	9.9
ภาคกลาง (ยกเว้นกรุงเทพมหานคร)	25.5
ภาคเหนือ	19.0
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	31.9
ภาคใต้	13.6
ระดับการศึกษา	
ไม่มีการศึกษา	4.6
ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า	57.6
มัธยมศึกษาตอนต้น	14.7
มัธยมศึกษาตอนปลาย	12.0
อนุปริญญาตรี	3.3
ปริญญาตรีขึ้นไป	7.6
ไม่ตอบ	0.2
ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ	
สถานภาพการทำงาน	
ไม่ได้ทำงาน	33.2
นายจ้างหรือผู้ประกอบการธุรกิจส่วนตัว	26.6
ช่วยธุรกิจโดยไม่ได้รับจ้าง	12.7
ลูกจ้างรัฐบาลหรือรัฐวิสาหกิจ	5.9
ลูกจ้างเอกชน	21.6

(ยังมีต่อ)

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ลักษณะทั่วไป	ร้อยละ
อาชีพ	
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	21.3
นักเรียน/นักศึกษา	
- เรียนอย่างเดียว	11.9
- เรียนและทำงานด้วย	1.4
วิชาชีพ/วิชาการ	4.6
ช่างเทคนิค	2.7
พนักงานด้านการบริการ/การขาย	12.4
พนักงานด้านบริหาร/ธุรการ/เสมียน	2.3
ผู้ปฏิบัติงานในกระบวนการผลิต	46.4
ไม่ตอบ	0.004
รายได้ของครัวเรือน(ต่อเดือน)	
ต่ำกว่า 10,000 บาท	50.7
10,000-19,999 บาท	28.7
20,000 บาทขึ้นไป	20.6
ปัจจัยด้านการเข้าถึงอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน	
การเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตในครัวเรือน	
เชื่อมต่อ	8.9
ไม่ได้เชื่อมต่อ	91.1
จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์	
ไม่มีเครื่องคอมพิวเตอร์	78.9
1 เครื่อง	17.9
2 เครื่องขึ้นไป	3.2
ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.27 เครื่อง	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.70 เครื่อง
ค่าต่ำสุดเท่ากับ 0 เครื่อง	ค่าสูงสุดเท่ากับ 35 เครื่อง

(ยังมีต่อ)

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ลักษณะทั่วไป	ร้อยละ
จำนวนเครื่องโทรศัพท์	
ไม่มีเครื่องโทรศัพท์	34.9
1 เครื่อง	48.8
2 เครื่องขึ้นไป	16.3
ไม่ตอบ	0.008
ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.83 เครื่อง	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.74 เครื่อง
ค่าต่ำสุดเท่ากับ 0 เครื่อง	ค่าสูงสุดเท่ากับ 9 เครื่อง

3.2 ผลการวิเคราะห์การใช้อินเทอร์เน็ตและพฤติกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในส่วนนี้เป็นการนำเสนอผลการวิเคราะห์การใช้อินเทอร์เน็ตและพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อตอบวัตถุประสงค์แรกของการศึกษา(ตารางที่ 5) มีรายละเอียดของข้อค้นพบดังนี้

3.2.1 การใช้และจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือน

ตารางที่ 5 แสดงให้เห็นว่ามีประชากรตัวอย่างเพียงร้อยละ 12.1 เท่านั้นที่ใช้ อินเทอร์เน็ต และเมื่อเปรียบเทียบกับสัดส่วนของการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตในครัวเรือน (ร้อยละ 8.9) แสดงให้เห็นว่า ถึงแม้ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตจะไม่มี การเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตในครัวเรือนก็ตาม แต่ก็ยังสามารถใช้อินเทอร์เน็ตจากสถานที่อื่น ๆ ได้ เช่นสถานศึกษา ร้านอินเทอร์เน็ต เป็นต้น

สำหรับจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนของประชากรตัวอย่างโดยเฉลี่ยเท่ากับ 3.722 ชั่วโมง (ประมาณ 3 ชั่วโมง 43 นาทีต่อเดือน หรือประมาณ 7 นาทีต่อวัน) มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 16.31 ชั่วโมง ค่าต่ำสุดอยู่ที่ 0 ชั่วโมง และค่าสูงสุดอยู่ที่ 156 ชั่วโมง และเมื่อแบ่งจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนออกเป็น 4 กลุ่ม พบว่าประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่มีการใช้อินเทอร์เน็ตเลย (ร้อยละ 87.9) ในขณะที่ประชากรตัวอย่างที่มีการใช้อินเทอร์เน็ตจะอยู่ในกลุ่มที่ใช้อินเทอร์เน็ตต่ำกว่า 30 ชั่วโมงต่อเดือนมากที่สุด คือมีร้อยละ 7.7 รองลงมาคือประชากรตัวอย่างที่มีการใช้อินเทอร์เน็ต 60-168 ชั่วโมงต่อเดือน และ 30-60 ชั่วโมงต่อเดือน ในสัดส่วนใกล้เคียงกัน (ร้อยละ 2.5 เปรียบเทียบกับร้อยละ 1.9) อย่างไรก็ตามยังพบผู้ที่ไม่ระบุจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อวันจำนวน 1 ราย และผู้ที่ไม่ระบุความถี่ในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อสัปดาห์ จำนวน 7 ราย ทำให้ไม่สามารถคำนวณจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนได้ จึงกำหนดให้เป็นผู้ไม่ตอบ 8 ราย (ร้อยละ 0.009)

ตารางที่ 5 การกระจายอัตราร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุดและค่าสูงสุดของจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนของประชากรตัวอย่าง (n = 93,023)

จำนวนเวลา	ร้อยละ
ไม่ได้ใช้	87.9
ต่ำกว่า 30 ชั่วโมง	7.7
30-60 ชั่วโมง	2.5
สูงกว่า 60 ชั่วโมง	1.9
ไม่ตอบ	0.009
ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.722 ชั่วโมง	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 16.31 ชั่วโมง
ค่าต่ำสุดเท่ากับ 0 ชั่วโมง	ค่าสูงสุดเท่ากับ 156 ชั่วโมง

3.2.2 พฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้อินเทอร์เน็ต

ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้อินเทอร์เน็ต ปรากฏในตารางที่ 6 (ไม่รวม จำนวนผู้ที่ไม่ตอบ/ไม่ทราบ) มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) การเคยใช้อินเทอร์เน็ต

ประชากรตัวอย่างที่เคยใช้อินเทอร์เน็ตมีเพียง ร้อยละ 16.3 ขณะที่ประชากรตัวอย่างที่ไม่เคยใช้อินเทอร์เน็ตนั้นถือเป็นส่วนใหญ่ของประชากร คือมีร้อยละ 83.7 ข้อค้นพบนี้แสดงให้เห็นว่ามีผู้ใช้อินเทอร์เน็ตจำนวนหนึ่ง(ประมาณร้อยละ 4.2) ที่ช่วงของสัปดาห์ขณะให้สัมภาษณ์ไม่ได้ใช้อินเทอร์เน็ตอยู่

2) สถานที่ในการใช้อินเทอร์เน็ต

ประชากรตัวอย่างที่ใช้อินเทอร์เน็ต ส่วนใหญ่ใช้อินเทอร์เน็ตที่สถานศึกษา (ร้อยละ 55.7) รองลงมาคือที่บ้านตนเอง ที่ทำงาน และที่ร้านอินเทอร์เน็ต ในสัดส่วนใกล้เคียงกัน (ร้อยละ 48.8 ร้อยละ 44.5 และร้อยละ 42.0 ตามลำดับ) ในขณะที่มีผู้ใช้ที่ศูนย์บริการสารสนเทศเพื่อประชาชน (ร้อยละ 1.5) ที่บ้านคนอื่น (ร้อยละ 6.1) ใช้ผ่านโทรศัพท์มือถือ (ร้อยละ 1) และอื่นๆ อีก ร้อยละ 0.4

3) ช่วงเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ต

สำหรับช่วงเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตของประชากรตัวอย่าง พบว่าประชากรตัวอย่างที่ใช้อินเทอร์เน็ตส่วนใหญ่มีการใช้อินเทอร์เน็ตระหว่างเวลา 12.01-16.00 น. คือมีร้อยละ 83.6 รองลงมาคือใช้ระหว่างเวลา 08.01-12.00 น. และระหว่างเวลา 16.01-20.00 น. ในสัดส่วน

ใกล้เคียงกัน (ร้อยละ 46.6 เปรียบเทียบกับ ร้อยละ 42.9) ขณะเดียวกันมีประชากรตัวอย่างที่ใช้ อินเทอร์เน็ตระหว่างเวลา 20.01-24.00 น. มีร้อยละ 21.4 ใช้ทั้งวันมีร้อยละ 3.7 ใช้ระหว่างเวลา 24.01-04.00 น. มีร้อยละ 1.6 และเวลา 04.01-08.00 น. มีร้อยละ 0.3 ซึ่งอาจพิจารณาได้ว่า ช่วงเวลาที่ประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่มีการใช้อินเทอร์เน็ต (เวลา 12.01-16.00 น.) เป็นช่วงเวลา ในการใช้ที่สอดคล้องกับสถานที่ในการใช้ กล่าวคือประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่จะมีการใช้อินเทอร์เน็ตที่สถานศึกษา

4) ค่าใช้จ่ายต่อเดือนในการใช้อินเทอร์เน็ต

สำหรับค่าใช้จ่ายต่อเดือนในการใช้อินเทอร์เน็ตนั้น พบว่าประชากรตัวอย่างที่ใช้ อินเทอร์เน็ตไม่เสียค่าใช้จ่ายต่อเดือนในการใช้อินเทอร์เน็ต มีสัดส่วนสูงสุด (ร้อยละ 54.9) รองลงมา คือประชากรตัวอย่างที่เสียค่าใช้จ่ายต่อเดือนในการใช้อินเทอร์เน็ต 300 บาทขึ้นไป (ร้อยละ 16.2) 100-299 บาท (ร้อยละ 14.9) และต่ำกว่า 100 บาท (ร้อยละ 14.0) ตามลำดับ

5) กิจกรรมในการใช้อินเทอร์เน็ต

ประชากรตัวอย่างที่ใช้อินเทอร์เน็ตส่วนใหญ่ใช้อินเทอร์เน็ตในด้านการค้นหา ข้อมูล/ติดตามข่าวสาร ร้อยละ 98.3 รองลงมาคือใช้อินเทอร์เน็ตในด้านการติดต่อสื่อสารผ่านทาง เน็ต (ร้อยละ 38.4) เล่นเกมส์ (ร้อยละ 30.8) การดาวน์โหลดต่างๆ (ร้อยละ 15.3) การศึกษาผ่าน ทางเน็ต (ร้อยละ 4.6) ห้องสนทนาอ่าน/แสดงความคิดเห็น (ร้อยละ 3.4) และด้านธุรกรรมทางเน็ต (ร้อยละ 1.3) ข้อค้นพบที่ได้จะสังเกตได้ว่าประชากรตัวอย่างที่ใช้อินเทอร์เน็ตส่วนใหญ่จะใช้ อินเทอร์เน็ตในการค้นหาข้อมูล/ติดตามข่าวสาร ซึ่งสอดคล้องกับสถานที่ในการใช้อินเทอร์เน็ตที่ ส่วนใหญ่จะใช้ในสถานศึกษา ที่เป็นแหล่งศึกษาหาความรู้ และมีวัตถุประสงค์ในการใช้อินเทอร์เน็ต เพื่อประกอบการค้นคว้าในการเรียนหรือการทำงานอยู่แล้ว

6) เหตุผลที่ไม่เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตในครัวเรือน

สำหรับผู้ที่ไม่ได้เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตในครัวเรือนนั้น พบว่าเหตุผลส่วนใหญ่ที่ ประชากรตัวอย่างไม่เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตในครัวเรือน คือ ไม่มีสายโทรศัพท์เป็นเหตุผลสูงสุด (ร้อยละ 29.6) รองลงมาคือสามารถใช้อินเทอร์เน็ตจากที่อื่นได้ และไม่มีควมจำเป็นต้องใช้ในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน (ร้อยละ 26.8 เปรียบเทียบกับร้อยละ 25.9) ส่วนประชากรตัวอย่างที่ไม่ได้เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต เนื่องจากค่าบริการแพง มีร้อยละ 8.0 ควบคุมการใช้ของบุตรหลานไม่ได้มีร้อยละ 4.2 ไม่มีเวลาที่จะ ใช้มีร้อยละ 2.2 อื่นๆมีร้อยละ 1.8 และใช้ไม่เป็นมีร้อยละ 1.6

ตารางที่ 6 การกระจายอัตราร้อยละของพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้อินเทอร์เน็ตของประชากร
ตัวอย่าง

พฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้อินเทอร์เน็ต	ร้อยละ
การเคยใช้อินเทอร์เน็ต (n=93,023)	
ใช้อินเทอร์เน็ต	16.3
ไม่ใช้อินเทอร์เน็ต	83.7
รวม	100.0
สถานที่ในการใช้อินเทอร์เน็ต* (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	
บ้านตนเอง	48.8
ที่ทำงาน	44.5
สถานศึกษา	55.7
ร้านอินเทอร์เน็ต	42.0
ศูนย์บริการสารสนเทศเพื่อประชาชน	1.5
บ้านคนอื่น	6.1
โทรศัพท์มือถือ	1.0
อื่นๆ	0.4
ช่วงเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ต* (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	
เวลา 08.01-12.00 น.	46.6
เวลา 12.01-16.00 น.	83.6
เวลา 16.01-20.00 น.	42.9
เวลา 20.01-24.00 น.	21.4
เวลา 24.01-04.00 น.	1.6
เวลา 04.01-08.00 น.	0.3
ใช้ทั้งวัน	3.7
ค่าใช้จ่ายต่อเดือนในการใช้อินเทอร์เน็ต*	
ไม่เสียค่าใช้จ่าย	54.9
ต่ำกว่า 100 บาท	14.0
100-299 บาท	14.9
300 บาทขึ้นไป	16.2
รวม	100.0

ตารางที่ 6 (ต่อ)

พฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้อินเทอร์เน็ต	ร้อยละ
กิจกรรมในการใช้อินเทอร์เน็ต*(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	
เล่นเกมส์	30.8
ค้นหาข้อมูล/ติดตามข่าวสาร	98.3
ดาวน์โหลดต่าง ๆ	15.3
ห้องสนทนาอ่าน/แสดงความคิดเห็น	3.4
การศึกษาผ่านทางเน็ต	4.6
การติดต่อสื่อสารผ่านทางเน็ต	38.4
ธุรกรรมทางเน็ต	1.3
เหตุผลที่ไม่เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตในครัวเรือน**	
ไม่มีความจำเป็นต้องใช้	25.9
ค่าบริการแพง	8.0
สามารถใช้จากที่อื่นได้	26.8
ใช้ไม่เป็น	1.5
ไม่มีเวลาที่จะใช้	2.2
ควบคุมการใช้ของบุตรหลานไม่ได้	4.2
ไม่มีสายโทรศัพท์	29.6
อื่นๆ	1.8
รวม	100.0

หมายเหตุ * เฉพาะผู้ที่ใช้อินเทอร์เน็ตเท่านั้นที่ตอบคำถามนี้ (n=15,174)

** เฉพาะผู้ที่ไม่มีการเชื่อมอินเทอร์เน็ตในครัวเรือนเท่านั้นที่ตอบคำถามนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3.3 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้อินเทอร์เน็ตของประชากรไทยด้วยวิธีการวิเคราะห์จำแนกพหุ

3.3.1 การวิเคราะห์การจำแนกพหุ

ก่อนที่จะวิเคราะห์การจำแนกพหุ ผู้วิจัยมีการจัดการข้อมูลดังนี้ ตัดผู้ที่ไม่ได้ตอบคำถามเกี่ยวกับ อาชีพ ระดับการศึกษา จำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือน และคำถามเกี่ยวกับโทรศัพท์เคลื่อนที่ จำนวน 114 ราย และตัดกรณีตัวอย่างที่มีจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์มากกว่า 5 เครื่อง เนื่องจากพิจารณาว่าครัวเรือนหนึ่งๆไม่ควรที่จะมีจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์มากเกินไป 5 เครื่อง กรณีตัวอย่างจึงลดลงอีกจำนวน 162 ราย ทำให้เหลือประชากรตัวอย่างในการวิเคราะห์การจำแนกพหุ จำนวนทั้งสิ้น 92,747 ราย อย่างไรก็ตามสำหรับประชากรตัวอย่างที่มีอายุตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไปนั้น ทำให้ตัวแปรสถานภาพสมรสมีผู้ที่ไม่เข้าข่ายเนื่องจากอายุต่ำกว่า 15 ปีมีอีกจำนวน 5,890 ราย กรณีนี้ผู้วิจัยได้นำไปรวมกับกลุ่มผู้ที่มีสถานภาพโสด เพื่อที่จะไม่ต้องตัดจำนวนประชากรตัวอย่างออกไปอีก

สำหรับสมการในการวิเคราะห์การจำแนกพหุ สามารถแบ่งได้ดังนี้

สมการไม่ปรับ หมายถึง การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระดับ 2 ตัวแปร

สมการปรับ 1 หมายถึง การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านประชากรกับจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือน

สมการปรับ 2 หมายถึง การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสังคมกับจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือน

สมการปรับ 3 หมายถึง การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านเศรษฐกิจกับจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือน

สมการปรับ 4 หมายถึง การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการเข้าถึงอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือนกับจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือน

สมการปรับ 5 หมายถึง การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านประชากรปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยด้านการเข้าถึงอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือนกับจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือน

ผลการของการวิเคราะห์การจำแนกพหุ (ตารางที่ 7) พบว่าประชากรตัวอย่างมีจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนโดยเฉลี่ยเท่ากับ 3.689 ชั่วโมง ซึ่งแตกต่างจากค่าเฉลี่ยของจำนวนเวลาในใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนในตารางที่ 5 เล็กน้อย อันเป็นผลมาจากการตัดจำนวนประชากรตัวอย่างนั่นเอง และเมื่อวิเคราะห์การจำแนกตามกลุ่มรายการของตัวแปรอิสระ ผลปรากฏดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) ปัจจัยด้านประชากร

1.1) เพศ

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับจำนวนเวลาในการใช้

อินเทอร์เน็ตต่อเดือนในระดับ 2 ตัวแปร ก่อนการควบคุมตัวแปรอิสระตัวอื่นๆ (สมการไม่ปรับในตารางที่ 8) พบว่าความสัมพันธ์กับจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือน มีทิศทางเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือประชากรชายมีจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนโดยเฉลี่ยสูงกว่าประชากรหญิง ดังจะเห็นได้จากการที่ประชากรชายมีจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนโดยเฉลี่ยเท่ากับ 4.214 ชั่วโมง มากกว่าประชากรหญิงซึ่งมีจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนโดยเฉลี่ยเท่ากับ 3.305 ชั่วโมง โดยเพศมีความสัมพันธ์กับจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนเท่ากับ 0.028 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเพศชายมักจะมีมากขึ้นชอบและสนใจในเทคโนโลยีสมัยใหม่มากกว่าเพศหญิง ประกอบกับกล้าทดลองสิ่งแปลกใหม่ รวมถึงยอมรับสิ่งใหม่ได้เร็วกว่าเพศหญิง เหตุนี้จึงน่าจะส่งผลทำให้เพศชายมีจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนมากกว่า ซึ่งสอดคล้องกับของอาจ ฤทธิ์ของพิทักษ์ (2539: 63) ที่พบว่าเพศชายมีพฤติกรรมการสื่อสารผ่านระบบเวลาดีโวลด์เว็บมากกว่าเพศหญิง และการศึกษาของอนุชา วาสิการ (2544: 42) ที่พบว่าเพศชายจะมีความถี่ในการใช้บริการอินเทอร์เน็ตบนเครือข่ายภายในมากกว่าเพศหญิง

เมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระตัวอื่นๆภายใต้ปัจจัยด้านประชากร (สมการปรับ 1 ในตารางที่ 7) พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือน ยังคงมีทิศทางเหมือนกันกับความสัมพันธ์เดิมในระดับ 2 ตัวแปร กล่าวคือ ประชากรชายยังคงมีค่าเฉลี่ยของจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนสูงกว่าประชากรหญิง แต่ระดับความสัมพันธ์ลดลงค่อนข้างมาก (ค่า Eta เท่ากับ 0.028 เปรียบเทียบกับค่า Beta เท่ากับ 0.012) และเป็นความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงว่าตัวแปรอิสระตัวอื่นๆภายใต้ปัจจัยด้านประชากรมีอิทธิพลต่อความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนค่อนข้างมาก และเมื่อควบคุมตัวแปรอิสระตัวอื่นๆทุกตัวทั้งที่เป็นตัวแปรภายใต้ปัจจัยด้านประชากร ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยด้านการเข้าถึงอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน (สมการปรับ 5 ในตารางที่ 7) พบว่าทิศทางความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือน ยังคงไม่เปลี่ยนแปลงไปจากความสัมพันธ์เดิมในระดับ 2 ตัวแปร อีกทั้งระดับความสัมพันธ์ยังคงไม่เปลี่ยนแปลงไปจากสมการปรับ 1 (ค่า Beta เท่ากับ 0.012) และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงว่าเพศมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนจริง แต่ตัวแปรอิสระบางตัวภายใต้ปัจจัยด้านประชากร เข้ามาร่วมมีอิทธิพลต่อความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับ

จำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนในระดับ 2 ตัวแปร ค่อนข้างมาก ดังจะเห็นได้จากเมื่อควบคุมตัวแปรอิสระทุกตัวภายใต้ปัจจัยด้านประชากร ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยด้านการเข้าถึงอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือนแล้ว ค่าระดับความสัมพันธ์ยังคงไม่เปลี่ยนแปลงไปจากสมการปรับครั้งที่ 1 ($Beta = 0.012$) ที่ควบคุมอิทธิพลจากตัวแปรอิสระภายใต้ปัจจัยด้านประชากร

1.2) อายุ

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนในระดับ 2 ตัวแปร พบว่าก่อนการควบคุมตัวแปรอิสระตัวอื่นๆ (สมการไม่ปรับในตารางที่ 8) ความสัมพันธ์กับจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือน มีทิศทางเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือประชากรตัวอย่างที่มีอายุน้อยกว่าจะมีจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนโดยเฉลี่ยสูงกว่าประชากรตัวอย่างที่มีอายุมากกว่า ดังจะเห็นได้จากค่า Coefficient เท่ากับ -0.127 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ที่มีอายุน้อยกว่าสามารถเรียนรู้เทคโนโลยีใหม่และสามารถยอมรับสิ่งใหม่ๆ ได้รวดเร็วกว่าผู้ที่มีอายุมากกว่า ซึ่งมักจะมีความเคยชินกับวิธีการเดิมๆ ที่ตนเองเคยใช้ ทำให้ยอมรับสิ่งใหม่ๆ ได้ยากกว่า หรือปฏิเสธที่จะทดลองสิ่งแปลกใหม่ ถึงแม้นวัตกรรมใหม่ที่แพร่กระจายเข้ามาจะดีเท่ากับก็ตาม (ณรงค์ สมพงษ์, 2530: 6) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Burgoon (1974: 58) ที่กล่าวไว้ว่าอายุเป็นปัจจัยที่สำคัญในการเลือกหรือไม่เลือกรับสื่อใหม่ๆ กล่าวคืออายุเป็นสิ่งที่กำหนดความยากง่ายในการชักจูง เมื่อบุคคลมีอายุที่มากขึ้นโอกาสที่คนจะเปลี่ยนใจหรือถูกชักจูงจะน้อยลง และสอดคล้องกับการศึกษาขององอาจ ฤทธิ์ทองพิทักษ์ (2539: 64) ที่พบว่านักศึกษาที่มีอายุน้อยกว่ามีพฤติกรรมการสื่อสารผ่านระบบเว็ลด์ไซด์เว็บมากกว่าผู้ที่มีอายุมากกว่า และการศึกษาของอรพิน จิรวัดนศิริ (2541: 51) ที่พบว่าผู้ที่มีอายุน้อยกว่ามีแนวโน้มการใช้ประโยชน์จากสื่ออินเทอร์เน็ตมากกว่าผู้ที่มีอายุมากกว่า และการศึกษาของปราโมทย์ ลีอนาม (2541: 41) ที่พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีช่วงอายุน้อยกว่าจะมีระยะเวลาโดยเฉลี่ยที่เข้าใช้อินเทอร์เน็ตต่อสัปดาห์มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีช่วงอายุมากกว่าและเมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระตัวอื่นๆ ภายใต้ปัจจัยด้านประชากร (สมการปรับ 1 ในตารางที่ 7) พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือน ยังคงมีทิศทางเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือประชากรตัวอย่างที่มีอายุน้อยกว่าจะมีจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนโดยเฉลี่ยสูงกว่าประชากรตัวอย่างที่มีอายุมากกว่า ดังจะเห็นได้จากค่า Coefficient เท่ากับ -0.059 และเป็นความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อควบคุมตัวแปรอิสระตัวอื่นๆ ทุกตัวทั้งที่เป็นตัวแปรภายใต้ปัจจัยด้านประชากร ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยด้านการเข้าถึงอุปกรณ์

เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน (สมการปรับ 5 ในตารางที่ 7) พบว่าทิศทางความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนยังคงไม่เปลี่ยนแปลงไปจากความสัมพันธ์เดิมในระดับ 2 ตัวแปร กล่าวคือเมื่อมีอายุเพิ่มขึ้น 1 ปี จะทำให้จำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตลดลง 0.029 ชั่วโมง (ค่า Coefficient เท่ากับ -0.029) และยังคงมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เพราะฉะนั้นแสดงว่าอายุมีความสัมพันธ์ทางลบกับจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนจริง เพราะเมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระทุกตัวภายใต้ปัจจัยทั้ง 4 ปัจจัยแล้วยังคงพบว่าประชากรที่มีอายุน้อยกว่าจะมีจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนมากกว่าประชากรที่มีอายุมากกว่า จึงทำให้สามารถยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ได้

1.3) สถานภาพสมรส

สำหรับผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพสมรสกับจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนในระดับ 2 ตัวแปร พบว่าก่อนการควบคุมตัวแปรอิสระตัวอื่นๆ (สมการไม่ปรับ ในตารางที่ 7) ความสัมพันธ์กับจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือน มีทิศทางเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือประชากรตัวอย่างที่มีสถานภาพโสดจะมีจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนโดยเฉลี่ยสูงกว่าประชากรตัวอย่างที่มีสถานภาพสมรสกำลังสมรสและเคยสมรส(หย่า/หย่า/แยก) ดังจะเห็นได้จากการที่ประชากรตัวอย่างที่มีสถานภาพโสดมีจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนโดยเฉลี่ยสูงสุด คือเท่ากับ 8.658 ชั่วโมง รองลงมาคือประชากรตัวอย่างที่กำลังสมรสซึ่งมีจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนโดยเฉลี่ยเท่ากับ 2.226 ชั่วโมง และประชากรตัวอย่างที่เคยสมรสซึ่งมีจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนโดยเฉลี่ยเท่ากับ 1.001 ชั่วโมง ตามลำดับ และสถานภาพสมรสมีความสัมพันธ์กับจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนเท่ากับ 0.179 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ที่มีสถานภาพโสดไม่มีภาระหน้าที่ที่ต้องดูแล รวมถึงรับผิดชอบครอบครัว ต่างจากผู้ที่มีสมรสแล้วหรือเคยสมรสที่จะต้องทำงานหนักมากขึ้นเพื่อหารายได้เข้าครอบครัว ทำให้มีเวลาส่วนตัวน้อยลง ต่างจากคนโสดที่สามารถใช้เวลาเพื่อกิจกรรมส่วนตัวได้มากกว่า จึงย่อมจะส่งผลต่อจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนได้ ซึ่งสอดคล้องกับการสำรวจกลุ่มผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทย พ.ศ.2548 (ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ, 2548: 48) ที่พบว่าทั้งเพศหญิงและเพศชายที่เป็นโสดเป็นกลุ่มที่มีการใช้อินเทอร์เน็ตมากที่สุด และการศึกษาของสนอง ฉ่ำชื่น (2541: 78) ที่พบว่าผู้ที่เป็นโสดจะมีการใช้อินเทอร์เน็ตในเชิงพาณิชย์มากกว่าผู้ที่มีสถานภาพสมรสกำลังสมรส/ หย่า หย่า และแยกกันอยู่

เมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระตัวอื่นๆภายใต้ปัจจัยด้านประชากร (สมการปรับ 1 ในตารางที่ 8) พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพสมรสกับจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือน ยังคงมีทิศทางเหมือนกันกับความสัมพันธ์เดิมในระดับ 2 ตัวแปร กล่าวคือ ประชากรตัวอย่างที่มีสถานภาพโสดมีจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนโดยเฉลี่ยสูงกว่า ประชากรตัวอย่างที่มีสถานภาพสมรสอื่นๆ แต่ระดับความสัมพันธ์แตกต่างจากความสัมพันธ์ในระดับ 2 ตัวแปรเล็กน้อย (ค่า Eta เท่ากับ 0.179 เปรียบเทียบกับค่า Beta เท่ากับ 0.140) แต่ก็ยังมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงว่าตัวแปรอิสระตัวอื่นๆภายใต้ปัจจัยด้านประชากรมีอิทธิพลต่อความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพสมรสกับจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือน ในระดับ 2 ตัวแปรไม่มากนัก

เมื่อควบคุมตัวแปรอิสระตัวอื่นๆทุกตัวทั้งที่เป็นตัวแปรภายใต้ปัจจัยด้านประชากร ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยด้านการเข้าถึงอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน (สมการปรับ 5 ในตารางที่ 8) พบว่าทิศทางความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพสมรสกับจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนแตกต่างจากทิศทางความสัมพันธ์เดิมในระดับ 2 ตัวแปร กล่าวคือประชากรตัวอย่างที่มีสถานภาพโสดจะมีจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนโดยเฉลี่ยสูงกว่าประชากรที่มีสถานภาพสมรสกำลังสมรสและเคยสมรส(หม้าย/หย่า/แยก) แต่ประชากรตัวอย่างที่มีสถานภาพสมรสเคยสมรสกลับมีจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนโดยเฉลี่ยสูงกว่าประชากรตัวอย่างที่มีสถานภาพสมรสกำลังสมรส (3.546 ชั่วโมงเปรียบเทียบกับ 3.159 ชั่วโมง ตามลำดับ) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพสมรสกับจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนในระดับ 2 ตัวแปรถูกตัวแปรอิสระบางตัวภายใต้ปัจจัยด้านประชากร ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยด้านการเข้าถึงอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน มากดความสัมพันธ์ที่แท้จริงเอาไว้ ทำให้เมื่อควบคุมอิทธิพลจากตัวแปรอิสระทุกตัวแล้วจึงปรากฏความสัมพันธ์ที่แท้จริงออกมา กล่าวคือประชากรที่มีสถานภาพสมรสเคยสมรสจะมีจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนโดยเฉลี่ยสูงกว่าประชากรที่มีสถานภาพสมรสกำลังสมรส ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ที่เคยสมรสแล้ว ประกอบด้วยผู้ที่หย่า แยก และเป็นหม้าย ซึ่งผู้ที่หย่า แยก และเป็นหม้ายนี้ จะมีวิถีชีวิตคล้ายคลึงกับคนที่มีสถานภาพโสด เพราะไม่จำเป็นต้องรับภาระหน้าที่ในการดูแลครอบครัว หรือมีการรับภาระหน้าที่ในการดูแลครอบครัวที่น้อยลงกว่าเดิม ทำให้มีเวลาให้กับตัวเองมากขึ้นไม่ต้องดูแลสามี/ภรรยา หรือพ่อแม่ของสามี/ภรรยา ดังแต่ก่อน เหตุนี้จึงน่าจะส่งผลให้ประชากรที่เคยสมรสแล้วมีจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนสูงกว่า

นอกจากนี้ยังพบด้วยว่าระดับความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพสมรสกับจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนลดลงค่อนข้างมาก (ค่า Eta เท่ากับ 0.179 เปรียบเทียบ

กับค่า Beta เท่ากับ 0.051) แต่ก็เป็นความสัมพันธ์ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงว่าเมื่อควบคุมตัวแปรอิสระทุกตัวแล้วยังคงพบว่า สถานภาพสมรสมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญ กับจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือน แต่ตัวแปรอิสระบางตัวภายใต้ปัจจัยด้านประชากร ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยด้านการเข้าถึงอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน เข้ามาร่วมมืออิทธิพลต่อความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพสมรสกับจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนในระดับ 2 ตัวแปร ค่อนข้างมาก จึงทำให้ค่าความสัมพันธ์สูงกว่าที่ควรเป็นและปรากฏความสัมพันธ์ที่แท้จริงขึ้นมา ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากปัจจัยด้านสังคมที่มีตัวแปรระดับการศึกษา ปัจจัยด้านเศรษฐกิจที่มีตัวแปรรายได้ของครัวเรือน และปัจจัยด้านการเข้าถึงอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือนที่มีตัวแปรการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต การมีเครื่องคอมพิวเตอร์ในครอบครอง และการมีเครื่องมือสื่อสารประเภทโทรศัพท์ ซึ่งเป็นตัวแปรที่แสดงถึงความสามารถและโอกาสในการเข้าถึงและใช้อินเทอร์เน็ตได้ดีกว่าตัวแปรอิสระภายใต้ปัจจัยด้านประชากร

1.4) จำนวนสมาชิกในครัวเรือน

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนสมาชิกในครัวเรือนกับจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนในระดับ 2 ตัวแปร พบว่าก่อนการควบคุมตัวแปรอิสระตัวอื่นๆ (สมการไม่ปรับ ในตารางที่ 7) ความสัมพันธ์กับจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือน มีทิศทางเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือประชากรตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีจำนวนสมาชิกน้อยกว่าจะมีจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนโดยเฉลี่ยสูงกว่าประชากรตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีจำนวนสมาชิกมากกว่า ดังจะเห็นได้จากค่า Coefficient เท่ากับ -0.332 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะจำนวนสมาชิกในครัวเรือนสามารถบ่งบอกถึงสถานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือนเพราะยิ่งจำนวนสมาชิกในครัวเรือนมีมากเท่าไรก็ย่อมหมายถึงภาวะที่เพิ่มมากขึ้นเท่านั้น เพราะฉะนั้นการเข้าถึงกิจกรรมอื่นๆ ที่นอกเหนือจากปัจจัยพื้นฐานแล้วจึงเป็นสิ่งที่ถูกลดความสำคัญลงไปได้ ซึ่งสื่ออินเทอร์เน็ตเป็นสื่อที่จำเป็นที่จะต้องมีการใช้จ่ายในการรองรับพอสมควร ดังนั้นผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีจำนวนสมาชิกน้อยกว่าจึงน่าจะสามารถเข้าถึงรวมถึงมีโอกาสในการใช้อินเทอร์เน็ตได้มากกว่าด้วย ซึ่งสอดคล้องกับการสำรวจกลุ่มผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทย ปี 2548 (ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ, 2548) ที่พบว่าขนาดครัวเรือนมีความสัมพันธ์ทางลบกับจำนวนผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในครัวเรือน

นอกจากนี้ภายหลังจากการควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระตัวอื่นๆ ภายใต้ปัจจัยด้านประชากรแล้ว (สมการปรับ 2 ในตารางที่ 7) พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนสมาชิกในครัวเรือนกับจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือน ยังคงมีทิศทางเป็นไปตามสมมติฐาน

ที่ตั้งไว้ กล่าวคือประชากรตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีจำนวนสมาชิกน้อยกว่าจะมีจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนโดยเฉลี่ยสูงกว่าประชากรตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีจำนวนสมาชิกมากกว่า (ค่า Coefficient เท่ากับ -0.462) และยังมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อควบคุมตัวแปรอิสระตัวอื่นๆทุกตัวทั้งที่เป็นตัวแปรภายใต้ปัจจัยด้านประชากร ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยด้านการเข้าถึงอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน (สมการปรับ 5 ในตารางที่ 7) พบว่าทิศทางความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนสมาชิกในครัวเรือนกับจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนยังคงไม่เปลี่ยนแปลงไปจากความสัมพันธ์เดิมในระดับ 2 ตัวแปร กล่าวคือจำนวนสมาชิกในครัวเรือนมีความสัมพันธ์ทางลบกับจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือน หรือเมื่อมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเพิ่มขึ้น 1 คน จะทำให้จำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนลดลง 0.376 ชั่วโมง (ค่า Coefficient เท่ากับ -0.376) และเป็นความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เพราะฉะนั้นแสดงว่าเมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระทุกตัวภายใต้ปัจจัยต่างๆในการศึกษาครั้งนี้ ยังคงพบว่าจำนวนสมาชิกในครัวเรือนมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนจริง โดยประชากรตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีจำนวนสมาชิกน้อยกว่าจะมีจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนโดยเฉลี่ยสูงกว่าประชากรตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีจำนวนสมาชิกมากกว่า จึงทำให้สามารถยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ได้

2. ปัจจัยด้านสังคม

2.1) เขตที่อยู่อาศัย

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเขตที่อยู่อาศัยกับจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนในระดับ 2 ตัวแปร ก่อนการควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระตัวอื่นๆ (สมการไม่ปรับ ในตารางที่ 8) พบว่าประชากรตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาล มีจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนสูงกว่าประชากรตัวอย่างที่อาศัยอยู่นอกเขตเทศบาล (7.613 ชั่วโมงเปรียบเทียบกับ 2.008 ชั่วโมง ตามลำดับ) ข้อค้นพบดังกล่าวมีทิศทางเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยมีระดับความสัมพันธ์เท่ากับ 0.159 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะพื้นที่ในเขตเทศบาลเป็นเขตพื้นที่ที่มีระดับความเจริญสูงกว่าพื้นที่นอกเขตเทศบาล ประชากรในเขตเทศบาลมีโอกาสในการเข้าถึงสาธารณูปโภค และมีโอกาสได้เห็นและรับรู้สิ่งใหม่ๆได้มากกว่าประชากรที่อยู่นอกเขตเทศบาลเสมอ ประกอบกับการคมนาคมที่สะดวก การโฆษณาประชาสัมพันธ์ที่แพร่หลายและหลายช่องทาง ในขณะที่ประชากรที่อาศัยอยู่นอกเขตเทศบาลบางครั้งอุปกรณ์อำนวยความสะดวกและความจำเป็นพื้นฐานบางอย่างยังเข้าไปไม่ถึง การเข้าถึง

สื่ออินเทอร์เน็ตที่ต้องมีลักษณะเมืองที่ค่อนข้างจะทันสมัยจึงเป็นสิ่งที่ถูกจำกัดลง เหตุนี้จึงเอื้อให้ประชากรในเขตเทศบาลมีจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนสูงกว่า ซึ่งสอดคล้องกับการสำรวจกลุ่มผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทย ปี 2548 (ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ, 2548: 35) ที่พบว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองและในอำเภอเมืองจะมีสัดส่วนการใช้อินเทอร์เน็ตมากกว่าผู้ที่อาศัยอยู่นอกเขตเมืองและนอกอำเภอเมือง และการสำรวจการอ่านหนังสือของประชากร พ.ศ. 2548 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2548) ที่พบว่า ประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลมีสัดส่วนการอ่านหนังสือจากอินเทอร์เน็ตสูงกว่าประชากรที่อาศัยอยู่นอกเขตเทศบาล

เมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระตัวอื่นๆภายใต้ปัจจัยด้านสังคม(สมการปรับ 2 ในตารางที่ 7) พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างเขตที่อยู่อาศัยกับจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือน ยังคงมีทิศทางเหมือนกันกับความสัมพันธ์เดิมในระดับ 2 ตัวแปร ถึงแม้ว่าค่าเฉลี่ยของจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนจะแตกต่างจากสมการไม่ปรับค่อนข้างมาก กล่าวคือประชากรตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาล มีจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนเท่ากับ 4.593 ชั่วโมง และประชากรตัวอย่างที่อาศัยอยู่นอกเขตเทศบาลมีจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนเท่ากับ 3.302 ชั่วโมง อีกทั้งระดับความสัมพันธ์ยังลดลงค่อนข้างมาก (ค่า Eta เท่ากับ 0.159 เปรียบเทียบกับค่า Beta เท่ากับ 0.036) แต่ก็ยังมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงว่าตัวแปรอิสระตัวอื่นๆภายใต้ปัจจัยด้านสังคมมีอิทธิพลต่อความสัมพันธ์ระหว่างเขตที่อยู่อาศัยกับจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือน ในระดับ 2 ตัวแปร ค่อนข้างมาก และเมื่อควบคุมตัวแปรอิสระตัวอื่นๆทุกตัวทั้งที่เป็นตัวแปรภายใต้ปัจจัยด้านประชากร ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยด้านการเข้าถึงอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน (สมการปรับ 5 ในตารางที่ 7) พบว่าค่าเฉลี่ยของจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนของประชากรตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาลแตกต่างกันเล็กน้อย (3.695 ชั่วโมง เปรียบเทียบกับ 3.677 ชั่วโมง ตามลำดับ) ระดับความสัมพันธ์ลดลงจนเท่ากับ 0.001 และไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงกล่าวได้ว่าแท้จริงแล้วความสัมพันธ์ระหว่างเขตที่อยู่อาศัยกับจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนในระดับ 2 ตัวแปรนั้นเป็นความสัมพันธ์ลวง เพราะเมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระทุกตัวแล้ว ความสัมพันธ์ที่แท้จริงจึงปรากฏออกมา กล่าวคือเขตที่อยู่อาศัยไม่มีอิทธิพลต่อจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือน ทั้งนี้อาจเนื่องจากในปัจจุบันพื้นที่ในเขตเทศบาลและพื้นที่นอกเขตเทศบาลมีการพัฒนาระบบสาธารณูปโภคและมีปัจจัยพื้นฐานที่จำเป็นต่อการใช้อินเทอร์เน็ตแทบจะไม่แตกต่างกันมากแล้ว

อย่างไรก็ตามการที่เขตที่อยู่อาศัยมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนในระดับ 2 ตัวแปร นอกจากจะเป็นผลมาจากตัวแปรอิสระตัวอื่นๆภายใต้ปัจจัยด้านประชากร ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ และปัจจัย

ด้านการเข้าถึงอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือนที่เข้ามามีอิทธิพลไว้แล้ว นั้น ยังน่าจะเป็นผลมาจากการที่ประชากรตัวอย่างมีขนาดใหญ่ (92,724 ราย) ทำให้พบนัยสำคัญทางสถิติระหว่างเขตที่อยู่อาศัยกับจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนในระดับ 2 ตัวแปร

2.2) ภาคที่อยู่อาศัย

สำหรับผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาคที่อยู่อาศัยกับจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนในระดับ 2 ตัวแปร ก่อนการควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระตัวอื่นๆ (สมการไม่ปรับ ในตารางที่ 7) พบว่าความสัมพันธ์กับจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือน มีทิศทางความสัมพันธ์เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือประชากรตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร มีจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนโดยเฉลี่ยสูงกว่าประชากรตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในภาคที่อยู่อาศัยอื่นๆ โดยพบว่าประชากรตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร มีจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนโดยเฉลี่ยสูงสุด คือ 10.636 ชั่วโมง รองลงมาคือประชากรตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในภาคกลาง (ยกเว้นกรุงเทพมหานคร) (4.095 ชั่วโมง) ประชากรตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในภาคเหนือ (2.995 ชั่วโมง) ประชากรตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในภาคใต้ (2.383 ชั่วโมง) และประชากรตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (2.183 ชั่วโมง) ตามลำดับ และภาคที่อยู่อาศัยมีความสัมพันธ์กับจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือน เท่ากับ 0.150 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ทั้งนี้เนื่องจากกรุงเทพมหานครเป็นเมืองหลวงและเป็นศูนย์กลางความเจริญในทุกๆด้าน มีโครงสร้างพื้นฐานทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่มีความพร้อม ก่อให้เกิดโอกาสในการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตได้อย่างทั่วถึง ทำให้ประชากรที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครมีโอกาสเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากสื่ออินเทอร์เน็ตได้อย่างไม่มีข้อจำกัด และเนื่องจากประเทศไทยเรายังมีความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศระหว่างประชากรในเมืองใหญ่กับประชากรในชนบทอยู่ เพราะฉะนั้นจึงทำให้โอกาสในการเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารประกอบกับความรู้อย่างแตกต่างกันออกไป ประกอบกับดังที่กล่าวมาแล้วกรุงเทพมหานครเป็นเมืองเอกนครที่แม้ภาคที่อยู่อาศัยอื่นๆจะเร่งพัฒนาก็ตาม ก็ยังถือว่าการพัฒนาในด้านต่างๆ โดยเฉพาะด้านเทคโนโลยีนั้นยังคงตามหลังอยู่ และเหตุผลที่สำคัญที่สุดคือในปัจจุบันกรุงเทพมหานครได้เปิดอินเทอร์เน็ตระบบเชื่อมต่อไร้สายให้บริการโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายทั่วกรุงเทพมหานครแล้ว ทำให้ลดค่าใช้จ่ายในการใช้อินเทอร์เน็ตไปได้อย่างมาก และยังเอื้อให้ประชากรที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครมีจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนโดยเฉลี่ยสูงกว่าประชากรที่อาศัยอยู่ในภาคที่อยู่อาศัยอื่นๆ ซึ่งสอดคล้องกับการสำรวจการอ่านหนังสือ

ของประชากร พ.ศ. 2548 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2549) ที่พบว่าประชากรในกรุงเทพมหานคร มีสัดส่วนการอ่านหนังสือจากอินเทอร์เน็ตสูงที่สุด

เมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระตัวอื่นๆภายใต้ปัจจัยด้านสังคม(สมการปรับ 2 ในตารางที่ 8) พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างภาคที่อยู่อาศัยกับจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือน ยังคงมีทิศทางเหมือนกันกับความสัมพันธ์เดิมในระดับ 2 ตัวแปร กล่าวคือ ประชากรตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร มีจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนสูงกว่าประชากรตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในภาคที่อยู่อาศัยอื่นๆ แต่ระดับความสัมพันธ์ลดลงค่อนข้างมาก (ค่า Eta เท่ากับ 0.150 เปรียบเทียบกับค่า Beta เท่ากับ 0.065) แต่ก็ยังเป็นความสัมพันธ์ที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงว่าตัวแปรอิสระตัวอื่นๆภายใต้ปัจจัยด้านสังคมมีอิทธิพลต่อความสัมพันธ์ระหว่างภาคที่อยู่อาศัยกับจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือน ในระดับ 2 ตัวแปร ค่อนข้างมาก

เมื่อควบคุมตัวแปรอิสระตัวอื่นๆทุกตัวทั้งที่เป็นตัวแปรภายใต้ปัจจัยด้านประชากร ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยด้านการเข้าถึงอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน (สมการปรับ 5 ในตารางที่ 7) พบว่าทิศทางความสัมพันธ์ระหว่างภาคที่อยู่อาศัยกับจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือน ยังคงไม่เปลี่ยนแปลงไปจากความสัมพันธ์เดิมในระดับ 2 ตัวแปร แม้ระดับความสัมพันธ์จะลดลงค่อนข้างมาก (ค่า Eta เท่ากับ 0.150 เปรียบเทียบกับค่า Beta เท่ากับ 0.034) แต่ก็ยังมีความสัมพันธ์ที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงว่าภาคที่อยู่อาศัยมีความสัมพันธ์กับจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนจริง แต่ตัวแปรอิสระบางตัวภายใต้ปัจจัยด้านประชากร ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยด้านการเข้าถึงอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน มีอิทธิพลต่อความสัมพันธ์ระหว่างภาคที่อยู่อาศัยกับจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนในระดับ 2 ตัวแปร ค่อนข้างมากทำให้ค่าความสัมพันธ์สูงกว่าที่ควรเป็น (ค่า Eta เท่ากับ 0.150) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากปัจจัยด้านการเข้าถึงอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือนที่มีตัวแปรการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต การมีเครื่องคอมพิวเตอร์ในครอบครอง และการมีเครื่องมือสื่อสารชนิดอื่น ซึ่งเป็นตัวแปรที่แสดงถึงศักยภาพในการมีโอกาสที่จะเข้าถึงสื่อต่างๆ จึงน่าจะส่งผลถึงการใช้อินเทอร์เน็ตของประชากรได้ดีกว่าตัวแปรอิสระภายใต้ปัจจัยด้านสังคม

2.3) ระดับการศึกษา

ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนในระดับ 2 ตัวแปร ก่อนการควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระตัวอื่นๆ (สมการไม่ปรับ ในตารางที่ 7) พบว่าความสัมพันธ์กับจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือน มี

ทิศทางความสัมพันธ์เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือประชากรตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าจะมีจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนโดยเฉลี่ยสูงกว่าประชากรตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่า โดยประชากรตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป มีจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนโดยเฉลี่ยสูงสุด คือ 29.463 ชั่วโมง รองลงมาคือประชากรตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับอนุปริญญาตรี (10.177 ชั่วโมง) ประชากรตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (7.645 ชั่วโมง) ประชากรตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (3.954 ชั่วโมง) ประชากรตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า (0.475 ชั่วโมง) และประชากรตัวอย่างที่ไม่มีการศึกษา (0.004 ชั่วโมง) ตามลำดับ และระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือน เท่ากับ 0.400 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

แสดงว่าระดับการศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประชากรที่มีระดับการศึกษาสูงกว่ามักจะเป็นคนมองโลกกว้าง ประกอบกับเปิดกว้างยอมรับสิ่งใหม่ๆ ได้ง่ายกว่า เพราะการได้รับข้อมูลหรือข่าวสารที่หลากหลาย อีกทั้งผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงย่อมมีเจตคติที่ดีต่อเรื่องราวทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ตลอดจนชอบทดลองสิ่งใหม่ๆ บ่อยครั้งกว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่า และเนื่องจากอินเทอร์เน็ตเป็นสื่อสมัยใหม่ การใช้อินเทอร์เน็ตจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้ใช้สื่อจะต้องมีความรู้และความเข้าใจอย่างดีพอสมควร กล่าวคือผู้ที่ใช้อินเทอร์เน็ตจะต้องมีความรู้ในการเชื่อมต่อเข้าสู่เครือข่ายอินเทอร์เน็ตผ่านทางโมเด็ม การเลือกใช้อุปกรณ์ต่างๆ นอกจากนั้นยังต้องมีทักษะทางด้านภาษาอังกฤษอยู่พอสมควร บุคคลที่ไม่มีความรู้เพียงพอทำให้ยากแก่การที่จะเข้าใจ ทำให้รู้สึกท้อถอยที่จะเข้าใจหรือแสวงหานวัตกรรมใหม่ๆ นั้นมาใช้ ประกอบกับในปัจจุบันหลากหลายสถาบันการศึกษาได้นำเอาสื่ออินเทอร์เน็ตเข้ามาผนวกกับการเรียนการสอน ทำให้สื่ออินเทอร์เน็ตแพร่หลายอยู่ในประชากรที่กำลังศึกษาหรือจบการศึกษาในระบบเท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของคมกริช ทัทกีฟ้า (2540: 140) ที่พบว่าระดับการศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับระยะเวลาที่ใช้อินเทอร์เน็ต และการศึกษาของอรุณญา ม้าลายทอง (2539: 48) ที่พบว่าพนักงานที่มีการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไปมีแนวโน้มในการยอมรับอินเทอร์เน็ตสูงกว่าพนักงานที่จบในระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า

เมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระตัวอื่นๆ ภายใต้ปัจจัยด้านสังคม (สมการปรับ 2 ในตารางที่ 8) พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือน ยังคงมีทิศทางเหมือนกันกับความสัมพันธ์เดิมในระดับ 2 ตัวแปร กล่าวคือประชากรตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าจะมีจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนโดยเฉลี่ยสูงกว่าประชากรตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่า แต่ระดับความสัมพันธ์ลดลงมาเล็กน้อย (ค่า Eta เท่ากับ 0.423 เปรียบเทียบกับค่า Beta เท่ากับ 0.402) และเป็นความสัมพันธ์ที่นัยสำคัญ

ทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงว่าตัวแปรอิสระตัวอื่นๆภายใต้ปัจจัยด้านสังคมมีอิทธิพลต่อความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือน ในระดับ 2 ตัวแปร ไม่มากนัก และเมื่อควบคุมตัวแปรอิสระตัวอื่นๆทุกตัวทั้งที่เป็นตัวแปรภายใต้ปัจจัยด้านประชากร ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยด้านการเข้าถึงอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน (สมการปรับ 5 ในตารางที่ 7) พบว่าทิศทางความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือน ไม่เป็นไปตามสมมติฐานทั้งหมด กล่าวคือประชากรตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาสูงกว่ามีจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนโดยเฉลี่ยสูงกว่าประชากรตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่า ยกเว้นประชากรตัวอย่างที่ไม่มีการศึกษาที่มีจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนโดยเฉลี่ยสูงกว่าประชากรตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่าและสูงกว่าประชากรตัวอย่างที่มีระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเล็กน้อย (3.288 ชั่วโมง เปรียบเทียบกับ 2.334 ชั่วโมง และ 2.139 ชั่วโมง ตามลำดับ) ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะประชากรตัวอย่างที่ไม่มีการศึกษานั้น อาจมีทั้งผู้ที่ไม่ได้เรียนและไม่ได้ทำงาน และผู้ที่ไม่ได้เรียนและทำงาน โดยผู้ที่ไม่ได้เรียนและไม่ได้ทำงานนั้นเมื่อไม่มีภาระหน้าที่ใดๆไม่ว่าจะเรื่องการเรียน การงาน อาจทำให้สามารถมีเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตได้มากกว่าผู้ที่มีภาระด้านการศึกษา ขณะที่ผู้ที่ไม่ได้เรียนและทำงานอาจสะสมประสบการณ์ระหว่างการทำงาน หรือทำงานที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยี เหตุนี้จึงทำให้มีจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนมากกว่าประชากรตัวอย่างที่มีการศึกษาในระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า และระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเล็กน้อย

นอกจากนี้ยังพบว่าระดับความสัมพันธ์ลดลงค่อนข้างมาก (ค่า Eta เท่ากับ 0.400 เปรียบเทียบกับค่า Beta เท่ากับ 0.211) แต่ก็ยังมีความสัมพันธ์ที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงว่าระดับการศึกษามีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กับจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนจริง แต่ตัวแปรอิสระบางตัวภายใต้ปัจจัยด้านประชากร ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยด้านการเข้าถึงอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน เข้ามามีอิทธิพลและก่อดความสัมพันธ์ที่แท้จริงระหว่างระดับการศึกษากับจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนเอาไว้ ทำให้เมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระภายใต้ทั้ง 4 ปัจจัย จึงปรากฏความสัมพันธ์ที่แท้จริงออกมา

3. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ

3.1) สถานภาพการทำงาน

ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพการทำงานกับจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนในระดับ 2 ตัวแปร ก่อนการควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระตัวอื่นๆ (สมการไม่ปรับ ในตารางที่ 7) พบว่าความสัมพันธ์กับจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือน

ไม่มีทิศทางความสัมพันธ์เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือประชากรตัวอย่างที่มีสถานภาพเป็นลูกจ้างรัฐบาลหรือรัฐวิสาหกิจจะมีจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนโดยเฉลี่ยสูงกว่าประชากรตัวอย่างที่มีสถานภาพการทำงานอื่นๆ โดยประชากรตัวอย่างที่เป็นลูกจ้างรัฐบาลหรือรัฐวิสาหกิจมีจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนโดยเฉลี่ยสูงสุด คือ 16.353 ชั่วโมง รองลงมาคือประชากรตัวอย่างที่เป็นลูกจ้างเอกชน (4.802 ชั่วโมง) ประชากรตัวอย่างที่ไม่มีสถานภาพการทำงาน (3.514 ชั่วโมง) ประชากรตัวอย่างที่ช่วยธุรกิจโดยไม่ได้รับค่าจ้าง (1.328 ชั่วโมง) และประชากรตัวอย่างที่เป็นนายจ้าง/ผู้ประกอบการธุรกิจส่วนตัว (1.322 ชั่วโมง) ตามลำดับ และสถานภาพการทำงานมีความสัมพันธ์กับจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือน เท่ากับ 0.214 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประชากรที่มีสถานภาพเป็นลูกจ้างรัฐบาลหรือรัฐวิสาหกิจส่วนใหญ่เป็นข้าราชการ ซึ่งมักทำงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาในด้านต่างๆ ของประเทศ ไม่ว่าจะเป็นด้านการศึกษา คมนาคม ฯลฯ ซึ่งสื่ออินเทอร์เน็ตเป็นแหล่งข้อมูลความรู้ที่ครอบคลุมในทุกๆ ด้าน สามารถตอบสนองได้อย่างไม่มีข้อจำกัดได้ ประกอบกับประหยัดเวลาและสะดวกมากเมื่อเปรียบเทียบกับการใช้แหล่งข้อมูลจากสื่ออื่นๆ

เมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระตัวอื่นๆ ภายใต้ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ (สมการปรับ 3 ในตารางที่ 7) พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพการทำงานกับจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือน มีทิศทางไม่แตกต่างไปจากความสัมพันธ์เดิมในระดับ 2 ตัวแปร กล่าวคือประชากรตัวอย่างที่มีสถานภาพเป็นลูกจ้างรัฐบาลหรือรัฐวิสาหกิจยังมีจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนโดยเฉลี่ยสูงกว่าประชากรตัวอย่างที่มีสถานภาพการทำงานอื่นๆ แต่ระดับความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพการทำงานกับจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนกลับลดลงค่อนข้างมาก (ค่า Eta เท่ากับ 0.214 เปรียบเทียบกับค่า Beta เท่ากับ 0.088) แต่ก็ยังมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงว่าตัวแปรอิสระตัวอื่นๆ ภายใต้ปัจจัยด้านเศรษฐกิจมีอิทธิพลต่อความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพการทำงานกับจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือน ในระดับ 2 ตัวแปรค่อนข้างมาก และเมื่อควบคุมตัวแปรอิสระตัวอื่นๆ ทุกตัวทั้งที่เป็นตัวแปรภายใต้ปัจจัยด้านประชากร ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยด้านการเข้าถึงอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน (สมการปรับ 5 ในตารางที่ 7) พบว่าทิศทางความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพการทำงานกับจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือน แตกต่างไปจากทิศทางความสัมพันธ์เดิมในระดับ 2 ตัวแปร กล่าวคือประชากรตัวอย่างที่มีสถานภาพเป็นลูกจ้างเอกชนกลับมีจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนโดยเฉลี่ยสูงกว่าประชากรตัวอย่างที่มีสถานภาพการทำงานอื่นๆ โดยประชากรตัวอย่างที่มีสถานภาพเป็นลูกจ้างเอกชน มีจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนโดยเฉลี่ยสูงสุด คือ 4.713 ชั่วโมง รองลงมาคือประชากรตัวอย่างที่มีสถานภาพเป็นลูกจ้างรัฐบาลหรือรัฐวิสาหกิจ (4.197 ชั่วโมง) ประชากรตัวอย่างที่มีสถานภาพ

ช่วยธุรกิจโดยไม่ได้รับจ้าง (4.418 ชั่วโมง) ประชากรตัวอย่างที่มีสถานภาพเป็นนายจ้าง/ผู้ประกอบการธุรกิจส่วนตัว (4.129 ชั่วโมง) และประชากรตัวอย่างที่ไม่มีสถานภาพการทำงาน (2.299 ชั่วโมง) ตามลำดับ กล่าวคือการทำงานที่ประชากรที่เป็นลูกจ้างเอกชนมีจำนวนเวลาในการอินเทอร์เน็ตต่อเดือนโดยเฉลี่ยสูงกว่าลูกจ้างรัฐบาลหรือรัฐวิสาหกิจนั้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าลูกจ้างเอกชนมีชั่วโมงในการทำงานที่มากกว่าหรือมีการทำงานล่วงเวลา ประกอบกับบริษัทเอกชนส่วนใหญ่จะมีคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคลให้กับพนักงานเกือบทุกคน ในขณะที่รัฐบาลมีงบประมาณที่จำกัด ทำให้ส่วนใหญ่จะมีเพียงคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคลให้ใช้ได้เท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของสุวัฒนา ปัทมดิษฐ์ (2544: 67) ที่พบว่าพนักงานบริษัทเอกชนจะให้ความสำคัญต่อความเร็วของระบบอินเทอร์เน็ตและใช้งานมากกว่าสถานภาพการทำงานอื่นๆ

นอกจากนี้ยังพบว่าระดับความสัมพันธ์ลดลงค่อนข้างมาก (ค่า Eta เท่ากับ 0.214 เปรียบเทียบกับค่า Beta เท่ากับ 0.062) แต่ก็ยังมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงว่าสถานภาพการทำงานมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กับจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนจริง แต่ตัวแปรอิสระบางตัวภายใต้ปัจจัยด้านประชากร ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยด้านการเข้าถึงอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน เข้ามามีอิทธิพลกับความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพการทำงานกับจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนในระดับ 2 ตัวแปรไป ดังนั้นภายหลังจากการควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระทุกตัวแล้ว ความสัมพันธ์ที่แท้จริงจึงปรากฏออกมา

3.2) อาชีพ

สำหรับผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนในระดับ 2 ตัวแปร ก่อนการควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระตัวอื่นๆ (สมการไม่ปรับ ในตารางที่ 7) พบว่าความสัมพันธ์กับจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือน มีทิศทางความสัมพันธ์เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือประชากรตัวอย่างที่มีอาชีพวิชาชีพ/วิชาการจะมีจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนโดยเฉลี่ยสูงกว่าประชากรที่มีอาชีพอื่นๆ โดยมีค่าเฉลี่ยของจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนเท่ากับ 20.624 ชั่วโมง รองลงมาคือประชากรตัวอย่างที่มีอาชีพเป็นพนักงานด้านบริหาร/ธุรการ/เสมียน (20.464 ชั่วโมง) ประชากรตัวอย่างที่มีอาชีพเป็นช่างเทคนิค (20.102 ชั่วโมง) ประชากรตัวอย่างที่เป็นนักเรียน/นักศึกษา (8.696 ชั่วโมง) ประชากรตัวอย่างที่มีอาชีพเป็นพนักงานด้านการบริการ/การขาย (2.575 ชั่วโมง) ประชากรตัวอย่างที่ไม่ได้ประกอบอาชีพ (0.818 ชั่วโมง) และประชากรตัวอย่างที่มีอาชีพเป็นผู้ปฏิบัติงานในกระบวนการผลิต (0.435 ชั่วโมง) ตามลำดับ และอาชีพมีความสัมพันธ์กับจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือน เท่ากับ 0.386 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้อาจ

เป็นเพราะประชากรที่มีอาชีพวิชาชีพ/วิชาการ ถูกกำหนดบทบาททางสังคมให้ต้องอยู่กับการค้นคว้าหาความรู้อยู่เป็นประจำอยู่แล้ว จึงย่อมต้องมีการใช้อินเทอร์เน็ตเป็นสื่อในการค้นหาข้อมูลหรือเกี่ยวเนื่องในการทำงานตลอดจนสืบค้นองค์ความรู้ใหม่ๆ อยู่สม่ำเสมอ ซึ่งสอดคล้องกับการสำรวจกลุ่มผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทย ปี 2548 (ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ, 2548) ที่พบว่าผู้ทำงานด้านวิชาชีพด้านต่างๆ มีอัตราการใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตเป็นสัดส่วนสูงสุด

เมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระตัวอื่นๆ ภายใต้อัจฉัยด้านเศรษฐกิจ (สมการปรับ 3 ในตารางที่ 7) พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือน มีทิศทางเปลี่ยนแปลงไปจากความสัมพันธ์เดิมในระดับ 2 ตัวแปร กล่าวคือ ประชากรตัวอย่างที่มีอาชีพเป็นพนักงานด้านบริหาร/ธุรการ/เสมียนกลับมีจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนโดยเฉลี่ยสูงกว่าประชากรตัวอย่างที่มีอาชีพอื่นๆ โดยมีจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนโดยเฉลี่ยเท่ากับ 16.887 ชั่วโมง แสดงว่ามีตัวแปรอิสระบางตัวภายใต้อัจฉัยด้านเศรษฐกิจเข้ามามีอิทธิพลและก่อดความสัมพันธ์ที่แท้จริงระหว่างอาชีพกับจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนในระดับ 2 ตัวแปรเอาไว้ ทำให้ภายหลังจากการควบคุมตัวแปรอิสระภายใต้อัจฉัยด้านเศรษฐกิจ พนักงานด้านบริหาร/ธุรการ/เสมียนกลับมีจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนสูงสุด การที่พนักงานด้านบริหาร/ธุรการ/เสมียนมีจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนสูงสุดนั้นอาจเนื่องจากอาชีพพนักงานด้านบริหาร/ธุรการ/เสมียน เป็นอาชีพที่เกี่ยวข้องและต้องใช้คอมพิวเตอร์ในการทำงานตลอดทั้งวัน เหตุนี้จึงทำให้ค่าเฉลี่ยของจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนสูงกว่าอาชีพวิชาชีพ/วิชาการ ซึ่งถึงแม้จะมีความจำเป็นต้องใช้อินเทอร์เน็ตในการค้นคว้าหาข้อมูลก็ตาม แต่ก็ไม่ใช่งานหรือหน้าที่หลักของอาชีพพนักงานด้านบริหาร/ธุรการ/เสมียนได้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Tillotson (1995: 190-198) ที่พบว่าผู้ที่เรียนหรือทำงานเกี่ยวข้องกับคอมพิวเตอร์หรือสารสนเทศศาสตร์ จะมีความถี่ในการใช้อินเทอร์เน็ตสูงกว่าอาชีพอื่นๆ สำหรับระดับความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนลดลงเพียงเล็กน้อย (ค่า Eta เท่ากับ 0.387 เปรียบเทียบกับค่า Beta เท่ากับ 0.319) และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เมื่อควบคุมตัวแปรอิสระตัวอื่นๆ ทุกตัวทั้งที่เป็นตัวแปรภายใต้อัจฉัยด้านประชากร ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยด้านการเข้าถึงอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน (สมการปรับ 5 ในตารางที่ 7) พบว่าทิศทางความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือน ไม่แตกต่างไปจากทิศทางความสัมพันธ์เดิมในสมการปรับ 3 กล่าวคือประชากรที่มีอาชีพเป็นพนักงานด้านบริหาร/ธุรการ/เสมียน มีจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนโดยเฉลี่ยสูงกว่าประชากรที่มีอาชีพอื่นๆ แต่

ระดับความสัมพันธ์ลดลงค่อนข้างมาก (ค่า Eta เท่ากับ 0.386 เปรียบเทียบกับค่า Beta เท่ากับ 0.177) แต่ก็ยังมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงว่าอาชีพมีความสัมพันธ์กับจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนจริง แต่ตัวแปรอิสระบางตัวภายใต้ปัจจัยด้านประชากร ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยด้านการเข้าถึงอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน เข้ามาเกี่ยวข้องมีอิทธิพลต่อความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนในระดับ 2 ตัวแปร ค่อนข้างมาก จึงทำให้ค่าความสัมพันธ์สูงกว่าที่ควร (ค่า Eta เท่ากับ 0.386)

3.3) รายได้ของครัวเรือน

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ของครัวเรือนกับจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนในระดับ 2 ตัวแปร ก่อนการควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระตัวอื่นๆ (สมการไม่ปรับ ในตารางที่ 7) พบว่าความสัมพันธ์กับจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือน มีทิศทางความสัมพันธ์เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือประชากรตัวอย่างที่มีรายได้ของครัวเรือนสูงกว่าจะมีจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนโดยเฉลี่ยสูงกว่าประชากรตัวอย่างที่มีรายได้ของครัวเรือนต่ำกว่า ดังจะเห็นได้จากการที่ประชากรตัวอย่างที่มีรายได้ของครัวเรือนมากกว่า 20,000 บาทขึ้นไปจะมีจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนโดยเฉลี่ยสูงสุด คือ 10.897 ชั่วโมง รองลงมาคือประชากรตัวอย่างที่มีรายได้ของครัวเรือนตั้งแต่ 10,000-19,999 บาท (3.306 ชั่วโมง) และประชากรตัวอย่างที่มีรายได้ของครัวเรือนไม่เกิน 10,000 บาท (0.997 ชั่วโมง) ตามลำดับ และรายได้ของครัวเรือนมีความสัมพันธ์กับจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนเท่ากับ 0.234 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประชากรที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีรายได้มาก ย่อมหมายถึงความเป็นอยู่ของครอบครัวที่ดีขึ้น รวมถึงการมีทุนทรัพย์ในการที่จะเข้าถึงทรัพยากรที่นอกเหนือจากปัจจัยสี่ในชีวิตประจำวันที่มีมากขึ้น ด้วยเหตุที่ว่ารายได้ที่แตกต่างกันเป็นบ่อเกิดสำคัญที่ทำให้เกิดความไม่เสมอภาคของการเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร รวมถึงความสามารถที่จะมีกำลังทรัพย์ที่จะซื้ออุปกรณ์ต่างๆ การใช้อินเทอร์เน็ตที่จำเป็นจะต้องมีค่าใช้จ่ายพอสมควร เพราะเป็นสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่ประกอบด้วยอุปกรณ์ต่างๆ เพื่อให้เชื่อมต่อเข้าสู่อินเทอร์เน็ตได้ เช่นเครื่องคอมพิวเตอร์ โมเด็ม ฯลฯ ซึ่งอุปกรณ์เหล่านี้ล้วนมีราคาค่อนข้างสูง ในสภาพเศรษฐกิจโดยทั่วไปขณะนี้ไม่สามารถที่จะรองรับต่อค่าใช้จ่ายที่ไม่ใช่ความจำเป็นพื้นฐานที่สำคัญได้ ถึงแม้จะมองเห็นว่าจะช่วยให้การดำเนินการโดยเฉพาะการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพสูงขึ้นก็ตาม แต่ข้อจำกัดทางด้านงบประมาณของผู้ที่มีรายได้ได้น้อย ที่สามารถซื้ออุปกรณ์ได้เท่าที่จำเป็นตามกำลังทรัพย์ที่มีเท่านั้น รวมทั้งใช้เวลาส่วนใหญ่ทั้งหมดไปกับการประกอบอาชีพซึ่งมี

ความสำคัญและจำเป็นต่อการดำรงชีวิตอยู่มากกว่า ดังนั้นการที่มีรายได้สูงจึงย่อมมีโอกาสในการที่จะได้เป็นเจ้าของและใช้สื่ออินเทอร์เน็ตที่เพิ่มขึ้นเช่นกัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของธราทิพย์ อุดลประเสริฐสุข (2548: 184-197) ที่พบว่าผู้ที่มีรายได้สูงกว่าจะมีพฤติกรรมการซื้อสินค้าผ่านสื่ออินเทอร์เน็ตมากกว่าผู้ที่มีรายได้ต่ำกว่า และการศึกษาของปราโมทย์ ลีอนาม (2541: 44-45) ที่พบว่าผู้ที่มีรายได้มากกว่าจะมีระยะเวลาโดยเฉลี่ยที่เข้าใช้อินเทอร์เน็ตต่อสัปดาห์มากกว่าผู้ที่มีรายได้น้อยกว่า

เมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระตัวอื่นๆภายใต้ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ (สมการปรับ 3 ในตารางที่ 7) พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ของครัวเรือนกับจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือน ยังคงมีทิศทางเหมือนกันกับความสัมพันธ์เดิมในระดับ 2 ตัวแปร กล่าวคือรายได้ของครัวเรือนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือน แต่ระดับความสัมพันธ์ลดลงมาค่อนข้างมาก (ค่า Eta เท่ากับ 0.234 เปรียบเทียบกับค่า Beta เท่ากับ 0.128) และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงว่าตัวแปรอิสระตัวอื่นๆภายใต้ปัจจัยด้านเศรษฐกิจมีอิทธิพลต่อความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ของครัวเรือนกับจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือน ในระดับ 2 ตัวแปร ค่อนข้างมาก และเมื่อควบคุมตัวแปรอิสระตัวอื่นๆทุกตัวทั้งที่เป็นตัวแปรภายใต้ปัจจัยด้านประชากร ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยด้านการเข้าถึงอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน (สมการปรับ 5 ในตารางที่ 7) พบว่าทิศทางความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ของครัวเรือนกับจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือน แตกต่างไปจากทิศทางความสัมพันธ์เดิมในระดับ 2 ตัวแปร กล่าวคือประชากรตัวอย่างที่มีรายได้ของครัวเรือนต่ำกว่าจะมีจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนโดยเฉลี่ยสูงกว่าประชากรตัวอย่างที่มีรายได้ของครัวเรือนสูงกว่า โดยพบว่าประชากรตัวอย่างที่มีรายได้ของครัวเรือนไม่เกิน 10,000 บาท มีจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนโดยเฉลี่ยสูงสุด คือเท่ากับ 3.929 ชั่วโมง รองลงมาคือประชากรตัวอย่างที่มีรายได้ของครัวเรือนตั้งแต่ 10,000-19,999 บาท (3.601 ชั่วโมง) และประชากรตัวอย่างที่มีรายได้ของครัวเรือนมากกว่า 20,000 บาทขึ้นไป (3.222 ชั่วโมง) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะปัจจุบันรัฐบาลได้พยายามลดช่องว่างในการเข้าถึงสื่อระหว่างคนมีและคนไม่มีมากขึ้น เช่นการส่งเสริมให้มีโครงการคอมพิวเตอร์มือสอง การให้ใช้เครือข่ายอินเทอร์เน็ตแบบไม่เสียค่าใช้จ่าย ฯลฯ ประกอบกับ บริษัทต่างๆที่ให้บริการเครือข่ายอินเทอร์เน็ตก็ได้ลดราคาต่อเดือน รวมถึงมีโปรโมชั่นใหม่ๆเกิดขึ้นมากมาย ทำให้รายได้ไม่ได้มาเป็นตัวกำหนดประชากรให้มีการใช้หรือไม่สามารถใช้อินเทอร์เน็ตได้อีกต่อไป ดังจะเห็นได้จากการที่ค่าเฉลี่ยในการใช้ของอินเทอร์เน็ตในแต่ละกลุ่มของรายได้ของครัวเรือนนั้นไม่แตกต่างกันเท่าไร

นอกจากนี้ยังพบว่าระดับความสัมพันธ์ลดลงค่อนข้างมาก (ค่า Eta เท่ากับ 0.234 เปรียบเทียบกับค่า Beta เท่ากับ 0.017) แต่ก็ยังมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงว่า

รายได้ของครัวเรือนมีความสัมพันธ์ทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กับจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนจริง แต่ตัวแปรอิสระบางตัวภายใต้ปัจจัยด้านประชากร ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยด้านการเข้าถึงอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน เข้ามามีอิทธิพลและบิดเบือนความสัมพันธ์ที่แท้จริงระหว่างรายได้ของครัวเรือนกับจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนในระดับ 2 ตัวแปรไป ทำให้เมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระทั้งหมด จึงพบความสัมพันธ์ที่ตรงข้ามกับความสัมพันธ์เดิมในระดับ 2 ตัวแปร กล่าวคือ ตัวแปรอิสระบางตัวภายใต้ปัจจัยทั้ง 4 ปัจจัย เข้ามามีอิทธิพลและบิดเบือนเปลี่ยนความสัมพันธ์ทางลบให้เป็นความสัมพันธ์ทางบวกไป

4. ปัจจัยด้านการเข้าถึงอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน

4.1) การเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตในครัวเรือน

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตในครัวเรือนกับจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนในระดับ 2 ตัวแปร ก่อนการควบคุมตัวแปรอิสระตัวอื่นๆ (สมการไม่ปรับ ในตารางที่ 7) พบว่าความสัมพันธ์กับจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือน มีทิศทางเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือประชากรตัวอย่างที่มีการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตในครัวเรือนจะมีจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนโดยเฉลี่ยสูงกว่าประชากรตัวอย่างที่ไม่มีการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตในครัวเรือน ดังจะเห็นได้จากการที่ประชากรตัวอย่างที่มีการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตในครัวเรือนมีจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนโดยเฉลี่ยเท่ากับ 22.656 ชั่วโมง มากกว่าประชากรตัวอย่างที่ไม่มีการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตในครัวเรือน ซึ่งมีจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนโดยเฉลี่ยเท่ากับ 1.846 ชั่วโมง และการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตในครัวเรือนมีความสัมพันธ์กับจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนเท่ากับ 0.365 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการที่บุคคลมีการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตในครัวเรือน ย่อมมีความสะดวกในการเข้าถึงมากกว่าผู้ที่ไม่มีการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตในครัวเรือน เนื่องจากการใช้อินเทอร์เน็ตนอกสถานที่ก็มีข้อจำกัดในเรื่องของช่วงเวลาในการใช้ กล่าวคือไม่สามารถใช้งานได้ตลอดเวลา ตลอดจนความสะดวกที่น้อยกว่า และผู้ที่มีสื่ออินเทอร์เน็ตอยู่ใกล้ตัวย่อมหมายถึงโอกาสในการใช้อินเทอร์เน็ตที่มากกว่าด้วย เหตุนี้จึงน่าจะส่งผลทำให้ประชากรที่มีการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตในครัวเรือนมีจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนมากกว่า ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของใจสระกาญจน์ ชินะโชติ (2544: 65) ที่พบว่าการเชื่อมต่อเครือข่ายอินเทอร์เน็ตมีความสัมพันธ์กับอุปสงค์การใช้บริการอินเทอร์เน็ต เพราะทำให้ผู้ใช้บริการอินเทอร์เน็ตมีความสะดวกในการเข้าใช้ ก่อให้เกิดการใช้อินเทอร์เน็ตที่เพิ่มขึ้น และการศึกษาของ

อรพิน จีรวัดมนศิริ (2541: 114) ที่พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ติดตั้งอินเทอร์เน็ตจะ
ใช้ประโยชน์จากสื่ออินเทอร์เน็ตมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ติดตั้งอินเทอร์เน็ต

เมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระตัวอื่นๆภายใต้ปัจจัยด้านการเข้าถึง
อุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน(สมการปรับ 4 ในตารางที่ 8) พบว่า
ความสัมพันธ์ระหว่างการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตกับจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือน ยังคง
มีทิศทางเหมือนกันกับความสัมพันธ์เดิมในระดับ 2 ตัวแปร กล่าวคือ ประชากรตัวอย่างที่มีการ
เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตในครัวเรือนมีจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนโดยเฉลี่ยสูงกว่า
ประชากรตัวอย่างที่ไม่มีการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตในครัวเรือน แต่ระดับความสัมพันธ์ลดลง
ค่อนข้างมาก (ค่า Eta เท่ากับ 0.365 เปรียบเทียบกับค่า Beta เท่ากับ 0.243) แต่ก็ยังมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงว่าตัวแปรอิสระตัวอื่นๆภายใต้ปัจจัยด้านการเข้าถึงอุปกรณ์เทคโนโลยี
สารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือนมีอิทธิพลต่อความสัมพันธ์ระหว่างการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต
ในครัวเรือน กับจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนค่อนข้างมาก และเมื่อควบคุมตัวแปร
อิสระตัวอื่นๆทุกตัวทั้งที่เป็นตัวแปรภายใต้ปัจจัยด้านประชากร ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้าน
เศรษฐกิจ และปัจจัยด้านการเข้าถึงอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน
(สมการปรับ 5 ในตารางที่ 7) พบว่าทิศทางความสัมพันธ์ระหว่างการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตใน
ครัวเรือน กับจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนยังคงไม่เปลี่ยนแปลงไปจากความสัมพันธ์
เดิมในระดับ 2 ตัวแปร แม้ว่าระดับความสัมพันธ์จะลดลงจากสมการปรับ 4 ค่อนข้างมาก (ค่า
Beta เท่ากับ 0.199) แต่ก็เป็นความสัมพันธ์ที่ระดับนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

เพราะฉะนั้นแสดงว่าการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตในครัวเรือน มีความสัมพันธ์กัน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนจริง แต่ตัวแปรอิสระบางตัว
ภายใต้ปัจจัยด้านการเข้าถึงอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน เข้ามาร่วมมี
อิทธิพลต่อความสัมพันธ์ระหว่างการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตในครัวเรือน กับจำนวนเวลาในการใช้
อินเทอร์เน็ตต่อเดือนในระดับ 2 ตัวแปร ค่อนข้างมาก จึงทำให้ค่าความสัมพันธ์สูงกว่าที่ควรเป็น
ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากปัจจัยด้านการเข้าถึงอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารใน
ครัวเรือนที่มีตัวแปรการมีเครื่องคอมพิวเตอร์ในครอบครอง ซึ่งเป็นตัวแปรที่แสดงถึงปัจจัยพื้นฐาน
ในการที่จะเข้าถึงสื่ออินเทอร์เน็ตอยู่แล้ว ประกอบกับหากบุคคลใดสามารถเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตที่
บ้านของตนได้นั้น ก็ย่อมหมายถึงการมีเครื่องคอมพิวเตอร์ในครอบครองอยู่ภายในครัวเรือนของ
ตนด้วย ซึ่งทั้งสองอย่างนี้จำเป็นที่จะต้องส่งผลถึงการใช้อินเทอร์เน็ตอยู่แล้ว

4.2) จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์กับจำนวน
เวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนในระดับ 2 ตัวแปร ก่อนการควบคุมตัวแปรอิสระตัวอื่นๆ

(สมการไม่ปรับ ในตารางที่ 7) พบว่าความสัมพันธ์กับจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือน มีทิศทางเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือประชากรตัวอย่างที่มีจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์มากกว่าจะมีจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนโดยเฉลี่ยสูงกว่าประชากรตัวอย่างที่มีจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์น้อยกว่า ดังจะเห็นได้จากค่า Coefficient เท่ากับ 10.177 และภายหลังจากการควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระตัวอื่นๆภายใต้ปัจจัยด้านการเข้าถึงอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน (สมการปรับ 4 ในตารางที่ 7) พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์กับจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ต ต่อเดือนยังคงมีทิศทางเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือน และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ค่า Coefficient เท่ากับ 4.935) และเมื่อควบคุมตัวแปรอิสระตัวอื่นๆทุกตัวทั้งที่เป็นตัวแปรภายใต้ปัจจัยด้านประชากร ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยด้านการเข้าถึงอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน (สมการปรับ 5 ในตารางที่ 7) พบว่าทิศทางความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์กับจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนยังคงไม่เปลี่ยนแปลงไปจากความสัมพันธ์เดิมในระดับ 2 ตัวแปร และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยประชากรตัวอย่างที่มีจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์มากกว่าจะมีจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนโดยเฉลี่ยสูงกว่าประชากรตัวอย่างที่มีจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์น้อยกว่า หรือเมื่อประชากรตัวอย่างมีเครื่องคอมพิวเตอร์เพิ่มขึ้น 1 เครื่อง จะทำให้มีจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนเพิ่มขึ้น 2.374 ชั่วโมง (ค่า Coefficient เท่ากับ 2.374)

เพราะฉะนั้นแสดงว่าเมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระทุกตัวภายใต้ปัจจัยต่างๆในการศึกษาครั้งนี้ ยังคงพบว่าจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์มีความสัมพันธ์ทางบวกกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนจริง จึงทำให้สามารถยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ได้ ซึ่งเป็นไปตามข้อเท็จจริงอยู่แล้วเพราะเมื่อมีจำนวนคอมพิวเตอร์ต่อคนที่เพียงพอ ย่อมสนับสนุนให้เกิดการใช้อินเทอร์เน็ตที่เพิ่มมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ เรวดี คงสุภาพกุล (2538: 325-326) ที่พบว่าคอมพิวเตอร์ส่วนตัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความบ่อยในการใช้ระบบ การใช้งาน การค้นคว้าเพิ่มเติมที่ห้องเรียน การค้นคว้าข้อมูลที่บ้าน และปริมาณการใช้ข้อมูลของนิสิต/นักศึกษา และการศึกษาของสุดาพร ปัญญาพฤกษ์ (2546: 96) ที่พบว่าปัญหาความไม่เพียงพอของเครื่องคอมพิวเตอร์เป็นอุปสรรคที่สำคัญสำหรับการให้นักเรียนค้นคว้าหาข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าการที่บุคคลมีเครื่องคอมพิวเตอร์เป็นของตนเองไม่ว่าจะมีมากหรือน้อยก็ตามก็จะส่งผลให้เกิดการใช้อินเทอร์เน็ตมากกว่าบุคคลที่ไม่มีเครื่องคอมพิวเตอร์เป็นของตนเองเลย จึงเป็นข้อสังเกตว่าการที่บุคคลไม่มีเครื่องคอมพิวเตอร์เป็นของตนเอง ซึ่งบุคคลเหล่านี้ก็ยังสามารถใช้งานจากสถานที่อื่นๆได้ เช่นร้านอินเทอร์เน็ตหรือ

สถานศึกษา แต่ถึงอย่างไรก็ตามบุคคลที่ไม่มีเครื่องคอมพิวเตอร์เป็นของตนเองก็ยังมี การใช้ อินเทอร์เน็ตที่น้อยกว่าบุคคลที่มีเครื่องคอมพิวเตอร์เป็นของตนเองอยู่ดี เพราะฉะนั้นการส่งเสริมให้ ประชากรให้ใช้อินเทอร์เน็ตที่นอกจากจะต้องส่งเสริมให้มีคอมพิวเตอร์ในสัดส่วนที่เพียงพอกับผู้ใช้ ในสถานศึกษาหรือสถานที่อื่นๆแล้ว ก็ควรส่งเสริมการจำหน่ายคอมพิวเตอร์ราคาถูกลงให้มากยิ่งขึ้น ด้วย ซึ่งก็สอดคล้องกับการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตในครัวเรือนที่หากประชากรสามารถเชื่อมต่อและ ใช้อินเทอร์เน็ตในบ้านได้ก็จะทำให้มีการใช้อินเทอร์เน็ตที่มากกว่าประชากรที่ไม่สามารถเชื่อมต่อ อินเทอร์เน็ตในบ้านได้ ซึ่งถึงแม้บุคคลเหล่านี้จะสามารถไปใช้จากสถานที่อื่นได้ก็ตาม จึงสรุปได้ว่า การที่บุคคลมีสื่ออยู่ใกล้ตัวย่อมเปิดโอกาสให้ใช้ประโยชน์จากสื่อมากกว่าอยู่แล้ว

4.3) จำนวนเครื่องโทรศัพท์

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนเครื่องโทรศัพท์กับจำนวน เวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนในระดับ 2 ตัวแปร พบว่าก่อนการควบคุมตัวแปรอิสระตัวอื่นๆ (สมการไม่ปรับ ในตารางที่ 7) ความสัมพันธ์กับจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือน มี ทิศทางเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือประชากรที่มีจำนวนเครื่องโทรศัพท์มากกว่าจะมี จำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนโดยเฉลี่ยสูงกว่าประชากรที่มีจำนวนเครื่องโทรศัพท์น้อย กว่า ดังจะเห็นได้จากค่า Coefficient เท่ากับ 7.346 นอกจากนี้เมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปร อิสระภายใต้ปัจจัยด้านการเข้าถึงอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือนแล้ว (สมการปรับ 4 ในตารางที่ 7) ยังคงพบว่าความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนเครื่องโทรศัพท์กับจำนวน เวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือน มีทิศทางเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือจำนวน เครื่องโทรศัพท์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือน (ค่า Coefficient เท่ากับ 3.088) และเป็นความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อ ควบคุมตัวแปรอิสระตัวอื่นๆทุกตัวทั้งที่เป็นตัวแปรภายใต้ปัจจัยด้านประชากร ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยด้านการเข้าถึงอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารใน ครัวเรือน (สมการปรับ 5 ในตารางที่ 7) พบว่าทิศทางความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนเครื่องโทรศัพท์ กับจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนยังคงไม่เปลี่ยนแปลงไปจากความสัมพันธ์เดิมใน สมการปรับ 4 และยังคงมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แม้ค่า Coefficient จะลดลงจากเดิมใน ระดับสองตัวแปรมากถึงตาม (5.411 เปรียบเทียบกับ 1.004) แต่ก็ยังเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือเมื่อประชากรมีเครื่องโทรศัพท์เพิ่มขึ้น 1 เครื่อง จะทำให้มีจำนวนเวลาในการใช้ อินเทอร์เน็ตต่อเดือนเพิ่มขึ้น 1.004 ชั่วโมง

เพราะฉะนั้นแสดงว่าเมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระทุกตัวภายใต้ปัจจัย ต่างๆในการศึกษาครั้งนี้ ยังคงพบว่าจำนวนเครื่องโทรศัพท์มีความสัมพันธ์ทางบวกกันอย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติกับจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนจริง จึงทำให้สามารถยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ได้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการที่บุคคลยังมีจำนวนเครื่องโทรศัพท์มากเท่าไร ย่อมหมายถึงการยอมรับนวัตกรรมได้ง่ายมากขึ้นเท่านั้น ดังคำกล่าวที่ว่า “การสื่อสารเป็นเงื่อนไขก่อนการพัฒนาทั้งหลาย” อินเทอร์เน็ตถือเป็นนวัตกรรมที่แพร่กระจายเข้ามาในยุคปัจจุบันหลังจากโทรศัพท์พื้นฐาน และโทรศัพท์มือถือเกิดขึ้นมาแล้ว ดังนั้นการที่บุคคลมีเครื่องโทรศัพท์(โทรศัพท์พื้นฐานและโทรศัพท์มือถือ) จึงเป็นตัวบ่งบอกถึงการยอมรับและใช้ใช้อินเทอร์เน็ตได้ง่ายขึ้น ประกอบกับปัจจุบันสื่ออินเทอร์เน็ตได้พัฒนาไปอย่างมาก กล่าวคือสื่ออินเทอร์เน็ตสามารถเชื่อมต่อได้หลายทาง เช่นเชื่อมต่อกับคอมพิวเตอร์ หรือเชื่อมต่อผ่านโทรศัพท์มือถือ รวมถึงการใช้สายโทรศัพท์พื้นฐานในการเชื่อมต่อ ดังนั้นการที่บุคคลยังมีจำนวนเครื่องโทรศัพท์มากขึ้นเท่าไร ก็ย่อมเสริมสร้างโอกาสในการใช้อินเทอร์เน็ตที่มากขึ้นเท่านั้น

ผลการวิเคราะห์การจำแนกหมู่ในตารางที่ 7 ยังแสดงอีกว่าตัวแปรอิสระทุกตัว ทั้งที่เป็นตัวแปรภายใต้ปัจจัยด้านประชากร ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยด้านการเข้าถึงอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน สามารถร่วมกันอธิบายความแปรผันของจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนได้สูงถึงร้อยละ 26 (ค่า R^2 ของสมการปรับ 5) และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างปัจจัยพบว่า ปัจจัยด้านประชากร ซึ่งประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพสมรส และจำนวนสมาชิกในครัวเรือน สามารถร่วมกันอธิบายความแปรผันของจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนของประชากรตัวอย่างได้ ร้อยละ 3.6 (ค่า R^2 ของสมการปรับ 1) ในขณะที่ตัวแปรอิสระภายใต้ปัจจัยด้านสังคม ซึ่งประกอบด้วย เขตที่อยู่อาศัย ภาคที่อยู่อาศัย และระดับการศึกษา สามารถร่วมกันอธิบายความแปรผันของจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนได้ ร้อยละ 16.7 (ค่า R^2 ของสมการปรับ 2) สำหรับตัวแปรอิสระภายใต้ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ซึ่งประกอบด้วย สถานภาพการทำงาน อาชีพ และรายได้ของครัวเรือน สามารถร่วมกันอธิบายความแปรผันของจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนได้ ร้อยละ 15.2 (ค่า R^2 ของสมการปรับ 3) และตัวแปรอิสระภายใต้ปัจจัยด้านการเข้าถึงอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน ซึ่งประกอบด้วย การเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตในครัวเรือน การมีเครื่องคอมพิวเตอร์ในครอบครอง และการมีเครื่องมือสื่อสารชนิดอื่น สามารถร่วมกันอธิบายความแปรผันของจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนได้ ร้อยละ 16.3 (ค่า R^2 ของสมการปรับ 4)

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าปัจจัยด้านสังคมสามารถอธิบายการแปรผันได้ดีที่สุด รองลงมาคือปัจจัยด้านการเข้าถึงอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยด้านประชากร ตามลำดับ

ตารางที่ 7 จำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนจำแนกตามปัจจัยด้านประชากร ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยด้านการเข้าถึงอุปกรณ์เทคโนโลยี-สารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน

ตัวแปรอิสระ	จำนวนตัวอย่าง	สมการไม่ปรับ	สมการปรับ					
			1	2	3	4	5	
ค่าเฉลี่ยของจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนเท่ากับ 3.689 ชม.	92,747*							
ปัจจัยด้านประชากร								
เพศ								
ชาย	39,227	4.214	3.919					3.948
หญิง	53,520	3.305	3.521					3.500
Eta/Beta		0.028	0.012					0.014
ระดับนัยสำคัญ		***	***					***
อายุ								
Coefficient	92,747	-.127	-0.059					-0.029
ระดับนัยสำคัญ			***					***
สถานภาพสมรส								
โสด	23,182	8.658	7.615					5.106
กำลังสมรส	58,673	2.226	2.492					3.159
เคยสมรส	10,892	1.001	1.785					3.546
Eta/Beta		0.179	0.140					0.051
ระดับนัยสำคัญ		***	***					***
จำนวนสมาชิกในครัวเรือน								
Coefficient	92,747	-0.332	-0.462					-0.376
ระดับนัยสำคัญ		***	***					***
ปัจจัยด้านสังคม								
เขตที่อยู่อาศัย								
ในเขตเทศบาล	27,829	7.613		4.593				3.695
นอกเขตเทศบาล	64,918	2.008		3.302				3.677
Eta/Beta		0.159		0.036				0.001
ระดับนัยสำคัญ		***		***				-

(ยังมีต่อ)

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ตัวแปรอิสระ	จำนวนตัวอย่าง	สมการไม่ปรับ	สมการปรับ				
			1	2	3	4	5
ภาคที่อยู่อาศัย							
กรุงเทพมหานคร	9,196	10.636		6.669			5.308
ภาคกลาง (ยกเว้นกรุงเทพมหานคร)	23,612	4.095		3.806			3.559
ภาคเหนือ	17,656	2.995		3.607			3.470
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	29,670	2.183		3.183			3.645
ภาคใต้	12,613	2.383		2.609			3.167
Eta/Beta		0.150		0.065			0.034
ระดับนัยสำคัญ		***		***			***
ระดับการศึกษา							
ไม่มีการศึกษา	4,255	0.004		0.228			3.298
ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า	53,533	0.475		0.684			2.334
มัธยมศึกษาตอนต้น	13,663	2.954		2.857			2.139
มัธยมศึกษาตอนปลาย	11,138	76.452		6.171			4.330
อนุปริญญาตรี	3,078	10.177		9.773			5.986
ปริญญาตรีขึ้นไป	7,080	29.463		23.554			15.164
Eta/Beta		0.400		0.380			0.211
ระดับนัยสำคัญ		***		***			***
ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ							
สถานภาพการทำงาน							
ไม่ได้ทำงาน	30,740	3.514			1.919		2.299
นายจ้าง/ผู้ประกอบการ							
ส่วนตัว	24,712	1.322			3.771		4.129
ช่วยธุรกิจโดยไม่ได้รับค่าจ้าง	11,803	1.328			4.226		4.418
ลูกจ้างรัฐบาลหรือรัฐวิสาหกิจ	5,492	16.353			6.516		4.197
ลูกจ้างเอกชน	20,000	4.802			5.219		4.713
Eta/Beta		0.214			0.088		0.062
ระดับนัยสำคัญ		***			***		***

(ยังมีต่อ)

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ตัวแปรอิสระ	จำนวน ตัวอย่าง	สมการ ไม่ปรับ	สมการปรับ					
			1	2	3	4	5	
อาชีพ								
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	19,739	0.818			2.789		3.723	
นักเรียน/นักศึกษา	12,253	8.696			10.205		8.201	
วิชาชีพ/วิชาการ	4,059	20.624			16.184		8.620	
ช่างเทคนิค	2,446	20.102			16.391		10.294	
พนักงานด้านการบริการ/ การขาย	11,039	2.575			1.515		0.927	
พนักงานด้านบริหาร/ธุรการ/ เสมียน	1,972	20.464			16.887		12.155	
ผู้ปฏิบัติงานในกระบวนการ ผลิต	41,246	0.435			0.155		1.924	
Eta/Beta		0.386			0.319		0.177	
ระดับนัยสำคัญ		***			***		***	
รายได้ของครัวเรือน								
ต่ำกว่า 10,000 บาท	47,079	0.997			2.315		3.929	
10,000-19,999 บาท	26,658	3.306			3.255		3.601	
20,000 บาทหรือสูงกว่า	19,010	10.897			7.703		3.222	
Eta/Beta		0.234			0.128		0.017	
ระดับนัยสำคัญ		***			***		**	
ปัจจัยด้านการเข้าถึงอุปกรณ์ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ในครัวเรือน								
การเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตในครัวเรือน								
เชื่อมต่อ	8,218	22.656				16.316	14.057	
ไม่ได้เชื่อมต่อ	84,529	1.846				2.462	2.682	
Eta/Beta		0.365				0.243	0.199	
ระดับนัยสำคัญ		***				***	***	
จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์								
Coefficient	92,747	10.177				4.935	2.374	
ระดับนัยสำคัญ		***				***	***	

(ยังมีต่อ)

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ตัวแปรอิสระ	จำนวนตัวอย่าง	สมการไม่ปรับ	สมการปรับ					
			1	2	3	4	5	
จำนวนเครื่องโทรศัพท์								
Coefficient	92,747	5.411				3.099	1.004	
ระดับนัยสำคัญ		***				***	***	***
R ²			0.036	0.167	0.152	0.163	0.260	
ระดับนัยสำคัญ			***	***	***	***	***	***

- หมายเหตุ * หมายถึง จำนวนตัวอย่างภายหลังตัดผู้ไม่ตอบ และผู้มีเครื่องคอมพิวเตอร์มากกว่า 5 เครื่องในครัวเรือน
- ** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
- *** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01
- หมายถึง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 4

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

ในบทนี้จะเป็นการสรุปสาระสำคัญของการศึกษา พร้อมทั้งเสนอข้อเสนอนี้

4.1 สรุปผลการศึกษา

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้อินเทอร์เน็ตและพฤติกรรมที่เกี่ยวข้อง และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้อินเทอร์เน็ตของประชากรไทย ผู้วิจัยได้อ้างอิงแนวคิดเชิงทฤษฎีการจำแนกแตกต่างทางสังคมในการสร้างกรอบแนวคิดในการศึกษา โดยตัวแปรตามของการศึกษา คือจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือน ตัวแปรอิสระภายใต้ปัจจัยด้านประชากร ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพสมรส และจำนวนสมาชิกในครัวเรือน ตัวแปรอิสระภายใต้ปัจจัยด้านสังคมประกอบด้วย เขตที่อยู่อาศัย ภาคที่อยู่อาศัย และระดับการศึกษา ตัวแปรอิสระภายใต้ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ประกอบด้วย สถานภาพการทำงาน อาชีพ และรายได้ของครัวเรือน และตัวแปรอิสระภายใต้ปัจจัยด้านการเข้าถึงอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน ประกอบด้วย การเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตในครัวเรือน จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ และจำนวนเครื่องโทรศัพท์ ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษานี้ ได้จาก “โครงการการสำรวจการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน ปี พ.ศ. 2551” ซึ่งดำเนินการโดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ

การเสนอผลการศึกษาแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนแรกเป็นผลการวิเคราะห์ลักษณะทั่วไปของประชากรตัวอย่าง ส่วนที่ 2 เป็นผลการวิเคราะห์การใช้อินเทอร์เน็ตและพฤติกรรมที่เกี่ยวข้อง ทั้งสองส่วน ใช้การแจกแจงความถี่ อัตราร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสูงสุด และค่าต่ำสุด และส่วนสุดท้าย เป็นผลการวิเคราะห์การจำแนกพหุ หาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้อินเทอร์เน็ตของประชากรไทย ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ผลสรุปทั้ง 3 ส่วน มีดังนี้

4.1.1 ลักษณะทั่วไปของประชากรตัวอย่าง

ประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุเฉลี่ยประมาณ 40 ปี สมรสแล้ว และอาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีจำนวนสมาชิกเฉลี่ยประมาณ 3 คน ส่วนลักษณะทางสังคม พบว่า ประมาณ 2 ใน 3 อาศัยอยู่นอกเขตเทศบาล โดยอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นสัดส่วนสูงที่สุด และมากกว่าครึ่งหนึ่งมีการศึกษาระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า สำหรับลักษณะทางเศรษฐกิจ พบว่าไม่ได้ทำงาน และมีรายได้ของครัวเรือนต่ำกว่า 10,000 บาท เป็นสัดส่วนสูงสุด สำหรับลักษณะด้านการเข้าถึงอุปกรณ์

เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร พบว่าประชากรตัวอย่างที่มีการใช้อินเทอร์เน็ตในครัวเรือนมีเพียงประมาณร้อยละ 8.9 เท่านั้น ทั้งนี้มีค่าเฉลี่ยของจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์และจำนวนเครื่องโทรศัพท์ เท่ากับ 0.27 เครื่อง และ 0.83 เครื่อง ตามลำดับ

4.1.2 การใช้อินเทอร์เน็ตและพฤติกรรมที่เกี่ยวข้อง

ประชากรตัวอย่างมีการใช้อินเทอร์เน็ตประมาณร้อยละ 12.1 โดยมีจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนเฉลี่ย 3 ชั่วโมง 43 นาที ซึ่งสถานที่ที่ประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่ใช้อินเทอร์เน็ตคือสถานศึกษา และมีช่วงเวลาดูใช้อินเทอร์เน็ตระหว่างเวลา 12.01-16.00 น. มากที่สุด ทั้งนี้ประชากรตัวอย่างที่ใช้อินเทอร์เน็ตมากกว่าครึ่งหนึ่งไม่ได้เสียค่าใช้จ่ายต่อเดือนในการใช้อินเทอร์เน็ต และมีกิจกรรมในการใช้อินเทอร์เน็ตส่วนใหญ่ในการค้นหาข้อมูล/ติดตามข่าวสาร สำหรับเหตุผลของผู้ที่ไม่ใช้อินเทอร์เน็ตในครัวเรือนส่วนใหญ่ในรอบสัปดาห์ที่ให้สัมภาษณ์นั้น คือไม่มีสายโทรศัพท์

4.1.3 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้อินเทอร์เน็ตของประชากรไทย

ผลการวิเคราะห์การจำแนกพหุของจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนกับปัจจัยด้านประชากร ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยด้านการเข้าถึงอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือนครั้งนี้ มีข้อค้นพบ สรุปดังในตารางที่ 8 ดังนี้

ตัวแปรอิสระทุกตัว ทั้งที่เป็นตัวแปรภายใต้ปัจจัยด้านประชากร ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยด้านการเข้าถึงอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน สามารถร่วมกันอธิบายความแปรผันของจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนได้ร้อยละ 29.4 (ค่า R^2 เท่ากับ 0.26) โดยตัวแปรอิสระภายใต้ปัจจัยด้านสังคม ร่วมกันอธิบายความแปรผันของจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนได้มากที่สุด คือร้อยละ 16.7 (ค่า R^2 เท่ากับ 0.167) รองลงมาคือตัวแปรอิสระภายใต้ปัจจัยด้านการเข้าถึงอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน ได้ร้อยละ 16.3 (ค่า R^2 เท่ากับ 0.163) ตัวแปรอิสระภายใต้ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ได้ร้อยละ 15.2 (ค่า R^2 เท่ากับ 0.152) และตัวแปรอิสระภายใต้ปัจจัยด้านประชากร ได้ร้อยละ 3.6 (ค่า R^2 เท่ากับ 0.036) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระภายใต้ปัจจัยด้านประชากรกับจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือน พบว่าทั้งก่อนและหลังควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระตัวอื่นๆ

ภายใต้ปัจจัยด้านประชากร ตัวแปรอิสระทุกตัวมีทิศทางความสัมพันธ์กับจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สำหรับตัวแปรอิสระภายใต้ปัจจัยด้านสังคม พบว่าตัวแปรอิสระทุกตัวมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนในระดับ 2 ตัวแปรและเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่เมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระตัวอื่น ๆ ทุกตัวภายใต้ปัจจัยด้านสังคม ก็พบว่าความสัมพันธ์กับจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนยังมีทิศทางที่ไม่แตกต่างจากความสัมพันธ์ในระดับ 2 ตัวแปร และยังคงมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เมื่อพิจารณาตัวแปรอิสระภายใต้ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ พบว่าความสัมพันธ์กับจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนทุกตัวในระดับ 2 ตัวแปร พบว่า มีทิศทางความสัมพันธ์เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และตัวแปรทุกตัวมีความสัมพันธ์กับจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ยกเว้นตัวแปรสถานภาพการทำงานที่มีทิศทางแตกต่างไปจากสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือประชากรที่มีสถานภาพการทำงานเป็นลูกจ้างรัฐบาลหรือรัฐวิสาหกิจจะมีจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนโดยเฉลี่ยสูงกว่าประชากรตัวอย่างที่มีสถานภาพการทำงานอื่น ๆ และเมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระตัวอื่น ๆ ทุกตัวภายใต้ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ พบว่าตัวแปรสถานภาพการทำงาน มีทิศทางไม่แตกต่างไม่จากความสัมพันธ์เดิมในระดับ 2 ตัวแปร ยกเว้นตัวแปรอาชีพ กล่าวคือ ประชากรตัวอย่างที่มีอาชีพพนักงานบริหาร/ธุรการ/เสมียน จะมีจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนโดยเฉลี่ยสูงกว่าประชากรตัวอย่างที่มีอาชีพอื่น ๆ แต่อย่างไรก็ตามตัวแปรสถานภาพการทำงาน อาชีพและรายได้ของครัวเรือน ก็ยังคงมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สำหรับตัวแปรอิสระภายใต้ปัจจัยด้านการเข้าถึงอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน พบความสัมพันธ์กับจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือน ทั้งก่อนและหลังควบคุมตัวแปรอิสระทุกตัวภายใต้ปัจจัยด้านการเข้าถึงอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือนนั้น มีทิศทางความสัมพันธ์เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

นอกจากนี้เมื่อทำการควบคุมตัวแปรอิสระทุกตัวภายใต้ปัจจัยด้านประชากร ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยด้านการเข้าถึงอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือนแล้ว พบว่าตัวแปรเพศ อายุ สถานภาพสมรส จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ภาคที่อยู่อาศัย การเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตในครัวเรือน จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ และจำนวนเครื่องโทรศัพท์ มีทิศทางความสัมพันธ์เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และตัวแปรทุกตัวมีความสัมพันธ์กับจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กล่าวคือประชากรชาย ประชากรที่มีอายุ

น้อยกว่า ประชากรที่มีสถานภาพโสด ประชากรที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีจำนวนสมาชิกน้อยกว่า ประชากรที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร ประชากรที่มีการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตในครัวเรือน ประชากรที่มีจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์มากกว่า และประชากรที่มีจำนวนเครื่องโทรศัพท์มากกว่า จะมีจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนโดยเฉลี่ยสูงกว่าประชากรหญิง ประชากรที่มีอายุมากกว่า ประชากรที่มีสถานภาพสมรสกำลังสมรส/เคยสมรส ประชากรที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีจำนวนสมาชิกมากกว่า ประชากรที่อาศัยอยู่ในภาคที่อยู่อาศัยอื่นๆ ประชากรที่ไม่มีการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต ประชากรที่มีจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์น้อยกว่า และประชากรที่มีจำนวนเครื่องโทรศัพท์น้อยกว่า สำหรับตัวแปรระดับการศึกษา รายได้ของครัวเรือน สถานภาพการทำงาน และอาชีพ มีทิศทางไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่ก็ยังคงมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยประชากรที่มีระดับการศึกษามากกว่าจะมีจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนโดยเฉลี่ยสูงกว่าประชากรที่มีระดับศึกษาน้อยกว่า ยกเว้นประชากรที่ไม่มีการศึกษาจะมีจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนโดยเฉลี่ยสูงกว่าประชากรที่ศึกษาในระดับประถมศึกษาและต่ำกว่า และสูงกว่าระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในขณะที่ประชากรที่มีรายได้ของครัวเรือนน้อยกว่า ประชากรที่มีสถานภาพการทำงานเป็นลูกจ้างเอกชน และประชากรที่มีอาชีพเป็นพนักงานบริหาร/ตุลาการ/เสมียน จะมีจำนวนเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนโดยเฉลี่ยสูงกว่าประชากรที่มีรายได้ของครัวเรือนมากกว่า ประชากรตัวอย่างที่มีสถานภาพการทำงานอื่นๆ และประชากรตัวอย่างที่มีอาชีพอื่นๆ สำหรับเขตที่อยู่อาศัยพบว่าทิศทางไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติใดๆเลย

ข้อค้นพบที่กล่าวมานี้ แสดงว่าประเทศไทยยังมีความเหลื่อมล้ำในการมี และการใช้อินเทอร์เน็ตในระดับค่อนข้างสูง ความเหลื่อมล้ำในโครงสร้างพื้นฐานทำให้บุคคลที่ไม่มีเครื่องคอมพิวเตอร์ โทรศัพท์ และการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตในครัวเรือนเป็นของตนเอง มีโอกาสในการใช้อินเทอร์เน็ตน้อย นอกจากนี้การแบ่งแยกทางสังคมระหว่างกลุ่มที่เข้าถึงไอซีทีกับกลุ่มที่เข้าไม่ถึง ยังน่าจะมีการแบ่งแยกระหว่างผู้ที่มีทักษะและผู้ที่ไม่มีความรู้ เนื่องจากเทคโนโลยีเหล่านี้ต้องใช้ทักษะและความรู้เฉพาะเจาะจง เช่น ความรู้ในการใช้เครื่องมือ ความชำนาญด้านภาษา ความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับเทคโนโลยีที่ทันสมัย ทำให้คนบางกลุ่มเท่านั้นที่มีโอกาสเข้าถึง กลุ่มที่เข้าถึง ได้แก่ กลุ่มนักเรียน นักศึกษา นักธุรกิจ กลุ่มอาชีพที่ใช้ประโยชน์จากสื่อเหล่านี้ เช่น สื่อมวลชน องค์กรพัฒนาเอกชน เครือข่ายประสานงานต่าง ๆ และกลุ่มผู้มีรายได้ระดับกลางถึงสูงที่อาศัยอยู่ในเมือง คนกลุ่มนี้นอกจากจะอยู่ใกล้เทคโนโลยีและทั้งยังมีทักษะที่สามารถใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีเหล่านี้ในการเรียนรู้ ประกอบอาชีพ และติดต่อสื่อสารกับคนอื่น ๆ ได้ทั่วโลก นับเป็นการเพิ่มโอกาสที่ดีกว่าอีกกลุ่ม

ตารางที่ 8 สรุปผลการวิเคราะห์การจำแนกหมู่ของการใช้อินเทอร์เน็ตของประชากรกับปัจจัยด้านประชากร ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยด้านการเข้าถึงอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน ก่อนและหลังควบคุมตัวแปรอิสระตัวอื่นๆ

ตัวแปรอิสระ	ก่อนการควบคุมตัวแปรอิสระ		หลังการควบคุมตัวแปรอิสระ		R ²
	Eta/coefficient	สมมติฐาน	Beta/coefficient	สมมติฐาน	
ปัจจัยด้านประชากร					0.036
เพศ	0.023	/**	0.014	/**	
อายุ	-0.127	/**	-0.029	/**	
สถานภาพสมรส	0.179	/**	0.045	/**	
จำนวนสมาชิกในครัวเรือน	-0.332	/**	-0.376	/**	
ปัจจัยด้านสังคม					0.167
เขตที่อยู่อาศัย	0.159	/**	0.001	/-	
ภาคที่อยู่อาศัย	0.150	/**	0.034	/**	
ระดับการศึกษา	0.400	/**	0.211	/x**	
ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ					0.152
สถานภาพการทำงาน	0.214	X**	0.062	X**	
อาชีพ	0.386	/**	0.177	X**	
รายได้ของครัวเรือน	0.234	/**	0.017	X*	
ปัจจัยด้านการเข้าถึงอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน					0.163
การเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตในครัวเรือน	0.365	/**	0.199	/**	
จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์	10.177	/**	2.374	/**	
จำนวนเครื่องโทรศัพท์	5.411	/**	1.004	/**	
รวม					0.260

หมายเหตุ / หมายถึง เป็นไปตามสมมติฐาน

- หมายถึง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

/x หมายถึง เป็นไปตามสมมติฐานบางส่วน

* หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

x หมายถึง ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

หนึ่ง เพราะสามารถรับรู้ข่าวสารความเคลื่อนไหวได้เร็วกว่า จึงปรับตัวได้เร็วกว่า ขณะที่อีกกลุ่มหนึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับแล้วกลายเป็นผู้ล่าสมัย ที่คงอยู่ในวิถีชีวิตแบบไร้ไอซีที เช่น กลุ่มคนยากจน กลุ่มผู้มีการศึกษาน้อย กลุ่มผู้อาศัยในที่ห่างไกล ขาดสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานและกลุ่มผู้สูงอายุ เป็นต้น กลุ่มเหล่านี้จะปรับตัวเข้ากับวิถีชีวิตแบบใหม่ได้ยากทำให้ขาดโอกาสเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ตลอดชีวิตไปด้วย จะยังคงยึดติดกับวิถีชีวิตแบบเดิม ๆ หรือไม่ก็สับสนกับการดำเนินชีวิตแบบใหม่ ซึ่งนอกจากจะสอดคล้องกับแนวคิดการจำแนกแตกต่างทางสังคม (DeFleur และ Ball-Rokeach, 1989: 181-190) แล้วยังเป็นไปตามแนวคิดการแพร่กระจายนวัตกรรม (Roger, 1983: 163-209) อีกด้วย

4.2 ข้อเสนอแนะ

จากข้อค้นพบในการศึกษาการใช้อินเทอร์เน็ตของประชากรไทย พ.ศ. 2551 มีข้อเสนอแนะที่แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย และข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ โดยข้อค้นพบจากงานวิจัยนี้น่าจะให้แนวคิดแก่ผู้ที่สนใจประเด็นที่เกี่ยวกับการใช้อินเทอร์เน็ต และค้นหาปัจจัยต่างๆ ที่อาจมีผลต่อการใช้อินเทอร์เน็ตของประชากรได้ และสามารถเป็นแหล่งข้อมูลทางวิชาการที่สำคัญในการพัฒนาคุณภาพให้แก่ทรัพยากรมนุษย์ต่อไป โดยมีรายละเอียดดังนี้

4.2.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ ที่สามารถใช้เป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนางานด้านการมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มีดังนี้

1) เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้ พบว่าการใช้อินเทอร์เน็ตยังคงมีการกระจุกตัวอยู่ในกรุงเทพมหานครและในเขตเมือง แสดงให้เห็นว่าปัญหาด้านความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงสารสนเทศยังคงมีอยู่ ประกอบกับสาเหตุของการไม่เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตในครัวเรือนสูงสุด คือไม่มีสายโทรศัพท์ กล่าวคือ ไม่มีคู่สายโทรศัพท์ที่เพียงพอต่อความต้องการของคนในชุมชนนั้นๆ ทำให้ไม่สามารถมีสายสัญญาณมาเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตได้ ดังนั้นรัฐบาลควรจัดการเปิดคู่สายให้เพียงพอต่อความต้องการของคนในแต่ละชุมชน

2) จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ จำนวนเครื่องโทรศัพท์ และการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตในครัวเรือนเป็นปัจจัยที่สำคัญของการใช้อินเทอร์เน็ตของประชากร ดังนั้นนอกจากจึงควรส่งเสริมและเร่งดำเนินการให้มีคอมพิวเตอร์ และการเชื่อมต่อเครือข่ายอินเทอร์เน็ตราคาที่ไม่สูงมากนักเพื่อให้ประชาชนได้มีโอกาสในการใช้ให้ทั่วถึง

3) ระดับการศึกษาที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการใช้อินเทอร์เน็ต โดยยังมีระดับการศึกษาสูงเท่าไร การใช้อินเทอร์เน็ตก็จะมากขึ้นตามไป แสดงว่าอินเทอร์เน็ตส่วนใหญ่จะแพร่หลายอยู่ในกลุ่มที่มีการศึกษา ดังนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องควรจัดให้มีการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับอินเทอร์เน็ต โดยอาจจะเปิดการอบรมคอมพิวเตอร์เบื้องต้นแก่ผู้ที่สนใจศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายหรือเสียค่าใช้จ่ายน้อย นอกจากนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องอาจประชาสัมพันธ์ให้เห็นด้วยว่าในทางกลับกันแล้วการสนับสนุนให้ประชาชนใช้อินเทอร์เน็ตก็จะเป็นการเพิ่มพูนความรู้ให้กับบุคคลได้ตลอดชีวิตอีกด้วย

4.2.2 ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้ใช้ข้อมูลจาก “โครงการการสำรวจการมี การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน พ.ศ. 2551” ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ จึงทำให้ศึกษาได้เฉพาะตัวแปรที่มีอยู่แล้วเท่านั้นที่หากผู้สนใจศึกษาเรื่องในทำนองเดียวกันนี้ และเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองอาจพิจารณาศึกษาเพิ่มเติมได้ ดังนี้

1) เพิ่มตัวแปรอื่นที่อาจมีอิทธิพลต่อการใช้อินเทอร์เน็ตของประชากรไทย ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าสามารถนำมาศึกษาได้ เช่น การเปิดรับสารเกี่ยวกับอินเทอร์เน็ตจากสื่อต่าง ๆ รวมทั้งความรู้และเจตคติเกี่ยวกับอินเทอร์เน็ต เป็นต้น

2) ควรศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคของการใช้อินเทอร์เน็ต เช่นการที่มีผู้ใช้อินเทอร์เน็ตเป็นเวลาน้อย หรือไม่กระตือรือร้นที่จะใช้ทั้งที่มีการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตไว้แล้ว ว่าเป็นเพราะสาเหตุใดบ้างเพื่อที่ผู้ที่เกี่ยวข้องจะได้แสวงหาแนวทางลดปัญหาและอุปสรรคนั้นๆ เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนใช้อินเทอร์เน็ตให้มากขึ้น

3) ควรศึกษาในรายละเอียดของเนื้อหาที่ได้จากการใช้อินเทอร์เน็ต ซึ่งหากเป็นไปในทางที่ไม่เหมาะสมจะได้หาแนวทางแก้ไขและป้องกัน เพื่อให้การใช้อินเทอร์เน็ตเป็นไปในทางที่เป็นประโยชน์ และพัฒนาการเรียนรู้ของตน

4) การเก็บรวบรวมข้อมูลอาจใช้วิธีอื่นๆเพิ่มเติม เช่น การสัมภาษณ์เชิงลึก หรือการสังเกตพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ต เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกมาประเมินร่วมกับข้อมูลในทางกว้างต่อไป

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กรรณิการ์ พิมพ์รส. 2546. การศึกษาสภาพและปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารใน การเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เข้าร่วมโครงการเครือข่าย คอมพิวเตอร์เพื่อโรงเรียนไทย สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 10. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กัลปิงหา ทรงพาณิชย์. 2541. เรื่องพฤติกรรมผู้บริโภคและปัจจัยที่มีอิทธิพลในการเลือกซื้อเครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคล. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- เกศรา ชั่งขวลิต. 2544. การแสวงหาข่าวสาร การรับรู้ประโยชน์และความพึงพอใจในการสื่อสารผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อการเรียนรู้ของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เกวลิน อังคณานนท์. 2547. การสืบค้นสำนวนภาษาอังกฤษผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่และอินเทอร์เน็ต. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์.
- ก่องหงส์ วนาพันธพรกุล. 2549. ปัจจัยทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- โกวิท ผกามาศ. 2542. การศึกษานโยบายกระทรวงศึกษาธิการในการเผยแพร่วัฒนธรรมไทยผ่านระบบอินเทอร์เน็ต ศึกษาเฉพาะกรณีสำนักงานคณะกรรมการแห่งชาติ. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต คณะวารสารศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- คมกริช ทัพกีฬา. 2540. พฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการเครือข่ายคอมพิวเตอร์เพื่อโรงเรียนไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จินดา กิจการเจริญสิน. 2543. การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้ระบบสื่อสาร

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ของผู้ใช้บริการระบบสื่อสารไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ใน กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะวารสารศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- จำปี ทิมทอง. 2542. **สภาพ ปัญหาและความต้องการ การใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการเรียนการสอนของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เข้าร่วมโครงการเครือข่ายคอมพิวเตอร์เพื่อโรงเรียนไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ใจสะคราญ ชินะโชติ. 2544. ปัจจัยที่กำหนดอุปสงค์การใช้บริการอินเทอร์เน็ตของผู้ใช้บริการ ประเภทสมาชิกส่วนบุคคล. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.**
- ชาติรส การะเวก. 2544. **พฤติกรรมและจุดมุ่งหมายในการใช้อินเทอร์เน็ตของนิสิตศึกษา มหาวิทยาลัยของรัฐในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.**
- ณรงค์ ขำวิจิตร. 2541. **หนังสือพิมพ์ออนไลน์ของไทยภาพลักษณ์ทันสมัยแต่ต้องสร้างสรรค์. วารสารนิเทศศาสตร์. 16 (เมษายน-มิถุนายน): 51-57.**
- ทิพย์เกษร บุญอำไพ. 2540. **การพัฒนากระบวนการสอนเสริมทางไกลผ่านอินเทอร์เน็ตของ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.**
- ธราทิพย์ อดุลประเสริฐสุข. 2548. **รูปแบบการดำเนินชีวิตของผู้บริโภค พฤติกรรมการใช้บริการบนอินเทอร์เน็ตและพฤติกรรมการซื้อสินค้าผ่านอินเทอร์เน็ต. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.**
- ธวัชชัย พานิชยากรณ์. 2539. **การศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะคติและการมีส่วนร่วมในการใช้เครือข่ายสารสนเทศ หอสมุดจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยของนิสิตและบุคลากรภายในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.**
- นงลักษณ์ ปึงประวัติ. 2547. **ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ความสามารถของตนเองในการใช้อินเทอร์เน็ต. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.**
- นันทวัน กิจธนาเจริญ. 2541. **การแสวงหาข่าวสารการใช้ประโยชน์ความพึงพอใจจากข่าวสาร**

และการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกรรมากรบรโภคในชวีตประจำวันของประชาชน

กรุงเทพมหานครในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- บุญทริกา เจียงเพ็ชร. 2543. พฤติกรรมการสื่อสารทางการเมืองผ่านสื่อมวลชน สื่อบุคคล สื่ออินเทอร์เน็ตและทัศนคติทางการเมืองที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งระบบใหม่ของกลุ่มผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- บุญเรือง เนียมหอม. 2540. การพัฒนาระบบการเรียนการสอนทางอินเทอร์เน็ตในระบบอุดมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปราณี เขียมละออกักดี. 2547. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตของนักศึกษา คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.
- ปราโมทย์ ลีอนาม. 2541. การศึกษาทัศนคติและพฤติกรรมของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในการซื้อสินค้าและบริการทางอินเทอร์เน็ต. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ปิยศักดิ์ สุขกาย. 2549. การบริหารจัดการที่มีผลต่อพฤติกรรมและความพึงพอใจของนักศึกษาที่ใช้บริการระบบอินเทอร์เน็ตเพื่อการสื่อสารของมหาวิทยาลัยราชภัฏ: กรณีเปรียบเทียบมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา กับมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ (ในพระบรมราชูปถัมภ์). วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- พจนารถ ทองคำเจริญ. 2544. สภาพความต้องการและปัญหาการใช้อินเทอร์เน็ตในการเรียนการสอนในสถาบันอุดมศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พัชนี เชยจรรยา. 2534. แนวคิดหลักนิเทศศาสตร์. คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพศาล สุวรรณน้อย. 2541. "การประยุกต์ใช้อินเทอร์เน็ตในโรงเรียน." วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 1 (มกราคม-สิงหาคม): 40-46.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมิกราช. 2535. เอกสารประกอบการสอนวิชาหลักและทฤษฎีการสื่อสาร. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมิกราช

- ยุบล เบ็ญจรงค์กิจ. 2542. **การวิเคราะห์ผู้รับสาร**. โครงการตำราภาควิชาประชาสัมพันธ์ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เรวดี คงสุภาพกุล. 2538. **การใช้ระบบอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รุ่งอรุณ ผาสุกสกุล. 2542. **การใช้บริการอินเทอร์เน็ตของนิสิตในห้องสมุดจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิชุดา รัตน์เพียร. 2542. “การเรียนการสอนผ่านเว็บ: ทางเลือกใหม่ของเทคโนโลยีการศึกษาไทย.” **วารสารครุศาสตร์**. 3 (มีนาคม-เมษายน): 29-35.
- สนอง คำชื่น. 2541. **การศึกษาพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตในเชิงพาณิชย์และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทย**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล.
- สมชาย นำประเสริฐชัย. 2543. **การใช้งานระบบปฏิบัติการคอมพิวเตอร์**. กรุงเทพมหานคร: ซีเอ็ดยูเคชั่น.
- สมเกียรติ น้อยคำมูล. 2551. **ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการร้านอินเทอร์เน็ตของลูกค้าในจังหวัดสิงห์บุรี**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. 2549. **กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร. การสำรวจเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน**. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานสถิติแห่งชาติ.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. 2548. **การสำรวจการอ่านหนังสือของประชากร**. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานสถิติแห่งชาติ.
- สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ. 2545. **กรอบนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศ ระยะ พ.ศ.2544-2553 ของประเทศไทย**. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และเทคโนโลยีแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543. **ยุทธศาสตร์การเรียนรู้ตลอดชีวิตในศตวรรษที่ 21: สหราชอาณาจักร**. กรุงเทพมหานคร: สกศ.
- สำนักวิจัยเอแบคโพลล์. 2551. **โครงการสำรวจพฤติกรรมการใช้บริการ และประเมินการ**

- ให้บริการของโทรศัพท์พื้นฐาน โทรศัพท์เคลื่อนที่และอินเทอร์เน็ตในเขต กรุงเทพมหานครและปริมณฑล [Online]. แหล่งที่มา: <http://blitblog.com/2008/06/29/internet-users-in-bangkok/> [29 มิถุนายน 2551].
- สีปพนนท์ เกตุทัต. 2541. การศึกษาไทยในยุคโลกาภิวัตน์: เสริมสร้างสมรรถนะไทยในประชาคมโลกก้าวมันทันโลก. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สิริวิภา พันธุ์รุ่งลักษณะ. 2543. การเปิดรับทัศนคติและความต้องการของนักลงทุนในเขตกรุงเทพมหานครต่อข้อมูลข่าวสารทางอินเทอร์เน็ตเพื่อการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เสกสรร สายสีเสด. 2542. การใช้ประโยชน์จากอินเทอร์เน็ตของนักศึกษา อาจารย์ และผู้บริหารสถาบันราชภัฏอุดรธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุปราณี จริยะพร. 2542. ความคิดเห็นและการยอมรับพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ศึกษาเฉพาะกรณีผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต คณะวารสารศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุดาพร ปัญญาพฤกษ์. 2546. สภาพและปัญหาในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการเรียนการสอนของครูสังคมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เข้าร่วมโครงการเครือข่ายคอมพิวเตอร์เพื่อโรงเรียนไทย สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรเชษฐ พิทยาพิบูลพงศ์. 2546. การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรม การเรียนแบบออนไลน์ (E-Learning) ของนิสิต นักศึกษาในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรศักดิ์ สงวนพงษ์. 2538. คู่มืออินเทอร์เน็ต: แนะนำหลักการพื้นฐานและเทคนิคสำหรับผู้ใช้งานทุกระดับ. กรุงเทพมหานคร: ซีเอ็ดยูเคชั่น.
- สุรัตน์ ตรีสุกุล. 2549. หลักนิเทศศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- สุวัฒนา บัณฑิติชู. 2544. พฤติกรรมในการใช้อินเทอร์เน็ตและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้บริการธุรกิจ ให้บริการอินเทอร์เน็ตในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล.

- วิทยาศาสตร์ปริญญามหาบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
เสถียร เขยประทับ. 2538. การสื่อสารกับการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร: เจ้าพระยาการพิมพ์.
- โสภระวี นักรบ. 2543. ผลสัมฤทธิ์และความพึงพอใจในการเรียนรู้ด้วยตนเองจากอินเทอร์เน็ต
โดยวิธีการค้นพบแบบแนะนำและไม่แนะนำ. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต คณะครุ
ศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- หรรษา วงศ์ธรรมกุล. 2541. การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจต่อเทคโนโลยีสารสนเทศระบบ
เครือข่ายอินเทอร์เน็ตของนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต คณะวารสารศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศรีหญิง ศรีคชา. 2544. การเปิดรับสาร และการแสวงหาข่าวสารการท่องเที่ยวในประเทศไทย
บนสื่ออินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต คณะนิเทศ
ศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริพร ชิตพันธ์. 2542. "การประเมินค่าสารสนเทศจากอินเทอร์เน็ต." วารสารห้องสมุด.
2 (เมษายน-มิถุนายน): 19-25.
- ศูนย์วิจัยกสิกรไทย. 2552. ศูนย์วิจัยกสิกรเผยแพร่ธุรกิจอินเทอร์เน็ตยังโต 10% สนวนภาวะ ศก
[Online]. แหล่งที่มา:
http://www.kasikornresearch.com/portal/site/KResearch/rsh_d/?cid=7&id=19973
[27 มีนาคม 2552]
- องอาจ ฤทธิ์ทองพิทักษ์. 2539. พฤติกรรมการสื่อสารผ่านระบบเว็ลต์ไวด์เว็บของนักศึกษาใน
เขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- อรพิน จิรวัดมนศิริ. 2541. การใช้ประโยชน์จากสื่ออินเทอร์เน็ตของนักศึกษาปริญญาโท ศึกษา
เปรียบเทียบระหว่างมหาวิทยาลัยรัฐและเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์
ปริญญามหาบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อมลยา ศิริชนะ. 2542. ความรู้ ทัศนคติ และการใช้ประโยชน์จากอินเทอร์เน็ตของนักเรียนใน
โรงเรียนดีเด่น ด้านการส่งเสริมกิจกรรมอินเทอร์เน็ต ตามโครงการเครือข่าย
คอมพิวเตอร์เพื่อโรงเรียนไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อนุชา วาสีการ. 2544. พฤติกรรมและความพึงพอใจของพนักงานเครือข่าย ปูนซีเมนต์ไทย จำกัด

(มหาชน)ในการใช้บริการอินเทอร์เน็ตบนเครือข่ายภายใน. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

อรัญญา ม้าลายทอง. 2539. การเปิดรับสารและการใช้การสื่อสารผ่านระบบเครือข่าย

อินเทอร์เน็ต ของ พนักงานในกลุ่มบริษัท ลีอกชเลย์ จำกัด (มหาชน). วิทยานิพนธ์
ปริญญามหาบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อำไพศรี ไสประทุม. 2539. พฤติกรรมการเปิดรับข้อมูล ข่าวสาร และปัจจัยบางประการที่มีผล
ต่อการยอมรับ การสื่อสารเครือข่ายคอมพิวเตอร์ ระบบอินเทอร์เน็ตของผู้ใช้
คอมพิวเตอร์ในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต คณะวารสาร
ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ภาษาอังกฤษ

Burgoon, M. 1974. *Approaching speech/ communication*. New York: Holt, Rinehart,
and Winston, Inc.

Brooks, W. D. 1971. *Speech communication*. Dubuque, Iowa: WM.C. Brown company
Publishers.

Cherry, J. ; Clinton, M. and Tillotson, J. 1995. "Internet use through the university of
Toronto library: Demographics". *Information technology and libraries*, 14 (3): 190-
198.

DeFuler, Melvin L. and Sandra Ball-Rokeach. 1989. *Theories of mass communication*.
(5th edition) NewYork: Longman.

United Nations. 2008. *Human development indices a statistical update 2008*. New York: United Nations
Publication.

Rogers, E. M. 1983. *Diffusion of Innovations*. New York: Free Press.

Young, K. S. and R. C. Rogers. 1998. "The relationship between depression and
internet Addiction". *Cyber psychology behavior*, 1 (1): 25-28.

ภาคผนวก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสอบถาม

การสำรวจการมี การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน พ.ศ. 2551

ID 1-3 ภาค.....

ID 8-11 ในเขตเทศบาล ED.....

นอกเขตเทศบาล ED.....

ID 28 จำนวนสมาชิกครัวเรือน ชั้นนับจุด.....คน

ตอนที่ 1 ลักษณะทั่วไปของสมาชิกในครัวเรือน

T4 เพศ

ชาย.....1

หญิง.....2

T5 อายุ

(บันทึกอายุเต็มปี ถ้าต่ำกว่า 1 ปี บันทึก "00")

T6 สถานภาพสมรส

(ถามเฉพาะผู้ที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป)

โสด.....1

สมรส.....2

หม้าย.....3

หย่า.....4

แยกกันอยู่.....5

ตอนที่ 2 การศึกษา (ถามเฉพาะผู้ที่มีอายุ 6 ปีขึ้นไป)

T8 การศึกษา

“... (ชื่อ)....ขณะนี้กำลังเรียนชั้นใด”

ถ้าไม่เรียน บันทึก “ไม่เรียน”

T8 การศึกษา

“..... (ชื่อ).....จบการศึกษาสูงสุดชั้นใด”

บันทึก ชั้น ปี และประกาศนียบัตร หรือปริญญาที่สำเร็จมาโดยละเอียด

ถ้าจบมหาวิทยาลัยฝึกหัดครู หรืออาชีวศึกษา ให้บันทึก สาขาวิชา คณะหรือแผนก

และชื่อสถาบันที่เรียนจบ

ถ้าไม่เคยเรียน บันทึก “ไม่เคย”

ตอนที่ 3 การทำงาน (ถามเฉพาะผู้ที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป)

T9 การทำงาน

“ระหว่าง 12 เดือน ก่อนวันสัมภาษณ์..... (ชื่อ).....ได้ทำงานหรือไม่”

(ถามเฉพาะผู้ที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป)

ทำงาน.....1

ไม่ได้ทำงาน.....2 (ข้ามไปรหัสรายการ T 13)

T10 อาชีพ

“..... (ชื่อ).....ทำงานอะไร

ให้บันทึกอาชีพและตำแหน่งหน้าที่การงาน

T12 สถานภาพการทำงาน

“..... (ชื่อ).....ทำงานในฐานะอะไร”

นายจ้าง.....1

ประกอบธุรกิจส่วนตัวโดยไม่มีลูกจ้าง.....2

ช่วยธุรกิจในครัวเรือนโดยไม่ได้รับค่าจ้าง.....3

ลูกจ้างรัฐบาล.....	4
ลูกจ้างรัฐวิสาหกิจ.....	5
ลูกจ้างเอกชน.....	6
การรวมกลุ่ม.....	7

ตอนที่ 5 การใช้อินเทอร์เน็ต (ถามเฉพาะผู้ที่มีอายุ 6 ปีขึ้นไป)

T 20 การใช้อินเทอร์เน็ต

“ระหว่าง 12 เดือนก่อนวันสัมภาษณ์..... (ชื่อ)....เคยใช้อินเทอร์เน็ตหรือไม่”	
ใช้.....	1
ไม่ใช้.....	2 (ข้ามไปรหัสรายการ T34)

T 21 การใช้อินเทอร์เน็ต

“ระหว่าง 12 เดือนก่อนวันสัมภาษณ์... (ชื่อ)...ส่วนใหญ่ใช้อินเทอร์เน็ตจากแหล่งใด”
(บันทึกรหัสได้ 2 ข้อโดยเรียงความสำคัญ)

ที่บ้าน.....	1
ที่ทำงาน.....	2
สถานศึกษา.....	3
ร้านอินเทอร์เน็ต.....	4
ศูนย์บริการสารสนเทศเพื่อประชาชน.....	5
สถานศึกษา.....	6
บ้านเพื่อน/คนรู้จัก/ญาติ.....	7
โทรศัพท์มือถือ.....	8
อื่นๆ(ระบุ).....	9

T 22 การใช้อินเทอร์เน็ต

“ระหว่าง 12 เดือนก่อนวันสัมภาษณ์... (ชื่อ)...ช่วงเวลาใดที่ใช้อินเทอร์เน็ตส่วนใหญ่”

(บันทึกรหัสได้ 2 ข้อโดยเรียงความสำคัญ

08.01-12.00 น.....	1
12.01-16.00 น.....	2
16.01-20.00 น.....	3
20.01-24.00 น.....	4
24.01-04.00 น.....	5
04.01-08.00 น.....	6
ใช้ทั้งวัน.....	7

T 23 การใช้อินเทอร์เน็ต

“ระหว่าง 12 เดือนก่อนวันสัมภาษณ์... (ชื่อ)...เสียค่าใช้จ่ายในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนเท่าใด”

ไม่เสียค่าใช้จ่าย.....	1
ต่ำกว่า 100 บาท.....	2
100-199 บาท.....	3
200-299 บาท.....	4
300-399บาท.....	5
400-499บาท.....	6
500 บาทขึ้นไป.....	7

T 24 การใช้อินเทอร์เน็ต

“ระหว่าง 12 เดือนก่อนวันสัมภาษณ์.... (ชื่อ)...มีความถี่ในการใช้อินเทอร์เน็ตมากน้อยเพียงใด”

5-7 วันใน 1 สัปดาห์	1
1-4 วันใน 1 สัปดาห์	2
1-3 วันใน 1 เดือน.....	3
1-11 วันใน 1 ปี	4

T 25 การใช้อินเทอร์เน็ต

“7 วันก่อนวันสัมมนา.....ชื่อ.....ใช้เวลากับการใช้อินเทอร์เน็ตต่อวันมากน้อยเพียงใด”

ไม่ได้ใช้.....	1
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 1 ชม.....	2
มากกว่า 1-2 ชม.....	3
มากกว่า 2-3 ชม.....	4
มากกว่า 3-4 ชม.....	5
มากกว่า 4-5 ชม.....	6
มากกว่า 5-6 ชม.....	7
6 ชม. ขึ้นไป.....	8

T 25 การใช้อินเทอร์เน็ต

“ระหว่าง 12 เดือนก่อนวันสัมมนา..... (ชื่อ).....ส่วนใหญ่ใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อกิจกรรมใด”
(บันทึกรหัสได้ 2 ข้อโดยเรียงความสำคัญ)

รับ-ส่งอีเมล.....	1
เล่นเกม.....	2
ค้นหาข้อมูล ติดตามข่าวสาร.....	3
ชม/จอง/ซื้อสินค้า/บริการ.....	4
ดาวน์โหลดต่างๆ.....	5
ห้องสนทนาอ่าน/แสดงความคิดเห็น.....	6
การศึกษาผ่านทางเน็ต.....	7
โทรศัพท์ผ่านอินเทอร์เน็ต.....	8
การสนทนาผ่านเน็ต.....	9
ธุรกรรมทางการเงิน.....	10
อื่นๆ (ระบุ).....	11

ตอนที่ 6 การมีโทรศัพท์มือถือ (ถามเฉพาะผู้ที่มีอายุ 6 ปีขึ้นไป)

T 34 การมีโทรศัพท์มือถือ

“ในวันสัมภาษณ์(ชื่อ)....มีโทรศัพท์มือถือใช้หรือไม่”

มี.....1

ไม่มี.....2 (ข้ามไปรหัสรายการ T39)

T 35 การมีโทรศัพท์มือถือ

“..... (ชื่อ)....มีโทรศัพท์มือถือจำนวนกี่เครื่องและกี่เลขหมาย”

บันทึกจำนวน “เครื่องโทรศัพท์มือถือและจำนวนเลขหมายโทรศัพท์มือถือ”

**ตอนที่ 7 การมีอุปกรณ์เทคโนโลยีในครัวเรือน(ถามเฉพาะหัวหน้าครัวเรือนหรือผู้ที่
สามารถให้คำตอบได้ในครัวเรือนส่วนบุคคล และครัวเรือพิเศษ)**

T 41 การมีโทรศัพท์พื้นฐาน

“ครัวเรือนของท่านมีโทรศัพท์พื้นฐานจำนวนกี่เลขหมาย”

บันทึกจำนวนเลขหมายโทรศัพท์พื้นฐาน

ถ้าไม่มีบันทึก “0”

T 45 การมีเครื่องคอมพิวเตอร์

“ครัวเรือนของท่านมีเครื่องคอมพิวเตอร์ดังต่อไปนี้หรือไม่”

แบบตั้งโต๊ะ

บันทึกจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์

ถ้าไม่มีบันทึก “00”

T 46 การมีเครื่องคอมพิวเตอร์

“ครัวเรือนของท่านมีเครื่องดังต่อไปนี้หรือไม่”

แบบกระเป๋าหิ้ว

บันทึกจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์

ถ้าไม่มีบันทึก “00”

T 47 การมีเครื่องคอมพิวเตอร์

“ครัวเรือนของท่านมีเครื่องดังต่อไปนี้หรือไม่”

PDA

บันทึกจำนวนเครื่อง PDA

ถ้าไม่มีบันทึก “00

T 54 การเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต

“คอมพิวเตอร์/PDA ในครัวเรือนของท่านได้เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตหรือไม่”

เชื่อมต่อ.....1

ไม่ได้เชื่อมต่อ.....2 (ข้ามไปรหัสรายการ T59)

T 61 การเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต

“เหตุผลที่ครัวเรือนของท่านไม่เชื่อมต่อคอมพิวเตอร์”

ไม่มีความจำเป็นต้องใช้.....1

ค่าบริการแพง.....2

สามารถใช้จากที่อื่นได้.....3

ใช้ไม่เป็น.....4

ไม่มีเวลาที่จะใช้.....5

ควบคุมการใช้ของบุตรหลานไม่ได้.....6

ไม่มีสายโทรศัพท์.....7

อื่นๆ (ระบุ).....8

T 64 รายได้

“ระหว่าง 12 เดือนก่อนวันสัมภาษณ์ครัวเรือนของท่านมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนเท่าใด”

ต่ำกว่า 5,000 บาท.....1

5,000-9,999 บาท.....2

10,000-14,999 บาท.....3

15,000-19,999 บาท.....4

20,000-24,999 บาท.....5

25,000-29,999 บาท.....	6
30,000-34,999 บาท.....	7
35,000-39,999 บาท.....	8
40,000-44,999 บาท.....	9
45,000-49,999 บาท.....	10
50,000-54,999 บาท.....	11
55,000-59,999 บาท.....	12
60,000-64,999 บาท.....	13
65,000-69,999 บาท.....	14
70,000-74,999 บาท.....	15
75,000-79,999 บาท.....	16
80,000-84,999 บาท.....	17
85,000-89,999 บาท.....	18
90,000-94,999 บาท.....	19
95,000-99,999 บาท.....	20
100,000 บาทขึ้นไป.....	21

Response ผู้ตอบสัมภาษณ์

ตอบเอง.....1

ผู้อื่นตอบแทน.....2

ศูนย์วิทยพัชกร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวอิศรา ตริยะสุขสวัสดิ์ เกิดเมื่อวันที่ 29 เมษายน พ.ศ.2529 จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจากโรงเรียนหอวัง ปีการศึกษา 2548 จากนั้นได้เข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาและสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต สาขาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา จากคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ในปีการศึกษา 2550 (จบสามปีครึ่ง) เมื่อจบการศึกษาในระดับปริญญาตรีแล้ว ได้เข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาโทและสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท สาขาประชากรศาสตร์ จากวิทยาลัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2552 ระหว่างการศึกษายังได้รับทุนอุดหนุนการศึกษาจากวิทยาลัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศูนย์วิทยพัชการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย